

EX

1•18

ANARCHISTICKÁ REVUE

Reakční
rejdy

STENCE

ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

Existence je anarchistickou tiskovinou, která vycházela nejprve v letech 1998–2002 a znovuoobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) coby čtvrtletník s rozsahem zpravidla 40 stran či více. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitoru a navíc tištěný text nemizí tak rychle jako ten virtuální. I tak je ale každé číslo hned po vydání volně ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovávat teoretické texty, ale i praktickou inspiraci. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale rádi bychom oslovili či něčím zaujali i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

1 / 2018

V POŘADÍ 47. ČÍSLO

VYDÁVÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE (AF)

AFED@AFED.CZ

WWW.AFED.CZ

NAKLADATELSTVÍ.AFED.CZ

DOPORUČENÝ PŘÍSPĚVEK NA POKRYTÍ

NÁKLADŮ: 45 Kč

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace Nakladatelství AF) přímo pořídit či objednat:

Kamenné obchody:

- * Infocentrum Salé (Orebitská 14, Praha 3 – Žižkov; sale.451.cz),
- * Rekomando (Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),
- * Autonomní sociální centrum Klinika (Jeseniova 60, Praha 3; 451.cz/klinika),
- * Klub Futra (Masarykova třída 1000, Orlová; futra.cz),
- * Antikvariát Černý pes (Sedláčkova 20, Plzeň),
- * Družstevní kavárna Inkognito (Husova 24, Plzeň; inkognito.cz),
- * Tři ocásci (kpt. Jaroše 18, Brno; triocasci.cz).

Internetové distribuce:

- * xBASTax (xbastax.cz/produkty/a-b-c-collections),
- * Papagájův hlasatel (phr.cz),
- * Chyba crew (chyba.a-punk.cz),
- * Miruus Levyt (miruuslevyt.cz).

Pro zájemce ze Slovenska

doporučujeme objednávat na:

- * Salto Mortale (sust@riseup.net).

OBSAH

AKTIVITY HNUTÍ

4..... KVARTÁL

9..... YARRDESH: BITVA O ŠATOVKU

TÉMA

12..... KAREL LUKEŠ: REAKČNÍ REJDY

14..... MATTHEW N. LYONS: CTRL-ALT-DELETE: PŮVOD A IDEOLOGIE
ALTERNATIVNÍ PRAVICE

21..... MIKOLA DZIADOK: JÁ A NACIONALISMUS

22..... PETER GELDERLOOS: KATALÁNSKÁ NEZÁVISLOST A KRIZE
DEMOKRACIE

26..... VINCENT KOVÁŘ: NACIONALISMUS VE SLUŽBÁCH NOVÝCH
AUTORITÁŘŮ

28..... CECÍLIE ZDEJŠÍ: PROSTONÁRODNÍ ROZPRÁVKA

29..... MAREK SEČKAŘ: VLASTENECTVÍ JE TU JEDINÝ PŘIJATELNÝ
POSTOJ

HISTORIE

32..... 3184. VÝROČÍ

HISTORIE HNUTÍ

34..... ANDREJ N. SIDOROV: ANARCHISTICKÉ HNUTÍ V POVÁLEČNÉ
FRANCI

36..... FOLKERT MOHRHOF: PŘÍPAD SCALA 1978

ROZHOVOR

38..... DOKÁŽEME NĚCO DĚLAT, KDYBY NASTALA REVOLUCE?

ANARCHISTICKÝ ČERNÝ KŘÍŽ

40..... „AIRSOFT“ ANEB PŘÍPAD TERORISTŮ Z PENZY

ANARCHISTICKÁ FEDERACE

42..... NÁSTRAHY A KOUZLA INTERNACIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE /
REVOLUCE NA KLINICE

A3

43..... ŠPANĚLSKÁ LEKCE DEMOKRACIE / BURŽOAZNÍ
REFERENDUM / RUCE PRYČ OD NAŠICH DOMOVŮ! /
DALŠÍ PROTIVNÁ REALITY SHOW

RECENZE

46..... TMAVOZELENÝ SVĚT / SKÁLY LÁMAT

EDITORIAL

Loni se nám zimní číslo anarchistické revue *Existence* opozdilo o měsíc z důvodu přípravy její nové grafické podoby. Letos jsme se zimním číslem hned dva měsíce pozadu, protože jsme si prostě dali na čas a výjimečně nikam nespěchali. Aspoň nám již přátelé z časopisu *A-kontra* nemohou vyčítat, že vycházíme s byrokratickou přesností. Toto zpoždění bude mít za následek, že letos vyjdou místo čtyř pouze tři čísla, ale věříme, že nám to čtenáři a čtenářky nebudou mít příliš za zlé.

A nyní již k obsahu tohoto čísla. Tematicky svým způsobem navazuje na některá předešlá vydání, která se z anarchistické perspektivy zabývala policejními represemi a šmírováním, fašizací částí společnosti a celosvětově narůstajícím militarismem. Tentokrát jsme pod názvem „Reakční rejdy“ podobný okruh otázek zarámovali do tématu reakční politiky a jejích projevů s přihlédnutím zejména k novým a staronovým podobám nacionalismu.

Hned v úvodním textu se odrážíme od nadějí nových hnutí roku 2011, abychom následně sledovali, jak se politický mainstream v mnoha částech světa obrací opačným směrem. Všimáme si dlouhodobého úpadku levice coby politického proudu, jenž stál v minulosti víceméně na straně pracujících, procesů, které vedou lidi do náručí všelijakých populistů a konzervativců, stejně jako reakčního boje proti globalizaci, který je naprostým opakem našeho hesla z konce 90. let. Zatímco my jsme bojovali „globalizací solidarity proti ekonomické globalizaci“, současná reakční tendence je nezpochybňovat ekonomickou globalizaci, nýbrž eliminovat nadnárodní solidaritu.

Projevům nacionalismu a nových forem autoritářské politiky se věnujeme v prostoru střední Evropy a komentujeme mnohdy bizarní programové body politických stran, které se v loňském roce dostaly do poslanecké sněmovny českého parlamentu. Nedržíme se ale jen doma či na zaprděném visegrádském dvorku a snažíme se zkoumat, jaká je situace i jinde ve světě. V rámci tématu tohoto čísla tak přinášíme úryvek z připravované knihy Matthewa N. Lyonse *Insurgent Supremacists: The U.S. Far Right's Challenge to State and Empire*. Jde o poměrně detailní pohled na východiska, proudy a směřování americké tzv. alternativní pravice, která o sobě dává po zvolení Trumpa prezidentem Spojených států vědět. Téma nacionalismu reflektují také naši anarchističtí kamarádi z východní Evropy. Mikola Dziadok z Běloruska se stručně vyjadřuje ke svému postoji k myšlence nacionalismu. Tyler z Ukrajiny v aktuálním rozhovoru odpovídá na otázky ohledně anarchistického hnutí ve své domovině a jeho role během Majdanu, na ruské angažmá v konfliktu v Donbasu, a zejména na vzestup krajně pravicového nacionalismu. Téma pak doplňuje text z pera Petera Gelderloose, který se ohlíží za nedávným děním, jež provázelo hlasování za nezávislost Katalánska na španělském státu, a procesem, který mu předcházela.

V *Existenci* toho najdete ale jako vždy mnohem víc. Zabrousili jsme hluboko do minulosti, abychom čtenáře seznámili s první zdokumentovanou stávkou, která se odehrála před 3184 lety ve starověkém Egyptě. Co se týče dějin anarchistického hnutí, můžete se prostřednictvím textu Andreje Sidorova vrátit do poválečné Francie a sledovat ideové a organizační pnutí mezi tehdejšími anarchisty, nebo se seznámit s represivní kampaní proti anarchosyndikalistickým odborům CNT, když před 40 lety došlo ve Španělsku k bombovému útoku, jehož iniciátorem byl policejní provokatér.

Do dnešních dnů nás vrátí rozhovor s ruským politickým uprchlíkem Dmitrijem Bučenkovem, jemuž hrozí trest za účast na protestech proti Putinovi. A jelikož tamější represivní aparát rozhodně nezahálí, dozvíte se také o podrobnostech kauzy, která se točí kolem policií vymyšlené revoluční organizace, avšak díky níž bylo už několik lidí uneseno a zmláceno ruskou tajnou policií FSB ve snaze dostat z nich „příznání“.

Jako vždy nechybí přehled veřejných akcí antiautoritářského hnutí v České republice. I když se rubrika Kvartál díky zpoždění roztáhla na delší časový úsek, než je čtvrt roku, zůstal její název zachován. Více či méně stručné reporty jsou doplněny třístránkovou osobitou reportáží účastníka několikadenního pokusu o obsazení opuštěné budovy Šatovka v pražském Šáreckém údolí. Nakonec si můžete přečíst texty čtyř čísel nástěnných novin A3 a v recenzích vám doporučíme knihu Arnošta Nováka o historii radikálních ekologických aktivit v ČR *Tmavozelený svět* a šesté číslo HC/punkového zinu *Cerelitiða*.

Přejeme inspirativní čtení.

ENGLISH SUMMARY

Last year the winter edition of the anarchist revue *Existence* was delayed by a month due to the preparation of its new graphics. This year we are two months behind because we simply took our time and didn't rush the process. Because of this delay there are only going to be three editions this year instead of the usual four, but we believe our readers will not hold it against us.

But now to the content of this edition. Thematically it continues from some other editions, which were about repression, militarization and fascization of society. This time we framed these questions around the theme of reaction politics and its manifestations. In the introductory text we start from the hopes of new movements of 2011 and gradually see as the political mainstream turns the other way. We look at the deterioration of the left, processes, which lead people into the arms of populists and conservatives. We also look at the reactionary fight against globalism, which is the complete opposite of our slogan from the end of the 90s: "global solidarity against economic globalism".

We look at manifestations of nationalism and new forms of authoritarian politics in central Europe and we comment on the often bizarre program points of political parties that have entered the Czech parliament last year. But don't just stay at home, we explore the situation in other parts of the world. In this edition we bring you an excerpt from the Matthew N. Lyons book *Insurgent Supremacists: The U.S. Far Right's Challenge to State and Empire*. It is a fairly detailed look at the starting points, currents and future heading of the American, so called "alternative right", which has become vocal after the election of Trump as American president.

The theme of nationalism is also reflected by our anarchist friends from eastern Europe, Mikola Dziadok from Belarus in his brief commentary and Tyler from Ukraine in a topical interview. Peter Gelderloose then gives his take on the vote for Catalan independence from the Spanish state.

But there is much more in *Existence*. We went far into the past to find the first ever documented strike, which took place 3184 years ago in Egypt. As far as the history of the anarchist movement is concerned, you can read about post-war France and witness the ideological disputes among anarchists then, or find out about the campaign against the anarcho-sindicalist trade union CNT when 40 years ago a bomb attack took place in Spain, and the culprit was a police provocateur.

An interview with the Russian political refugee Dmitriy Buchenkov brings us back to the present, he faces a potential punishment for joining a protest against Putin. And because the Russian repression apparatus never sleeps you can also find out details about the police-fabricated revolutionary organization.

As always there is an overview of events of the anti-authoritarian movement in Czech republic, including a report by a member of a squatting collective which for several days occupied an empty building in Prague. Finally you can read texts of the street newspaper A3 and a review of the history of radical ecological activities *Tmavozelený svět* and the punk zine *Cerelitiða*.

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za období od uzávěrky předešlého čísla Existence. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované podle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů.

VZKAZ PRO PARLAMENTNÍ FAŠISTY

Večer 21. října zažila Praha první pouliční reakci na výsledky právě proběhlých parlamentních voleb. Okamurovi a jeho nahnědlé partě se tak dostalo antifašistického „uvítání“ do vysoké politiky. Vzkaz demonstrace proti SPD, která dorazila před štáb strany v Hotelu Čechie, byl jasný: „Budete to s náma mít těžký, mizerové!“

S transparentem „Nacionalismus není alternativa“ a za skandování antifašistických a protirasistických hesel jako „Uprchlíci, vítejte, náckové, táhněte“, „Černí, bílí, spojme síly“ či „Nacionalismus tady nemá místo“ se tu sešlo několik desítek lidí, a to k velké nelihosti přítomných okamurovců. Na nějakou chvíli přítomní zablokovali vchod do hotelu. (-bj-)

SEYCHELY PRO VŠECHNY

Počátkem listopadu vpadla skupina aktivistů a aktivistek do opuštěné vily Radovana Krejčíře, aby si tu udělala příjemný večírek s jasným politickým poselstvím. Vyvěsili transparenty „Vyklidte daňové ráje, ne squaty!“, „Dneska u Krejčíře, zítra u Babiše!“ a „Seychely pro všechny“. Hlavní veselí probíhalo ve squashové hale exekučně zabavené vily, kterou je možno koupit v dražbě za „směšných“ 65 milionů.

Ve svém prohlášení kolektiv aktivistů, který se nazval „Luxus pro všechny!“, poté uvedl: „Radovan sice málem zabásel byl (ale utekl oknem), podobných jako on tu však spokojeně hospodaří dodnes mraky. Žijeme v době, kdy na nás devadesátkový omrdávači pořád čumí z billboardů a z jejich excesů žijeme dodnes. Sice nekradli bonbóny v Albertu, ani ‚nezneužívali‘ sociální dávky, zato systematicky a sofisticky kradli v atmosféře nových pořádků. Frustrace lidí se zatím více stáčí na squatery, co prodávají limonády za dobrovolnej příspěvek, lid prská nad tou nespravedlností: ‚Chceme taky bydlet zadarmo!‘ My říkáme: proč ne! Vil, které čekají na svůj životní večírek, jsou v Praze desítky. Jedinej pražskej squat je šikanovanéj za ‚bezdušdné obohacení‘. My se ale obohacujeme důvodně a vědomě. Chceme si užít patnáct minut ve vířivce. Chceme společnost, kde každéj bude mít troje plavky a placenej pobyt v sauně.“ (-bj-)

17. LISTOPAD BEZ PATOSU

Stejně jako každý rok se Praha neobešla 17. listopadu hned bez několika veřejných akcí, odkazujících k událostem roku 1989, které v Československu jako jedné z posledních východoevropských zemí vedly ke konci vlády jediné strany. Ačkoli se tehdy nedemonstrovalo za nástup kapitalismu, v tomto režimu jsme se ocitli ukolébávání písní o znovunabytí svobodě a pravdě a lásce, co vítězí nad lží a nenávistí.

Na Národní třídě a Václavském náměstí se sešli zejména ti, kteří tento obrat nikterak neproblematizují a při vyprázdněné oslavě si vystačí s jediným „analytickým nástrojem“, a to, že za případné problémy může nedostatečné vyrovnaní se s komunismem. Na Můstku se zas sešli ti, kteří by velmi pravděpodobně chtěli návrat do dob před převzetím moci bolševiky, kdy na řád a pořádek dohlížel z Berlína jmenovaný protektor a česká kolaborantská vláda. Skoro stovka místy viditelně připilých nácků dávala znát, že doby

početných neonacistických pochodů jsou ty tam. Není však velký důvod k oslavě, uvážíme-li, že část jejich agendy úspěšně převzaly poněkud mainstreamovější subjekty. Promluvil tu věčný předseda DSSS Tomáš Vandas, Michal Buchta ze slovenské organizace Ludová mládež provolávající k minidavu „Zbudte sa, Česi! Zbudte sa!“, Matthew Heimbach z americké Traditionalist Worker Party, což jsou otevření nacisté a ani se to nesnaží skrývat, jen sem tam zabalí rétoriku radikální levice do hávu řečí o bílé rase, a známý, židozедnáři hrozící exot Ladislav Malý. Dorazil i dřívější Vandasův stranický šéf Miroslav Sládek. Po skončení se asi 20 opilých nácků vydalo ulicí Na Příkopě směrem k náměstí Republiky, kde zřejmě očekávali střet s levicovou demonstrací. Skoro už tradičně vyrazili na cestu s českou vlajkou, kterou drželi vzhůru nohama, než na ně jeden z těch bystřejších zavolal: „Kluci, tyvole, dyť to máte obráceně.“ Čas od času tuhle legrační, i když agresivní partu zastavil kordon policajtů, nakonec dva z nich zadrželi a zbytek se rozešel.

Někteří anarchisté a anarchistky podpořili v tento den akci pořádanou feministickými křesťankami RFK, sdružením Mladí zelení, Socialistickou solidaritou a nedávno vzniklou Queer anarchistickou skupinou (QAS). V pozvánce na akci nazvanou Chceme žít, ne dít! mimo jiné stálo: „Máme ale opravdu co oslavovat? Rok 1989 sice otevřel hranice, přesto už zase slyšíme volání po jejich uzavírání a po vytváření neprostopupného území rámovaného národní identitou. Sice nám přinesl demokracii a svobodné volby, ty však vyhrává ten, kdo si může dovolit koupit média a zaplatit velkolepou volební kampaň. Sice můžeme svobodně pracovat, ale jediné pod tlakem neoliberalismu, často za mzdu, která sotva pokryje měsíční náklady, bez jistot dlouhodobých smluv. (...) Nepřipadá nám normální, aby se kdokoli vracel z práce v takovém stavu, aby neměl energii užít si volného času, setkat se se svými blízkými, anebo dokonce vychovávat vlastní děti.“

Samotné demonstraci předcházely několik dní před jejím konáním workshop, při němž se mohl každý, kdo měl zájem, v autonomním sociálním centru Klinika zapojit do výroby transparentů. Na nich se objevila hesla jako „Rovné platy, rovné příležitosti“, „Žít, ne dít! Za svobodnou práci“ či „Vzájemnost namísto dominance“.

Na náměstí Republiky, kde demonstrace ve dvě odpoledne začínala, se sešlo více než 200 lidí. Ti si vyslechli krátké projevy organizátorů, promluvil ale i zástupci Žen 365 či kolektivu Jako doma. Ve všech proslovech se odrážela skutečnost, že svoboda, o níž se během 17. listopadu tolik mluví, je v situaci lidí bez domova, v existenčním ohrožení či pracujících za nezávaditelných podmínek pouhou iluzí. RFK se opřely do takového chápání křesťanské morálky, které slouží jen jako legitimizace utrpení, a kritikou nešetřili při zmínce o pražském arcibiskupovi Dukovi. „Toto vyzdvihování utrpení potom slouží jako nástroj vládnoucího systému, ať už to byl středověký stavovský stát, fašistická Itálie nebo globalizovaný kapitalismus.“ QAS zase zdůraznili, že „kapitalismus by nikdy nemohl fungovat, kdyby nás nepřesvědčil o tom, že existují různé druhy lidí, a nerozdělil nás na ty, co si něco zaslouží a nezaslouží, na úspěšné a neúspěšné“.

Krátce po proslovech se vyrazilo Hyberskou ulicí k sídlu SŽDC, kde přítomní vyjádřili svou jasnou podporu Klinice, kterou se právě tato instituce snaží zlikvidovat, i když má mnoho jiných možností, aby k tomu nemuselo dojít. Na Senovážném náměstí program akce obohatil happening odmítající, aby toto místo sloužilo jako parkoviště. Jindřišskou ulicí se došlo k České poště, kde se pro změnu mluvilo o pracovních podmínkách jejich zaměstnanců. Další kroky vedly Vodičkovou na Národní třídu, kde se skandovalo: „Vaše děti

budou jako my!“ Akce pak byla kolem šesté večer zakončena na Uhelném trhu, kde byl k dispozici veganský guláš a čaj, které připravili lidé ze Sociálního družstva Střecha.

I když byl začátek demonstrace velmi klidný, během pochodu získal na hlasitosti díky skandování hesel na téma práce, proti kapitalismu, sexismu a rasismu. Bylo cítit, jak důležité je pro přítomné zachování Kliniky coby jednoho z mála míst skutečně svobodného organizování se. I tak ale bylo znát, že akci tohoto druhu chybí náboj dřívějších let. A možná nebudeme daleko od pravdy, když se domníváme, že je to zčásti také tím, že ve svých všedních životech z nás musí drít a nezbyvá jí síla skutečně žít, organizovat se, protestovat a tvořit podmínky pro růst hnutí, jehož cílem je společnost, kde jsou plody svobody pro všechny, nejen pro ty, kteří na ně finančně dosáhnou. (-JD- & -KL-)

PODPORA SQUATINGU

Sedmnáctý listopad coby připomínku studentských bojů za svobodu uctili lidé také v Brně. Asi padesátka z nich se následně účastnila antikapitalistické afterparty proti spekulantům a na podporu pražského autonomního centra Klubu.

Akce proběhla v Dělnickém domě ve Spolkové ulici, který již od roku 2004 nechává vlastník bezrestně chátrat, ačkoliv se jedná o kulturní památku. Účastníci si tak připomněli, že jde o projev svobody nahlížený kapitalistickou optikou a že žijeme ve společnosti, která modlu soukromého vlastnictví staví nad veškeré principy. Dům, který je silně spjat s historií Brna, mohl i nadále sloužit široké veřejnosti i místní komunitě, namísto toho však vlastník čeká, až bude dům v natolik havarijním stavu, že ho bude moct strhnout a postavit místo něj další kanceláře či drahý bytový komplex a dále tak přispěje k již probíhající gentrifikaci lokality. Počet účastníků afterparty ukázal, že ve městě je nemalá skupina lidí, kterým tato situace není lhostejná a kteří přišli vyjádřit svůj nesouhlas s touto situací. (-BJ-)

PROTI POLITICE STRACHU

Okamurova SPD sebrala hlasy většině ostatních xenofobních projektů, jež se v nedávných volbách ucházely o přízeň voličů, co dobře slyší na argumenty, že za jejich problémy můžou především uprchlíci a islamisté, a to bez ohledu na to, jestli tu vůbec nějakí jsou či nikoli. Aby poté, co se tato partaj dostala do parlamentu, nikdo nežůstal na pochybách, s kým má tu čest, pozval její předseda do Prahy zástupce frakce Evropa národů a svobody (ENF), která sdružuje pravicově populistické strany v Evropském parlamentu. Vedle francouzské Národní fronty, která vychází z otevřené fašistické tradice, je zde přidružena nizozemská Strana svobody, rakouští Svobodní nebo italská Liga severu.

Na takové setkání fašistických prominentů se nedalo nezaregovat. A tak antifašistická koalice složená z křesťanských feministek, Mladých zelených, anarchistů, socialistů a dalších svolala hned dvě protestní akce. Jednu v předvečer konference, 15. prosince, před pražský hotel InterContinental v Pařížské ulici. Cílem akce bylo poukázat na dvě věci. Jednak že tyto strany (a žel jim v tomto vděčně svou politikou sekundují mnohé tradiční politické partaje) používají k prosazení na politickém kolbišti politiku strachu a nenávisti, která ve svém důsledku vede k bagatelizaci rasistického násilí, systémového vylučování a stigmatizace menšin. Dalším záměrem bylo poukázat, že jsou tu stále lidé, kteří takovou politiku nehodlají tolerovat a uvědomují si plně její důsledky. A nejen to – jsou také ochotni s tímto svým antirasistickým a antifašistickým postojem vyjít do ulic a podniky, jako je Okamurův sraz hnědých prominentů, třeba i blokovat.

Před InterContinentalem se tedy večer po šesté hodině sešlo na 450 lidí. Nálada byla uvolněná a k dobré atmosféře přispěl jak mobilní sound systém, tak samba band. O půl sedmé vystoupila jedna z organizátorek, aby stručně představila důvod akce a následný program. Poté za velmi dobrého ozvučení přečetla projev organizátorů, v němž mimo jiné zaznělo: „Pravicový populismus se v posledních letech stává významnou hrozbou. Nejedná se o snadno rozčlenitelné a homogenní hnutí, naopak jednotlivá uskupení se od sebe na různých bázích významně odlišují – některá jsou neolibérální, jiná sociální (i když pouze pro ty, kteří se uměli narodit na správném místě a se správným odstínem pleti). Některá jsou antisemitská a jiná ze sebe naopak dělají ochránce Židů před muslim-

skou zlovůlí. Mají však jedno významné pojiťko. K získání moci užívají strachu a nejistot vyvolaných krizí moderní společnosti. Jejich politikou je politika vylučování. Budují falešné alternativy založené na nacionalismu, rasismu, islamofobii či sexismu. Současné dění ale není projevem barbarství, které má zdroj mimo naši společnost, jak pravicový populisté s oblibou tvrdí. Je naopak produktem antisociálních kapitalistických sil, jež zformovaly moderní Evropu. Ne náhodou jsou vůdci těchto hnutí často spojeni s kapitálem a podnikatelským prostředím. Jejich politika není skutečně sociální – zaměřená na všechny, kdo pomoc potřebují.“ Dále zdůraznila, že současný boom pravicového populismu je zejména reakcí na krizi moderní společnosti. A na závěr nabídla zcela jinou alternativu – osvobozenou od vlády člověka nad člověkem: „Usilujeme o společnost organizovanou zdola společenskou samosprávou.“

Poté se zformoval průvod v čele s transparentem „Proti politice strachu! Pravicový populismus není alternativa“. Nechyběly ani další tematické transparenty a pikety. Celou trasu pochodu, který vedl ulicí 17. listopadu, Křižovnickou a po Smetanově nábřeží, aby u Národního divadla pokračoval po Národní třídě, doprovázelo hlasité skandování a zpěv písní s texty upravenými na známé melodie. Aby se mohl zapojit opravdu každý, byly rozdány texty písní, a nutno říci, že to celou akci velmi oživilo, nepočítáme-li neustávající rytmy samba bandu.

Akce byla završena na Jungmannově náměstí. Tady pohodovou atmosféru narušila akorát policejní šikana řidiče dodávky, která vezla ozvučení. Přítomní se mohli zahrát čajem, zaznělo ještě několik slov, mimo jiné pozvánka na blokádu kongresu následujícího dne. Byli jsme slyšet, a fašisté tedy mohli tušit, že jejich přehlídka asi neproběhne bez problémů. (-JK-)

PROTI POLITICE STRACHU II

Spolu s ostatními účastnicemi a účastníky blokády srazu zástupců evropských fašistických stran v Praze, která byla svolána na sobotu 16. prosince, se scházíme okolo třetí hodiny před budovou Národního Archivu. Slunce pomalu zapadá a nedá se říct, že by bylo zrovna teplo.

Na místě jsou dvě dodávky, samba band a panuje veselá nálada, všichni jsme zvědaví na průběh dnešní akce.

Většina přítomných už spolu s kamarádkami a kamarády utvořila afinitní skupinu. Úspěch akce závisí na zablokování tří příjezdových cest k hotelu zároveň, rozřadili jsme se proto do tří skupin-prstů: modrého (právě toho byl součástí autor tohoto reportu), oranžového a růžového.

Navzájem se od sebe lišíme nejen věkem, předchozími zkušenostmi a vzhledem, ale také barevnými šátky, které si někdo váže kolem ruky, jiný zas třeba jako členku. Podle našich odhadů se sešlo zhruba 250 lidí.

Okolo půl čtvrté se všechny tři prsty formují za transparenty (ten náš za dlouhým zeleným bannerem „Třídme odpad, ne lidi!“), který laskavě zapůjčili Mladí zelení a vydávají se „všechny fašos zablokovat“ (tento popěvek byl složen speciálně pro sobotní akci).

Náš prst tvoří zmíněný transparent v čele, vlajka kampaně Good Night White Pride uprostřed, transparent „Jurský park národovců tady nechceme“ vzaďu a zhruba stovka účastníků a účastnic zorganizovaných v afinitních skupinách.

Na místo blokády se přesouváme poměrně svižně, za skandování různých hesel a doprovodu samba bandu. Za druhou křižovatkou podle plánu zastavujeme a začínáme blokovat. Ačkoliv byly všechny tři blokády oficiálně nahlášené jako demonstrace, nikdo neví, co od přítomných policistů čekat.

Na všechny události reagujeme kolektivně, svoláním „pléna delegátů afinitních skupin“ (což je samozřejmě nevysslovitelné, takže to zkracujeme na „deliplénium“). Jednak nám to poskytuje čas, jednak do podoby a průběhu akce můžou mluvit všichni zúčastnění – dalo by se říct, že podobný způsob organizace akcí je ryze anarchistický.

Směřem k hotelu i od něj pouštíme několik aut místních obyvatel, autobus MHD či novináře, rozhodně tedy není pravda, jak po akci tvrdil policejní mluvka Hulan, že bychom si „brali obyvatele sídliště jako rukojmí“.

Několik desítek minut potom, co jsme zaujali pozici, přichází informace od dalších dvou prstů: „Všechny cesty k hotelu jsou zavřené!“ To u přítomných vyvolá vlnu radosti.

Po nějaké chvíli se začínají trousit účastníci konference pravicových populistů. Značně vytočení naši úspěšnou blokádou. Jejich

první pokus projít davem antifašistek a antifašistů skončil fiaskem (upřímně moc nechápu, co čekali), a ačkoliv by si jistě zasloužili leccos, vzhledem k tomu, že naše akce byla předem avizovaná jako nenásilná, snažíme se konflikt neeskalovalovat a po krátké strkanici a výměně názorů to pravičáci vzdávají.

O několik desítek minut později to zkoušejí znovu, tentokrát jim na pomoc přichází oddíl statečných těžkooděnců a tentokrát se už na druhou stranu dostávají (nepochybuji o tom, že kdyby byla vůle, měli by to mnohem složitější, ale vzhledem k tomu, že naším hlavním cílem je zablokovat „velké ryby“, které míří na kongres, není zájem situaci hrotit). Policie si za svůj zákrok vysloužila skandování „Kdo fašisty kryje, je to policie“, po chvilkovém zmatku se ale fyzlové opět stáhnou o několik desítek metrů dál a naše akce tak v klidu pokračuje.

Kromě tohoto menšího a spíš úsměvného incidentu se však během dne (překvapivě) nic dalšího nesemlelo, a i policie byla kdoví proč spíš v klidu a spokojila se s monitorováním situace „zdálky“ (na klidný průběh pravičáckého kongresu dohlížel vrtulník, na náš prst samozřejmě monitorovací vůz „big brother“).

Během večera se postupně směrem od hotelu trousí účastníci liberální, proevropské demonstrace „Za společnou Evropu bez strachu a nenávisti“, kteří nám líčí svoje dojmy. Doufejme, že se příští uvidíme na jedné, radikálnější akci (jako byla třeba ta sobotní).

Během blokády zazněl mimo jiné výborný projev člena iniciativy Limity jsme my, který platformu představil, přiblížil boj, který vede, dal ho do kontextu s právě probíhající blokádou a přítomné pozval na druhý ročník Klimakempu.

Po šesté hodině se za hlasitého skandování a bubnování přesouváme směrem k hotelu, kde potkáváme ostatní prsty, poslechneme si závěrečné poděkování a shrnutí dne. Povedlo se nám:

- začátek kongresu zpoždit o několik desítek minut a trochu fašisty rozzlobit,
- pětice pravičáků, co opruzovali na modrém prstu, byla ve skutečnosti skupina europoslanců populistické strany Národní Fronta (jejíž členkou je i hlavní hvězda večera, Marine Le Pen) – a povedlo se nám tak nevidané: donutit europoslance jít pěšky,
- Marine Le Pen se do hotelu musela dopravit přes rozbahněnou cyklostezku.

Vzhledem k tomu, že šlo o dlouhý a chladný den, přesouváme se do tepla nasdílet dojmy a nabyté zkušenosti (několik stovek následujících metrů nás ještě sleduje dodávka s těžkooděnci – co kdybychom se náhodou rozhodli vyrabovat sídlo Agrofertu, které se nachází poblíž). (-JD-)

NA MILADĚ ZA KLINIKU

Krátce před vánočními svátky umístila skupina squaterských aktivistů na štít chátrající vily Milada v pražských Holešovicích plachtu s nápisem „?! #klinika“. Chtěli tak upozornit na neustálou hrozbu vystěhování, která visí nad autonomním sociálním centrem Klinika, a to poukazem na osud dřívějšího squaterského projektu.

Připomeňme, že vila Milada se stala nejdéle fungujícím squatem v Česku. Poté, co od poloviny osmdesátých let chátrala, jí 1. května 1998 vdechli squaťeři nový život, a přes mnohé úřední a policejní snahy o likvidaci tohoto svobodného prostoru, zde bylo živo až do násilné evikce v roce 2009. Během provozu Milady byl dům opravován a udržován. Kromě střechy squaťeři a jejich podporovatelé svépomocí opravili také vytlučená okna a propadlé stropy. Své místo zde našlo množství různorodých aktivit, od koncertů, diskusí a divadel, po pravidelné vaření teplého jídla pro lidi bez domova. Když členové najaté ochranky Miladu vyklízeli, během jednoho dne zničili práci mnoha let, vymlátili střešní tašky, rozbili okna, osobní věci, dokonce i narezali střešní trámy. Jejich cílem bylo z domu dostat život a udělat ho neobyvatelným. Přes všemožné úřední proklamace od té doby dům dále chátrá.

V prohlášení k akci se mimo jiné uvádí: „Obáváme se, aby podobný osud nepotkal také autonomní centrum Klinika. (...) Klinika v sobě dokázala spojit nejrůznější znalosti, dovednosti a vztahy za mnoho posledních let. Dokázala oslovit a propojit opravdu široké spektrum lidí, být opravdu otevřená a hledající. Je pro nás něčím jako splněným snem, který sníme už od obsazení Milady v roce 1998. Je snem o městě, které je plné inspirativních míst, která jeho obyvatelům umožňují propojovat se, vytvářet otevřené prostory pro komunikaci, tvorbu a solidaritu. Trčící trámy a propadlé stropy Milady vyvracejí mnohá klíše, která se proti squatingu běžně používa-

jí. Vlastnictví domu není samo o sobě hodnotou, tím je až jeho smysluplné využití.“ (-BJ-)

MYŠLENKU NEVYKLIDÍŠ

Pod heslem „Myšlenku nevyklidíš“ se v pátek 5. ledna v Ostravě sešlo za chladného večera několik desítek lidí na akci pořádané kolektivem Probuď domy, jejímž cílem bylo formou pouliční párty vyjádřit podporu autonomnímu sociálnímu centru Klinika.

V sedm hodin se v jednom opuštěném pětipatrovém domě v ulici Stodolní zničehonic rozsvítila vánoční světýlka, která osvětlovala papírové siluety v oknech a transparent, který visel ze střechy a odkazoval k situaci Kliniky a také ke kampani #handsoffourhomes Evropské akční koalice pro právo na město a na bydlení, jež bojuje proti rozprodávání našich měst developerům a spekulantům s bydlením. Před domem mezitím probíhala hlavní část programu, sestávající ze čtení poezie v podání skupiny Protimlův a mladého básníka Vojty Jandery, z koncertů folkové umělkyně jménem Beltza Gorria a improvizované hudební skupiny, která se vytvořila až na místě, a z performance dvojice studentek Fakulty umění. Nechyběl ani místní kolektiv Food not Bombs, takže se návštěvníci mohli zahřát radikálním punčem a zahnat hlad štrúdllem a bábovkou. A kdo měl odvahu, mohl se připojit ke skupinovému prohlídkám osvětleného domu. Celá akce probíhala v dobré náladě, poklidně, a dokonce i bez přítomnosti policie, i když několik známých tajných tváří se objevilo. (OAF)

ČERNÝ PROTEST

Polské ženy pokračují ve svém boji za právo na potrat, které by tamní vláda chtěla potříit i v tak závažných případech, jako je poškození plodu či znásilnění. Počátkem ledna vyšly demonstrovat do ulic mnoha polských měst. Podporu ve svém zápase našly opakovaně také v Praze, kde se ve čtvrtek 18. ledna na Palackého náměstí sešlo asi 150 lidí na demonstraci nazvané podle těch polských – „Černý protest“.

Akci podpořili také anarchistky a anarchisté. Své proslovy zde přednesly členky a členové hned několika organizací a kolektivů, jako jsou RFK, Konsent, SocSol či Čtvrtá vlna. Všichni vyjádřili svoji solidaritu a nesouhlas s omezováním práv žen v Polsku.

V Polsku od začátku 90. let platí poměrně přísný zákon o interrupcích, který umožňuje umělé přerušování těhotenství jen v případě znásilnění, ohrožení životaschopnosti plodu či ohrožení života matky. Dne 10. ledna se v polské poslanecké sněmovně diskutovalo o dvou různých občanských návrzích zákonů: jeden navrhoval zostření už tak velmi přísného zákona, druhý pak liberalizaci předpisů. Do druhého čtení prošel pouze návrh iniciativy „Zastavme potraty!“. To znamená, že poslanci budou opět projednávat návrh omezující interrupce. (-BJ-)

NA PAMÁTKU JANA KUČERY

V sobotu 20. ledna 2018 uplynulo 10 let od zavraždění antifašisty Jana Kučery neonacistou. Antifašistické hnutí si tuto tragickou událost pravidelně připomíná a jinak tomu bylo letos.

Ostravští antifašisté a antifašistky zorganizovali při této příležitosti pochod městem následovaný vzpomínkovým koncertem. Akci se zúčastnili i členky a členové Anarchistické federace.

Pochod svolaný Ostravskou anarchistickou federací (OAF) začal ve čtyři hodiny odpoledne v Ostravě-Porubě U Oblouku. Okolo stovky účastnic a účastníků, kteří se sjeli nejen z okolí Ostravy, ale i z Prahy, Brna a Polska, se za skandování nejrůznějších antifašistických hesel vydalo na pochod Porubskou ulicí směrem na Hlavní třídu. Součástí pochodu byl i bubenický doprovod v režii členů známé slovenské kapely RozpoR. U zastávky na Hlavní třídě přednesl rychlou zdravotnici člen Anarchistické federace – Praha a dva projevy členové Žižkovské anarchistické skupiny.

Zdálky na antifašistickou demonstraci pokřikovala partička neonacistů, účastnice a účastníci se ovšem nenechali vyprovokovat a pokračovali po Hlavní třídě přes Francouzskou ulici až k ulici Opavská, kde přednesla projev členka Anarchistické federace – Ostrava a jménem organizátorů demonstrace přítomné pozvala na benefiční koncert, který se konal téhož dne v nedalekém klubu Chlív.

Tam se přítomní se zažehnutými červenými světlicemi vydali za skandování antifašistických hesel v češtině, polštině, angličtině a němčině.

Do klubu, kde se měl koncert odehrát, někdo předchozí den v ranních hodinách vhodil zapáchající látku, pravděpodobně kyselinu máselnou. Ani to ovšem nezabránilo, aby koncert začal dle plánu.

Na místě na promrzlé návštěvníky a návštěvnice čekalo teplé jídlo a jako první zahrála pražská punková kapela Lihový milice (nutno dodat, že skvěle). Jako druhá se představila polská legenda Bunkier. Ve chvíli, kdy měl začít hrát slovenský RozpoR, do klubu vnikli policisté. Velitel zásahu se chopil mikrofonu a prohlásil, že na místo konání akce byla anonymně nahlášena bomba. Přítomné vyzval k opuštění klubu s tím, že po prohledání prostoru bude produkce pokračovat (každému, kdo má s policií nějaké zkušenosti, bylo pravděpodobně už v tu chvíli jasné, že jde o lež).

Policisté vyzbrojení obušky a pepřovým sprejem okolo klubu natáhli pásku, za kterou postupně návštěvníky koncertu vytlačili. Pásku následně několikrát posunuli dále od klubu, přičemž došlo k menším potyčkám. Zdálo se, ozvaly se dva výbuchy dělbuchů (při kteréžto příležitosti si zkrátka nešlo odpustit poznámku, že „police bombu úspěšně zlikvidovala“). Není jasné, jestli šlo o dělbuchy hozené policií nebo neonacisty, kteří se v okolí potloukali. Po delší chvíli se organizátorům koncertu podařilo sehnat velitele zásahu, který oznámil, že „produkce již nebude obnovena“, a to ani po odjezdu pyrotechniků, údajně proto, že jde „o místo činu“.

V následujících hodinách začala policie velmi pozvolna do klubu vpouštět lidi pro věci, aby jim sdělila, že produkce může pokračovat (samozřejmě ve chvíli, kdy už valná většina účastníků a účastnic byla pryč a aparatura vynesena). Z tohoto důvodu bohužel neodehrála kapela RozpoR a další, které byly toho večera na programu.

Policie tentokrát „fašisty nekryla“, jak zní známá skandovačka, zato posloužila za užitečné idioty. To, že se místní neonacistické hnutí odhodlalo pouze k anonymnímu nahlášení bomby a pokřikování, svědčí oproti jeho dřívějším aktivitám spíše o úpadku. Nejsou nám známy informace o tom, že by během sobotních akcí byl někdo nácky zraněn či zajištěn policií. I přes nepříjemnost s přerušeným koncertem hodnotíme akci jako úspěšnou.

Vedle té ostravské se konaly i další výroční akce. „Vzpomínka na Honzu Kučeru – nepromineme – nezapomeneme!“, tak byl nazván koncert, který v pražském klubu Thereminu pořádali Daisy DIY shows a Mad Duck booking s podporou Iniciativy Ne Rasismu! a autonomního sociálního centra Klinika. Za účasti asi 120 lidí zde zahrály zahraniční i domácí hardcoreové kapely Blind Authority, Day By Day, Flowers For Whores, At Folsom Prison a Unsolved Case, nechyběla ani následná afterparty. Na Honzu v Praze zavzpomínali s transparentem „Vzpomínat znamená bojovat. Jan Kučera † 20. 1. 2008“ také aktivisté a aktivistky kolem Iniciativy Ne Rasismu!, kteří připomněli okolnosti deset let staré vraždy a ve svém prohlášení uvedli: „Sešli jsme se proto, abychom vzpomínkou uctili Honzovu památku. Nedopusťme, aby se podobné tragédie opakovaly! Alerta antifascista! Vzpomínat znamená bojovat.“ (-JD-)

JIN, JIAN, AZADI!

V neděli 28. ledna uspořádala Iniciativa Ne rasismu!, Socialistická solidarita a Mladí zelení shromáždění s názvem Afrin není sám: Demonstrace proti turecké agresi vůči Rojavě. Na pražském Palácového náměstí se ve větrném nedělním odpoledni sešlo skoro 150 lidí. Účastníci, z nichž skoro polovinu tvořili Kurdové žijící v Česku, vytvořili pestrý dav ozdobený vlajkami jednotek YPG a YPJ, vyobrazení vůdce Strany kurdských pracujících (PKK) Abdullaha Ōcalana, ale i bannery vyjadřujícími podporu afrinským obyvatelům nebo s nápisem „Solidarity with Rojava – Against all fascist aggression“.

Po zahájení demonstrace přišly na řadu projevy. Jako první vystoupil zástupce přítomných Kurdů. Zdůraznil, že ať Erdoğan útok na Afrin odůvodňuje jakkoliv, jeho hlavním cílem jsou dlouhodobě Kurdové. Zdůraznil, že ač je PKK považována za teroristickou organizaci, Kurdové svými činy definici terorismu rozhodně nenaplnují. Jejich jediným cílem je totiž vydobýt si právo na vlastní existenci a získat svobodu. Jako další vystoupil Murad ze Socialistické solidarity. Ve svém anglickém projevu, tlumočeném do češtiny, prohlásil, že lidé v Afrinu nejsou a nebudou sami. Zdůraznil, že bychom měli vyvinout tlak na českou vládu, nejen aby zastavila dodávky zbraní. Německé tanky, které ve velkém používají turecké

jednotky, totiž nejsou jediným materiálním projevem postoje států Evropské unie nebo USA k turecké ofenzivě.

Jako třetí vystoupil s projevem zástupce Anarchistické federace. Mimo jiné v něm zaznělo, že „Turecko své občany přesvědčuje, že útok vede pro jejich bezpečnost. Aby se zbavilo takzvaných teroristů z PKK. I u nás jsme v kauze Fénix poznali, jak snadno stát zneužije nálepku ‚terorismus‘. Falešnou snahu o udržení státní bezpečnosti Turecko využívá k tomu, aby odvedlo pozornost od represí namířených proti opozici. Represím neúšli ani anarchisté a další levicové skupiny. O některých anarchistických skupinách z Istanbulu nebo Ankary nemáme žádné zprávy. Někteří soudruzi a soudružky se pohřešují, jsou nejspíš vězněni bez soudu.“ Na konci projevu řečník dodal: „Jak nám vzkázali kamarádi z turecké anarchistické skupiny DAF: Žádný stát nemůže porazit lidi bojující za svobodu!“

Členka Mladých zelených ve svém proslovu vypočítávala prohřešky Erdoğanova režimu, potlačujícího základní lidská práva. Připomněla například, že v Turecku je velký počet transgendrových osob, a ty stejně jako celé hnutí za práva LGBT čelí velkým represím. Stejně jsou na tom ženy a vláda se zaměřuje také na novináře.

Nemohl chybět ani projev další z pořadatelských organizací – INR. Jejich zástupce mimo jiné vyzval k akcím na podporu Afrinu, k psaní dopisů na příslušné úřady nebo k výzvám směřovaným na českou politickou garnituru. Ta by se podle INR měla zasadit o to, aby se do Turecka nevyvážely další zbraně, měla by na místě konečně začít pomáhat, jak slibuje v rámci alibistických výmluv, proč nepřijímat žádné uprchlíky. Zazněla i výzva, aby se příslušní politici zasadili o vyřešení situace Markéty Všelichové a Miroslava Farkaše, kteří už přes rok hníjí v tureckých věznicích kvůli své podpoře emancipačních snah Kurdů v Rojavě.

Závěr patřil přítomným Kurdům. Nejdrůbev jeden z nich vyjádřil hluboké poděkování všem přítomným za jejich solidaritu a zdůraznil, že bojovníci a bojovnice v Afrinu válčí i za nás. Proslov v kurdštině měl Mehmed, který se dlouhodobě angažuje v boji za práva Kurdů. Poslední slova, nejkratší, zato nejsuggestivnější, pronesla malá kurdská dívka proti zabíjení dětí v Afrinu: „Děti si zaslouží život!“ Než se rozplakala, stihla sice říct jen pár vět, ale ty měly větší sílu než všechny předchozí projevy dohromady.

Původně měla akce v tuto chvíli skončit. Po společné fotografii účastníků i s transparenty a vlajkami organizátoři ale upozornili, že se s pouhým shromážděním nespokojí, a lidé se tedy začali řadit ke krátkému pochodu.

Průvod se po chvilce vydal směrem na Jungmannovo náměstí. Cestou přes Karlovo náměstí a Spálenou jsme byli opravdu slyšet. Podíl na tom měli hlavně přítomní Kurdové, kteří celou cestu skandovali hesla jako „Bijî berxwedana ypg!“ (Sláva odporu YPG!) nebo „Jin, jian, azadi!“ (Ženy, život, svoboda!). Kromě hesel zaznělo i pár vět o tom, proč vlastně pochoduujeme. Trochu zlomyslně jsem si představovala, jak nějaký xenofob při pohledu na průvod, z velké části tvořený skandujícími muži tmavší pleti, ověšený barevnými vlajkami a doprovázený reprodukcí orientální hudbou, bere nohy na ramena a běží varovat vlastenecké soukmenovce, že džihád už dorazil do Prahy!

Pochod skončil na Jungmannově náměstí, kde zaznělo ještě několik kurdských písní a krátkých projevů, než byla akce oficiálně ukončena.

Děkujeme organizátorům za uspořádání téhle důležité akce. Přišli jsme vyjádřit solidaritu Kurdům, a Kurdové u toho nechyběli! Afrin není sám! (-JAK-)

STOP MUČENÍ!

V sobotu 3. února odpoledne se skupina asi 15 pražských antifašistů a anarchistů vydala k ruské ambasádě v Korunovační ulici, aby zde odsoudila šikanu a perzekuci ruských kamarádů, kteří jsou vystaveni únosům, mučení, smyšleným obviněním a stíhání v „kauze Airsoft“.

S římskými svícemi a transparenty „Stop mučení, zrušme vězení. FSB fuck off“ a „Russian antifascist, keep the fight“ jasně ukázali zástupcům ruské moci v České republice, že represivní tažení tamní tajné služby FSB proti anarchistům a antifašistům v Rusku nezůstává za hranicemi bez povšimnutí. A pro naše stíhané kamarády v „říši cara Putina“ to byl vzkaz, že jejich osud není svobodomyšlným lidem ve světě lhostejný. Solidarita totiž nezná hranice. (-BJ-)

PODPORA ZADRŽENÝM SQUATERŮM

Druhý pokus o obsazení dlouhodobě nevyužívaného objektu Šatovka, který se nachází v Praze v Šareckém údolí, trval pět dní. Během nich několik squaterů a squaterek, kteří svůj kolektiv nazvali Resurp Crew, obsadilo plochou část střechy, kde většina z nich za mrazivého počasí přečkala až do středy 14. února.

Během okupace střechy se squaterům dostávalo po celou dobu podpory z okolí budovy, kde to ještě rozpínající se policejní páska dovolovala. Bubnování, reprodukováná hudba, zpěv či promítání zdola, to vše udržovalo dobrou náladu těch nahoře, a to i navzdory různým policejním výbojům ve formě oslňování, intenzivního hluku, stříkání pepřáku či tupých pokusů o vyjednávání.

Svou podporu vyslovil squaterské akci také Spolek Šatovka, který v průběhu posledního roku neúspěšně vyjednával s městskou částí o možném projektu komunitního centra v budově, které mělo zahrnovat občerstvovnu, cyklo dílnu, galerii nebo prostor pro další umělecké a sociální aktivity.

Poté co squateři opustili své pozice, byli ihned zadrženi a převezeni na Bartolomějskou a posláni na krajské policejní ředitelství u Vyšehradu. Čelí obvinění z trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, za což jim hrozí dva roky vězení a za krajních okolností, pokud se prokáže, že jde o organizovanou skupinu, až pět let. Jejich sympatizanti a sympatizantky reagovali obratem a ještě ten večer uspořádali v počtu asi třiceti lidí před ředitelstvím hlukovou solidární demonstraci.

Další večerní demonstrace ve stejném duchu byla svolána i na následující den, čtvrtek 15. února. Bubnovalo se, zpívalo a skandovala se hesla jako „Obsad a žij!“ či „Naši zbrani je solidarita“. Tentokrát se akce neobešla bez policejních buzerací. Po tři čtvrtě hodiny těžkooděnci obklíčili a donutili k legitimování asi pětadvacet lidí. Fízlové si neodpustili urážky a výhrůžky násilím. Navíc nebyli schopni vysvětlit legální důvod perlustrace.

Další akce na podporu stíhaných squaterů a squaterek se dají očekávat, včetně těch benefičních na pokrytí nákladů spojených s jejich obhajobou. (-BJ-)

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této *Existenci*) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse... Postsocialismus, rehabilitativní občanství a cripkritika (3. 10., Praha); Logic of Primitive Accumulation in Cultural Field (6. 10., Praha); Veřejná zkouška samby (6. 10., Praha); Soukromé vlastnictví: Filosofická perspektiva s Joe Feinbergem (10. 10., Praha); Když práce nešlechtí (11. 10., Brno); O kauze Svena a Nataši (15. 10., Praha); Workshop pletení (17. 10., Praha); Rom nebo Cikán? (17. 10., Praha); Tři pohledy na město a bydlení (17. 10., Praha); Všechno, co jste kdy chtěli vědět o tom, jestli Klinika zůstane (18. 10., Praha); DIY stříhání vlasů (19. 10., Praha); Soukromé vlastnictví: Výrobní prostředky v 21. století (24. 10., Praha); Veřejný trénink thajského boxu (25. 10., Praha); O životě za mřížemi a solidární dopisování vězňům (26. 10., Praha); Klub: jak se daří nezávislému centru v Košicích? (26. 10., Praha); Proč se

Duka fašizuje a proč není sám (30. 10., Praha); Soukromé vlastnictví: Právo na město (1. 11., Praha); Svoboda a vlastnictví. Tři historické zdroje (neo)liberalismu (2. 11., Praha); Volby a pracující třída v mantinelech ekonomické konjunktury (6. 11., Praha); Taktiky fízlů (7. 11., Praha); Anarchismus a náboženství (8. 11., Praha); Dluhy, exekuce a sociální vyloučení (8. 11., Praha); Ohrožené děti v zemi bez sociálního bydlení (9. 11., Praha); Jáchym Topol čte z Citlivého člověka (11. 11., Praha); Izolace ve vězení (21. 11., Praha); O výstavě Bydlet společně (21. 11., Praha); Sociální recyklace (23. 11., Praha); Hrdinové kapitalistické práce (24. 11., Praha); Cesty k emancipaci (29. 11., Praha); Oddělené pokoje pro Romky a „normální maminky“ (5. 12., Praha); O základním nepodmíněném příjmu, kapitalismu a demokracii (13. 12., Praha); Genealogie morálky (14. 12., Praha); Čtení Ranciera I (19. 12., Praha); Policejní výsledky a dopisy vězněným (19. 12., Brno); Gender vs. stand up comedy (20. 12., Praha); Ruce pryč od mého počítače: workshop IT bezpečnosti (5. 1., Praha); Čtení Ranciera II (9. 1., Praha); Hranice práce (18. 1., Praha); Czech illustrators (22. 1., Praha); Jak (ne)mluvit na demonstraci (23. 1., Praha); Diskuse nad ekofeministickými texty (24. 1., Praha); Poezie je víc než prezident (24. 1., Praha); Psychedelická (r)evoluce (26. 1., Praha); Írán, protesty a levice (31. 1., Praha); Linux freedive (1. 2., Praha); Indie a cesty rozvoje (3. 2., Praha); Lynching by Jackie Walker (14. 2., Praha); Izolace ve vězení (17. 2., Orlová); Komu patří město? (19. 2., Praha); Hubertův areál – pražská ekovesnice (23. 2., Praha); Korekce vs. korektura (26. 2., Praha).

Benefiční akce (koncerty, večery, bazary...): 6. 10. pro Food not Bombs (Praha); 7. 10. na Anarchist Black Cross (Praha); 7. 10. pro Food not Bombs (Plzeň); 11. 10. na pomník Michaila Bakunina (Praha); 14. 10. pro Food not Bombs (Praha); 14. 10. pro autonomní sociální centrum Klinika (Praha); 15. 10. pro Food not Bombs (Praha); 20. 10. pro klub 007 Strahov (Praha); 20. 10. na organizaci pro lidi s mozkovou obrnou a kombinovanými typy postižení (Ostrava); 21. 10. pro Kliniku (Praha); 21. 10. na psí útulek (Praha); 31. 10. pro Kliniku (Praha); 4. 11. na pomník Michaila Bakunina (Frýdek-Místek); 4. 11. na právní pomoc lidem stíhaným za demonstrační squaterskou akci v Hybernské (Praha); 7. 11. pro Kliniku (Praha); 9. 11. pro Kliniku (Praha); 10. 11. pro Iniciativu Ne rasismu (Praha); 16. 11. pro Kliniku (Praha); 17. 11. pro Kliniku (Praha); 2. 12. pro infoshop Salé (Praha); 18. 12. pro Chceme bydlet! (Praha); 6. 1. pro platformu KRISA – Kritická sociální akce (Praha); 19. 1. pro Kliniku (Praha); 20. 1. pro RFK (Praha); 20. 1. na Anarchist Black Cross (Most); 20. 1. pro organizaci Psí život (Praha); 20. 1. na RiseUp (Praha); 24. 1. pro Sub.Media (Praha); 25. 1. pro Kliniku (Praha); 27. 1. na bulharské antifašisty (Praha); 3. 2. pro FNB Sokolov (Praha); 10. 2. pro Anarchistický černý kříž (Praha); 17. 2. pro Anarchistický černý kříž (Orlová).

Promítací večery: Praha (24x), Liberec (1x).

Ostatní akce: Bezpeněžní zóna 10. 2. v plzeňské družstevní kavárně Inkognito. Pravidelné či příležitostné rozdávání jídla potřebným kolektivy anarchistické iniciativy FNB v Praze, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Vysokém Mýtě, Českých Budějovicích, Frýdku-Místku, Ostravě, Olomouci, České Lípě, Brně a dalších městech. Společné veganské večery a další program v infocentru Salé. Různé kulturní, komunitní a osvětové akce konané v prostorách pražské Kliniky, včetně pravidelných jazykových kurzů a veřejných plén. Stejně tak v nově otevřeném spřáteleném prostoru D-zóna. Mnohé akce propagující veganství a zasazující se za práva zvířat.

HISTORICKÝ SPOLEK ZÁDRUHA

od října 2017 do února 2018 vydal:

Ladislav Knotek – čelní představitel českého anarchosyndikalismu (42 stran, A5, 35 Kč)

Hynek Holub – vzpomínky na nestora severočeského anarchismu (68 stran, A5, 60 Kč)

František Vágner – Z počátku hornického hnutí na severu (30 stran, A5, 20 Kč)

Alois Věkoslav Haber – Listopad (24 stran, A6, 20 Kč)

Noční chod (32 stran, A5, 25 Kč)

stolní kalendář Zádruhy pro rok 2018 (50 Kč)

více info na: <http://zadruha.org/>

BITVA O ŠATOVKU

YARRDESH

V pátek 9. února obsadil squaterský kolektiv Resurp Crew useďlost Šatovka v Šareckém údolí v Praze. Přes veškerou snahu policie dostat squately ze střechy zde vydrželi v mrazivém počasí až do následující středy. Přinášíme vyprávění jednoho z nich.

Před dvěma lety byl na 18 dnů obsazen barák v Dolní Šárce, který zel prázdnotou, byl plný hoven a haraburdí a postupně plesnivěl, rozpadal se a směřoval ke své smrti. Sotva se začínal rozjíždět program a bordel házet do kontejnerů, přišli zástupci městské části s rameny zákona a slíbili, že na zastupitelstvu užívání rozpadlé barabizny nějak vyjednájí, pokud ukážou squateři dobrou vůli a objekt zatím opustí – s výmluvou, že není v dobrém stavu. Ti tedy baráku zamávali a odešli, že ho opraví, až to tedy bude oficiálně posvěceno, nicméně zástupci následně akorát zazdili vchod a po pár jednáních přestali zvedat telefony a reagovat. Uběhly dva roky, opuštěná barabizna ještě více zchátrala, a tak nastal čas se vrátit a pokračovat v jednání a oživování baráku.

O obsazení se dozvídám den předem, vím akorát místo a čas srazu. Samozřejmě to nestíhám, mám přeci jen nějakou pověst, kterou je třeba udržovat, navíc v práci je záhuľ. Beru si krabičku na drone liveset a velké přenosné reprák, tzv. popelák na autobaterku, obleče se do několika vrstev a hurá na už otevřený barák. Na Šatovce už jsou lidi, jsem vpuštěn přes zabarikádované dveře, uvnitř se vybalují věci, tahá osvětlení z autobaterek, během chvíle jsou postaveny dvoje kamna a barák ožívá. Někdo buduje v jedné místnosti kino na večerní promítání, další místnost je měněna na galerii, společenská místnost se plní stoly a lidmi a já jsem nešťastný, že v únoru nepiju, abych si dokázal, že ještě nejsem úplný alkáč, a nemůžu se účastnit kolujících lahví. Hrobužel nemá to dlouhého trvání, přijíždí hlídka fiků a snaží se dostat dovnitř skrz zatarasené dveře. První rány se rozléhají barákem, mrazí mě, balím svůj hovno liveset, se kterým jsem chtěl později provádět kulturní osvětu, a mizím na půdu. Víkřem vidím, jak se před barákem jako smečka retardovanéjch psů s blížícím obojkem, kteří se musí podívat na páníčkovo hovno, sjíždějí další a další fízli auta. Zásah ovšem nepřichází, odněkud přiscrolluje starosta, pouštíme ho dovnitř, neboť souhlasí, že když odvolá natěšený žaludy, tak s ním budeme jednat. Uvnitř ve společnosti si s náma dává brko, vypadá v pohodě a otevřeně, akorát je to holt profesionální politik, takže člověk lehce na lítne. Není ochoten nás tam nechat, v prázdné ruině, ve které nikdo nechce být, je zazděná a umírá, a tvrdí, že je to kvůli našemu vlastnímu bezpečí vzhledem ke stavu baráku. Ovšem kdo byl někdy na Cibulce, Miladě nebo Zličíně, se mu musí zákonitě vysmát, neboť Šatovka je ve stavu o několik tříd lepším, a na zmíněných vracích domů se žilo a pořádaly koncerty a párty několik let. Starosta nechápe, že squateři dům opraví, ač to nebude podle norem a za 30 mega, ale DIY a nevzhledně. Barák se střechou, i když je opravená nevzhledně lidmi bez licence, má větší šanci kompletně nezplesnivět než zazděný barák bez střechy. Protože jednání je velice úmorné, navíc je dovnitř vpuštěn ředitel městské fízlie a přidává své výklady liter zákona ad absurdum, jak to jen fízlové umí. Respekt lidem, kteří tam s ním jednali a nevypěnili, neboť starosta poněkud připomínal kolovrátek, který jsme už kdysi slyšeli: že máme barák opustit, a pak se s námi bude jednat na zastupitelstvu o využití baráku. Jako což o to, projekt jsme jim poslali už před lety a dnes byl na podatelnu doručen nový znovu, leč silné dějá vu z doby před dvěma lety, kdy byl s podobným slibem dům opuštěn, se nedá ignorovat. Navíc když starosta šermuje posudkem statika, nebude pak šermovat tím posudkem zbylých 45 zastupitelů, kteří s největší pravděpodobností nemají pro kontrakulturu jakékoliv pochopení? Dovnitř je vpuštěn zastupitel ze Strany zelených, starosta se ukazuje jako poněkud labilní, protože po nějaké jeho narážce na politiku strany startuje a začne se s ním prát, jsou odtržení a jednání dočasně končí, neboť starosta nám dává ultimátum:

do rána odejít, nebo bude zásah, a odchází. Na následném plénu se dohodneme o dalším postupu, nikam neodcházíme, neboť smysl dnešního obsazení je napravit chybu minulého odchodu a pokračovat tam, kde jsme tehdy přestali, sdělujeme stanovisko starostovi s tím, že – neboť přijíždí policie v plné zbroji, před barákem se rojí kosmonauti, žaludové, čepičáři-nočníkáři a jiné kaučukové typy příslušníků – budeme pokračovat v jednání, až nás tato vyklízecí firma agresivních psychopatů přestane ohrožovat, sbalí se a odejdou. Zatímco dole se tyčí perimetr, hlásí se dobrovolníci, kteří jsou ochotni se zabarikádovat na střechu, neboť dům je příliš členitý, aby se dal udržitelně zabarikádovat celý. Hlásím se na střechu, akorát deklaruji, že tam mohu být pouze do pondělního rána, neboť pak musím do práce, kde máme ve středu deadline otevření nového mixážního studia, a nemohu si vzít dovolenou. Taháme na půdu, co bude potřeba, v tu chvíli mi to přijde jako hromada nesmyslného harampádí, když nesu židli, tak si říkám, jestli si tam nevezmeme třeba ještě příborník a autodráhu. Ostatní návštěvníci barák opouští s věcmi, co na střechu nepůjdou, fízlové je voděj kamsi za zapáskovaný perimetr, svírá se mi aorta, Šatovka je definitivně obležena. Na střechu je kupodivu tepleji než v budově. Sice je tma, ale fízlové mají okolí i barák kvalitně nasvětlené a výhled je teda za 5 hvězdiček. Načínáme myslivce, věším únorové nepítí dočasné na hřebík, protože to bych byl hlupec, a sledujeme postup kolotočářů zákona skrze barikády, kterých je po cestě na střechu nespočet. O. si bere megafon a mění fízli zásah v televizní soutěž, poněkud to připomíná Takeshiho hrad – banda retardů v komickém oblečení soutěží v překonávání překážek. O. jednotlivé soutěžící povzbuzuje, hecuje a sdílí s nimi jejich neúspěchy zapříčiněné tragickou gumovostí. Máme několik bas lahváčů, několik myslivců, není to špatný, roztažujeme ležení na ploché části střechy nad nějakým pokojem, připravujeme si lana kolem komínů a část lidí je připravena na lávce, která vede kolem střechy šikmé, neobyvatelné, až se příslušníci probojují na střechu plochou. Leč to se jim doteď nepodařilo, a to považte, že byl pátek, dnes je středa. Když se cajti konečně dostanou na půdu, pár lidí si sedne na vstupní vikýř, sice nadskakují pod nárazy úderníků, ale otevřít se ho nedaří. Plechový kryt je rychle zakurtován, zatlučen hřebíky a po čase se fízlové beznadějně vzdávají – tudy to nepůjde. Navíc jejich narážení do vikýře filozoficky nohou rozporuje megaještěr z PID, který jim tak dlouho kope do střechy nad hlavou, že se půda otřásá, až sklopěj falusy. Jiná cesta není, druhý vikýř je na šikmé části pod lávkou, odkud by dokázal vylézt leda tak spiderman, aniž by spadnul, pokud bychom ho nechtěli pustit. Fízlové si volají na pomoc hasiče. Já už mám upito, tak zapojuju reprák a hraju ze střechy livko. Jelikož mašinka je rádně neovladatelná, pomáhá mi s kroucením E., k tomu se do megafonu přidávají dva MCs J. a O., všichni máme xichty zahalené šálami, někdo má strašidelnou kuklu s králíčími uchy, tenhle liveset ze střechy obleženého baráku v záři fízlich blikáček vypadá mocně apokalypticky a jen tak na něj nezapomenu. Přijíždějí červeno-bílá auta, jedno na dvorku výsuvným megasvětelným sloupem nasvítí barák a střechu jak ve dne, z druhého přijíždí žebřík s košem shnilého ovoce, tedy policejními vyjednávači. Posíláme je do prdele s tím, že jednat s jejich firmou nebudeme, neboť mlátí lidi, následně o tom lže a je celkově nebezpečná, a že slezeme, až vypadnou. Hasič, který je tam s nimi, následně fízlátka též posílá do řitního otvoru, neboť policisté nás sami z těchto míst sundavat nesmí, od toho jsou hasiči, ale že podle regulí nás ze střechy sundat nemůžou, neboť je to prostě příliš nebezpečné. Plošina s žebříkem odjíždí, za chvíli to bálaj i hasiči a fízlové osíř. Dole jsou i nějaká média, tak po

deklarování našich požadavků rozvšíříme ze střechy těch pár plachet, které jsme vzali, jenže to bychom nesměli být my, abychom nevzali plachty úplně debilní. Jednu doděláváme z karimatky lepící páskou, DIY, vole, nacházíme plachtu, kterou ještě dělal Květák, dokud byl mezi živými, a tu O. po poměrně nebezpečném horolezeckém výkonu vší na hlavní střechu budovy, kde trůní jako vlajka hlásající, že barák žije. Máme nahoře i plynovou bombu a vařič, přepravky s jídlem z dumpster divingu, nádobí a vaříme si naši první večeři. Opravuji své mínění, že jsme natahali na střechu hromadu krámů. Teď bych sem naopak rád přinesl i slunečník z pivních zahrádek a nafukovací bazén. Oslavujeme další lahvi alkoholu s lidskou tváří, většinou plachtu Peace Is Dead a pouštíme si hářtkory z popeláku ku povzbuzení morálky a nasrání kosmonautů. Za slovutným perimetrem z plastové pásky postává několik kamarádů, což hřeje na duši, nám se nahoře rozjíždí slušná párty, tancuju, neboť je to nejjednodušší na zahrátí, a prostě musím, akorát je to teda na 15 metrech čtverečních lehce šikmá namrzlá střecha v 10 lidech poněkud nebezpečně, svítá, další lahve, konec nevím.

Budím se, někdo mi dal spacák, mám kocovinu, nebe je šedivé a fízlové černí. Ale jsem vlastně šťastný, mám krásný výhled z nedobytných 15 metrů čtverečních, které jsou státem ve státě, teda nestátem, dočasnou autonomní zónou, jak by řekl Hakim Bey, kde jsem konečně svobodný, a dokud neslezu, tak mi policie může pouze vyhrožovat. Den pomalu ubíhá, probíráme se z alkoječuhu a lovíme ejchuhu racionální, upravujeme naše bydlení do funkční podoby, je docela zima, a tak spíš oddechujeme ve spacácích. Z druhého vikýře občas vykukne hlava policejního žaluda, ale jsou už v klidu, dole se střídají po směnách, tahle je asi dobrá. Pak z vikýře ovšem často vykukuje vyjednávač z (proti)extremistického, snaží se mezi nás zapadnout, má palestínu, kšiltovku a bodrý projev, na což mu neskáče a deklarujeme požadavky na pokračování jednání podmíněné odjezdem policie. Nakonec se ve vikýři objevuje i starosta a nějaká podoba diskuse pokračuje i na střeše. Velký respekt Z., která s těmito jedinci neúnavně hodiny a hodiny debatovala, ač si jeli stále svou, že musíme slézt a dobro přijde z radnice a zaplaví nás, čemuž po minule nevěříme, navíc se vynoří záměr z budovy udělat sídlo pro seniory, říkám si, u kterého squatu jsem tenhle záměr při pokusu ho vyklidit ještě neslyšel, navíc si pamatuji článek z doby po minulém obsazení, kdy se taktéž radnice oháněla domovem důchodců, leč následně od něj upustila z důvodů náročnosti finanční a že hodlá v Šatovce vybudovat jen obyčejné byty, přičemž zatím vybuďovala akorát zdi v oknech a nechává objekt sedmým rokem chátrat. Starosta si místy poněkud protiřečí, přestávám mu kompletně věřit, neboť co pár hodin, to jiný slib a jiná cukrátko, abychom slezli. Přátelsky nám nabízí cigára, akorát já v tom vidím evropského kolonizátora, který nabízí cetky a blejskátko domorodcům, aby je následně zotročil, svrhl jejich samosprávu a zabral zemi. Dere se mi do mysli španělské Requerimiento z 16. století, které conquistadoři po příchodu na další území četli nechápajícím domorodcům v Americe, kdy seřadili vesnici a přečetli jim to ve španělštině, ani nepřekládali, a kde je informovali, že budou zotročeni, jejich farmy srovnány se zemí a ženy ovedeny, a budou poddanými španělské královny. Často to absurdně četli vesnicím prázdným, neb místní před nimi po pár incidentech raději zdrhali, anebo to rovnou četli vesnicím doutnajícím nad hromadou těl. Magořinec. Já cigára od starosty teda nechci.

Sice nám přes noční bujaré veselí došla baterie v popeláku, takže nemáme hlasitou hudbu, ale dole pod barákem, na louce za páskou, kterou fízlové musej kvůli každému projíždějícímu autobusu jako falusové neustále sundavat a nandavat, se rozjíždí párty podporovatelů squatingu, jak je nazývají média, našich přátel, zapojují agregát a hle – hudbo, hrej! Postaví dokonce i plátno a poté, co jim ze střechy hodíme redukci k projektoru, připevněnou k vrhacímu pomeranči, se chystá promítání. Po louce pendulují filmové štáby a věnují se hlavně starostovi, neboť má na nohou starostasky a to prostě táhne. Z té hromady telefonátů, ze kterých se skládá půl času na střeše, se dozvídáme značné rozpory mezi tím, na čem si honí triko v médiích, a tím, co nám slibuje na střeše. Requerimiento. Padá noc, navaříme několik termosek čaje pro hlídky, které se budou střídát na ochozu, kdyby se blížili bubáci. Je mi zima a nechce se mi spát, tak fasuju první směnu a začíná promítání. Je velice občerstvující sledovat fízly, jak pozorují DIY dokumenty o nekonečné tuposti fízlů při zásazích, sledovat politiky a média, jak naslouchají poměrně sofistikovaným argumentům, aniž by to bylo rušeno nekonečnými výkřiky o posvátné nedotknutelnosti soukromého vlastnictví, kterou nám nařídil nerozporovat Alláh, nebo jinak si to hysterické dogma nedokážu vysvětlit. Z vikýře vykukuje

bodře vypadající fízl, tak se s ním bavím, neboť s vražedným pohledem neopakuje, že mě sestřelí ze střechy nebo ať jdu k němu dolů, že si budeme hrát, je to obyčejnej žalud – tedy má kuklu srolovanou na temeni hlavy. Nakonec ho po hodině klidné debaty o squatingu zvu na promítání filmu, že tam být nemusí, protože my nikam jít neplánujeme, akorát zrovna začíná Wrong Cops – Fízlové, Hajzlové, a tak nezvu úplně správné publikum a můj plán následně se vyplížit vikýřem dovnitř pro kafe, který jsme tam zapomněli, nevychází. Nicméně pozorovat fízly, jak vejraj na film – neboť vlastně nelze nic jiného dělat –, kde hlavní fízl řeší problém, jestli dýlovat drogy v mrtvejch krysách nebo v mrtvejch rybách, je skvělý! Ve 22 hodin samozřejmě nastává rušení nočního klidu, a tak se pouští němý grotesky s Chaplinem a já klímám. Bohužel se zase střídají směny fízlů a na scénu přicházejí lidé, který byli otravní už na prvním stupni základní školy – a zůstalo jim to. Kdykoliv se jdu vychcat ze střechy, což znamená přiblížit se ve slabém osvětlení po promrzlém parapetu na okraj, zaměřím mě deska stroboskopickým svítilnám, abych nic neviděl. Jako jo, dokážu v tom před nimi vylučovat moč, s tím problém nemám, ale je přes to fakt hovno vidět, jsem na pár desítek sekund hodně oslepen, už tak je docela tma, takže vůbec nevím, kam šlapu, což je na okraji namrzlé střechy dost problém. Při třetím chcaní už to nevydržím a seřvu je, že díky tomu jejich blikání pravděpodobně spadnu a je pak následně zavrou do kriminálu, navíc jestli jsou tam kvůli tomu, aby nás ochránili před tím, aby se nám v baráku s dle nich špatným stavem nic nestalo, a proto tam nemůžeme být, tak je jejich snaha mě shodit ze střechy v přímém rozporu s výše zmíněným. Odpovědi jsou bohužel jak na té základce. Prý že na střechu se přeci nechodí, že jestli mě to jako v první třídě prej neučili nebo co. No ty vole. Áčáci a běčáci revival. Asi jim hodím přezůvky za tabuli. Po chvíli na to seru a napadá mě, že se to dá řešit jak na té základce, a provádím běžné opovrženíhodný, ale v tomto případě nutný model „to se řekne“, a jdu na druhou stranu střechy požádat velitele zásahu, ať je pošle do prdele, jestli nechtěj, ať spadnu. Naneštěstí, běčáci jsou i tady a blikají mi do kšichtu taky, tak jim říkám, že mě nezajímá, že přestanou blikat, až půjdu dolů, že dolů nepůjdu, a veřejně deklaruju, že když spadnu, tak je to jejich blikáním, a půjdou bruchet, a konečně se na to vysíraj. V průběhu noci s těmito dětmi v uniformách mají ostatní obdobné zkušenosti. Ó Satane, ještě že už je základka za náma...

Po půlnoci předávám hlídku a při sledování Chaplina usínám... mám boty ve spacáku a spacák ještě ve spacáku dalším, takže mi kosa není. Ráno mě budí sluníčko a valím oči, lidi, kteří nás dole podporují, spí na louce za perimetrem ve spacácích a budují si vlastní tábor. Cítím k nim obrovskou úctu, jejich program nás nahoře drží při životě. Ne že by jich tam bylo mnoho, ono to čekání v zimě dost opotřebává, ale střídají se a já jsem za ně opravdu rád. Myslím si dokonce, že jsou mnohem morálnější bytostí než já nahoře, protože my nahoře čekat na nekonečno prostě musíme, my nemůžeme odejít, zatímco oni odejít mohou kdykoliv, a tak každou minutu vlastně volí, jestli zůstanou, nebo odejdou, což opravdu vyžaduje velkou vůli. Jelikož došel tvrdej i lahvače, je neděle bez kocoviny a zalitá sluncem, dole se rozjela slušná techno/disko/hip-hop/whatever party. Já už nedokážu déle odolávat, a poněvadž jsem sežral slané brambůrky, které prostě neodmítám i přes rozhodnutí raději vůbec nejíst, abych nemusel provádět v těchto náročných podmínkách zahájení zákroku provedení úkonu vylučování, neboli skládat uhlí, tak jdu na druhou střechu za komín srát. Rád na požádání sdělím technické detaily, a neboť je blbost posírat si vlastní střechu, tak v tom figuroval igelitový pytlík a velký um. Jinak posedávám u našeho komína, čtu ostatním nhlas knihu a jsem vyloženě nešťastný z toho fízliho vikýře. Stále z něj lezou starostasky, protiextremistickéj Vojta, ze kterého kvůli jeho snaze zapadnout mezi nás palestínou, kšiltovkou, cigama a jednáním jakože na stejné úrovni Z. vytáhla, že se dal k protiextremistickému vlastně proto, že měl přítelkyni, která studovala literaturu a pak ho opustila, protože šla bydlet do Španělska na squat, a že to nechápe, jak může vysokoškolsky studovanéj člověk tohle udělat, a že to chce pochopit. Očividné je to důležitý moment Vojtova života. Z. mu nabízí, že je též studovaná a bydlí na squatě, takže by si to Vojta mohl konečně dořešit, že mu ráda bude hrát jeho milovanou exprítelkyni, a on to zkusí konečně v sobě překonat a ukončit. No docela jsem se bavil. Ale teda vikýř je fakt s tímhle únavnej, nechcete celý den furt s někým mluvit, překřtil jsem ho na otravný otvor. Kdo tam? Otvor! Otvor? Otvor do pyče! Otvor Dopyče?

Mno v jednu chvíli se přiřítí nějaký pomatený děd v brýlích a šušťákovce, vrhá se na agregát, jako hyeny přibíhají kamery a pod dohledem fízlů agregát převrhává a trhá na kusy prodlužovačky. Vrhá

se k repráku a kompu, ze kterýho se hraje, ale to už ho D. a T. pacifikují. Dědek se ohání tím, že agregát ruší ptáčky a jeho zplodiny otravují vzduch. Čekal jsem teda něco vážnějšího. To, že v okolních prapodivných vilách má každý SUV a další dvě auta, která toho nachrlí mnohem víc než prťavý agregát, a Dolní Sárka se dle místních mění na kopu vilových pevností s kamerami a ruskými podnikateli, kde postupně zavírají hospody a obecní život se mění v led, to už ho šťve méně. Po jeho odchodu se hudba pochopitelně pouští znova. Policie prudí, i když by měla prudit spíše dědka za poničení aparátu. K nám nahoru se vyškrábe starosta, tentokrát nám nabízí brko a říká, že dědek tam bydlí někde v lesích a trpí duševní chorobou, že si ho nemáme všimát. Já ovšem vím, že rozružený místní, dštící síru na squatery se bude v pěkném střihu v televizi velice dobře vyjímat, a to, že je to obecní blázen s papíry na hlavu, spící v lese, se už nedozvím. Z vikýře vykukuje tu starosta, tu Vojta z extremistického a jedná se nekonečně dál. Žel nám stále nenabízí jinou alternativu než slézt dolů a počkat, jestli se v následujících letech něco vyjedná, navíc starosta si protiřečí stále víc, a když už jsme unaveni a on sejde dolů bavit se s médii o svém progresu, jeden z novinářů, který tam je od začátku a byl i na jednání se starostou před zásahem v pátek, starostovi sdělí, že po těch třech dnech musí konstatovat, že lže a navíc řídí pod vlivem. Starostovi opět praskne žilka a vrhne se na novináře V., že ho zmlátí, odtrhává ho policie, starosta doběla vyhlašuje, že tímto veškeré jednání končí a jde domů. Je to trochu jak z Monty Pythonů, vidět starostu, jak se 2x za tři dny někde popere. Hrobužel policejní ohaří vycítí svou příležitost a rozhodnou se zvětšit perimetr na celou louku a ukončit tak párty před domem, pravděpodobně proto, aby starosta ne napadl někoho dalšího. Asi nemá cenu zmiňovat, že potom by dávalo smysl spíš obehnat policejní páskou starostu. Než vyprší ultimátum opuštění louky, DJ dole obrací kartu a pouští se klasické ACAB hity. Tleskám, je to moc pěkné. Naštěstí louka končí potokem, tak se celé spodní ležení sune za potok a začíná se nanovo odtamtud. Tančím na střeše na písničky kurdských geril, beji serok Apo, beji Kurdistan! A pak B. nakládá diskohity. Pro tentokrát se rozhoduji, že mi to v tý zimě nevádí. Začíná sněžit, zatahuje se, ale to nás nezlomí. Vaříme si další jídlo, kotel zelňačky, zaplachtujeme, co se dá, a sněžení se na to naštěstí brzy vysere. Padá tma. Najednou se za potokem začne dít něco nepěkného, zjeví se tam sekuritka z vily opodál, která si nárokuje flek, na kterém je ležení, a že je to soukromí a ať vypadnou. Mají s sebou obrovského vlkodava a působí to dost surreálně. Ovšem to je směla, mít pozemek, když si ho neoplotíte a je přístupný po veřejné komunikaci. Civilizace už pokročila tak, že na něj vstoupit neznamena, že se po vás bude střílet. Nicméně ležení je časem ukončeno a lidé se přesunují na nedalekou křižovatku. Je 22 hodin, konec hudby, obávám se, že definitivní, protože křižovatka je opravdu daleko. Blíží se pondělí a já budu muset do práce, takže si pod rouškou tmy připravuji na druhou střechu své věci na ráno, abych dlouho nebalil, a jsem smutný, že to tu budu muset opustit. Je tu sice kláda a má to 15 metrů čtverečních, ale lidé jsou tu skvělí a je to místo budoucnosti a naděje. Akorát se opět střídá noční směna. Tentokrát to ovšem nejsou děti ze základky, ale totální kretén. Začnou bušit zevnitř z půdy do střechy a zakurtovaného vikýře a rvát budíček, abychom nemohli spát. Střídají se v tom na směny. K tomu vržou kýblem, aby přidali další hluk, akorát to zní, jako by kopulovali s nebohým oslem. Časem ovšem dospíváme k teorii, že osel provádí koitus naopak s jejich zadnicemi, až ho musí zahnat vysokofrekvenčním plašičem hlodavců, který nám k tomu kraválu vystrkuje z vikýře, abychom nemohli spát. Stroboskopické blikání od všech fízlů dole samozřejmě included. Akorát by mohli vědět, že zasloužilí technaři mají kravál a stroboskopy rádi, takže si z toho hlavu neděláme a lidé postupně usínají. Ale je to od fízlů teda dost nelidský. Ovšem pak na nás z vikýře začnou cákat balistickou křivkou slzák nebo pepřák. Nacákají to na spacáky, spící lidi, jídlo, všechno pálí jako čert, nemohu ani políbit své děvče, protože to má na ksichtě a pálí mě pak huba taky. Zaplachtujeme otravný otvor, na žaluda, který z něj čumí se strobáčem a pepřákem, natočíme lampu a necháme mu ji tam, až ho to přestane bavit, protože vidí hovno, a lampa tam bude do rána, a tak alespoň strká ven rukou s vysokofrekvenčním myšoplašem. A to je moje chvíle. Příkrádám se nad něj, vzít mu to nepůjde, drží to pevně, to bych při přetahování spadl ze střechy. Vezmu lahev od Braníka, nachčiju do ní našetřenou moč, a když opět po přestávce vystrčí ten plašič ven, poleju ho chcankama. Dole začnou rvát nasraní fízlové a ze střechy se valí kravál, jak když píchnete do sršního hnízda. Psychopatický fízl vevnitř mlátí do zdi a rve, aby nás vzbudil. Informujeme ho o tom, že to není voda a že je pochcanej, a fízl někam mizí. Střídají

ho další kokoti a buší celou noc, abychom se nevyspali, ale na pepřák serou – takže to lomím spát. Ráno mě budi budík, je čas jít do práce. Chovám se jako doma. Vyčistím si zuby, dám čaj, poslední cigo s ostatními na dlouhou dobu a vyrazím stavět nahrávací studio. Dojdu na druhou střechu a ťukám na další vikýř. Vykoukne příslušník a já mu sděluji, že jdu do práce, tak ať připraví klepítka. Je z toho tak perplex, že musí pro velitele, naházím věci do otvoru a už mě vedou. Nutno dodat, že jsem pochopitelně počkal na další fízli směnu, protože za tu moč bych si od té noční vysloužil asi něco nepěkného. Nechci dostat jako obvykle ani od této směny, neboť mlátit spoutané lidi je takový jejich bonton, a tak furt vykládám o práci, na to slyší každé, pracuje, to musí být slušný člověk. Dole se chci rozloučit s Resurp Crew na střeše, ale už mě cpou do oktávky a jedem na služebnu ve Vokovicích. Pěkné je, že služebna je hned u školy, kam jsem kdysi chodil na střední. Na fízlařně mě svlíknou, vytahaj z vlasů a vousů matky, dráty, odpory, tkaničky, sepišou seznam věcí, které mám u sebe, přičemž napsat flash pamět jako flasch, to umí málokdo, stejně jako slovo migréna, na kterou mám prášky, se dle policistů píše miKréna. Přitom naproti je škola... Inu. Tito fíci jsou ovšem celkem korektní, nechovaj se jak žaludi kolem baráku při nočních směnách, vezou mě na Bulovku, kde mě prohlídne doktor, a do Bartolomějský na centrálu. Říkám si, že to je pohoda, práci mám u sebe, přičemž odtamtud, i když po 3 dnech v 5 vrstvách oblečení docela smrdím, odmítám vypovídat a střídám pospávání v cele s klábosením s fízlem, co má cely na starosti, který je docela tvárný, a tak spolu nakonec zpochybňujeme smysl vězení jako trestu a zamýšlíme se nad tím, že Islámský stát nakonec vlastně vznikl v iráckém vězení.

Hrobužel místo propuštění mi sděluji, že mě zadrží na 48 hodin v opravdové cele předběžného zadržení, říkám, že potřebuji do práce, proto jsem slezl, termín hoří, tak ať to zkusí urychlit. Další fízlové mě převázejí do kongresáku na Vyšehradě, ti jsou docela zajímaví, jeden z nich žil 2 měsíce na ulici a je na své nadřizený slušně vestroj, jak sleduju jeho jednání s kolegy, ale to už spadám do čehosi, co ve mně budi pocity noční mury. Vězení. Musím stát na čtverečku nakresleném na zemi v pozoru, kde jsem zpracován, hlásím, že jsem vegan, kvůli stravě, pak mě s rukama za zády odvádí bachař do šatny, kde mi dá vězeňský tepláky dost strašidelné bachař, kterej mě varuje, že když budu hodnej, budu se mít skvěle, když budu dělat problémy, nedobře dopadnu a že tam budu místo dvou dnů tři dny. Pak mě odvede k tácu s jídlem, tam čumím na samý maso, polívka doufejme bez vývaru, tak si vezmu aspoň polívku a hurá do cely. Dá mi kelímek na vodu, kartáček prej až večer, dveře se zavírají a jsem v normální vězeňské cele. Je tam hajzl, umyvadlo, stůl, okno z luxferů, který vede do zdi, protože jsme v podzemí kongresáku, světlo u stropu, co se nevypiná, všechno vypadá jak z minulého režimu, natřený krémovým emailem, no a dvě židle, implikující dvě postele, a spoluvězeň. Obrovské pokérovane vyholenej chlap, kterej strašidelně chrápe. Chci spát tři dny, ale nejde to, nevím, co dělat, je to nuda, ale bojím se člověka vedle mě. Naštěstí se po pár hodinách na chvíli vzbudí a ukazuje se, že má poměrně slušné absták, takže se nemám čeho báti, neboť bude dál ležet ve smrti. Zvoní na vězeňskou službu a vysocí od nich prášek na spaní – to je řešení. Večer přichází večere. Hnusnej sladkej čaj, spoluvězeň dostává sekanou a hrachovou kaši, já dostávám... jednu mrkev nakrájenou na kolečka ve studený vodě. Ze spoluvězeň při spatření mého antipokrmu vypadávají první slova, jakože takhle špatný jídlo ještě neviděl, a jde se zase klepat a spát. Přichází za mnou právnička, tak ji prosím, jestli by mi nenechala na čtení třeba sbírku zákonů, ať mám co číst, ale nejde to. Jeden z bachařů vyhlašuje, že nám na střeše fandí, protože podle něj je ten starosta idiot. Nečekané na tomto místě. Právnička prozkoumává obvinění a zjišťuje, že máme organizované zločin a možná půjdu rovnou do vazby. Pocity nic moc. Já chtěl jít jen do práce. Že jsem nezůstal na střeše. Někdy k večeru je kontrola, já a spoluvězeň jsme vyvedeni na chodbu, kde se opíráme s rukama za zády o zeď, zatímco bachaři prohledávají pokoj. Rozhlížím se pokradmu okolo a vidím další obří zkérovaný vyholený vězně. Kam jsem se to proboha dostal? Na cele usilovně studuju strop s pocity marnosti. Najednou se otevírají dveře a že prej můžu jít domů – státní zástupce něco překlasifikoval nebo co. Převázejí mě na barták, další výslech, teď s přítomným právníkem, nevypovídat, otisky a čau. Venku na mě čekají lidi, co se točili pod střechou u Šatovky, dostávám pivo a ciga, jsem šťastnej a nevím, co říct. Chvilí pijeme, z Bartolomějský ještě vychází J., která slezla taky, protože když slyšela o několika dnech v cele, spočítala si, že musí dolů, neboť ve čtvrtek jí letí letadlo. Pak už jen domů a ráno hurá do práce dohánět zameškané.

TÉMA EXISTENCE: REAKČNÍ REJDY

KAREL LUKEŠ

Před dvěma roky jsme se v naší anarchistické revui věnovali tématu „fašizace“. Nyní na něj volně navazujeme tím, že obrácíme pozornost k různým novým a staronovým podobám nacionalismu a ultrapravičáctví, kterým se dostává poslední dobou sluchu.

V roce 2011 proběhla světem vlna protestních hnutí, která měla zpravidla velmi emancipační charakter, řídila se víceméně antiautoritářskými principy a nebála se přicházet se systémovou kritikou kapitalismu a požadavkem na demokratické rozhodování, které by skutečně odráželo zájmy obyčejných lidí, nejen mocných politických a ekonomických hráčů. Tato hnutí byla vesměs potlačena represivní silou nebo zašla na úbytě ve snaze hrát podle nastavených pravidel buržoazní demokracie. O životaschopných subverzivních projektech, které z této vlny vzešly, média mlčí, aby nenarušila neoliberální „konsenzus“, že alternativy neexistují.

Jak už to tak v dějinách bývá, po umlčení emancipačních sil se dostává ke slovu reakce. V každé dějinné etapě má sice jinou podobu, ale vždy základní styčné body. Nechybí jí patos jistého rádobu rebelství, i když je hluboce konzervativní a brání všemi silami pokusům o rozšíření svobod a práv člověka, o sociální pokrok a o naplňování myšlenek rovnosti, volnosti a sounáležitosti.

FAŠIZACE?

Tyto reakční tendence za posledních pět let zcela změnilu podobu veřejné debaty, můžeme-li tak médiu, politiky a oligarchy ovlivňovaný proces vůbec nazvat. A tak jsme dospěli až k bodu, kdy se v prezidentském duelu utkali nepokrytý sebestředný xenofob s konzervativcem, kterému se ale kdovíproč má říkat liberál a který svému odpornějšímu kolegovi sekundoval snahou dokázat, že cizí elementy v „naší vlasti“ rozhodně nevíta.

V souvislosti s tímto uhníváním univerzálních hodnot lidství a hnědnutím politického mainstreamu jsme v *Existenci* č. 2/2016 hovořili o fašizaci společnosti, nebo alespoň jejích částí. Použili jsme obecnou definici fašismu z knihy Roberta O. Paxtona, který o něm mluví jako „o politickém jednání vyznačujícím se obsesivními představami o rozkladu společenství, o národním potupení, o tom, že národ se stal obětí, a kompenzačními kulturními sjednocení, síly a ryzeosti...“

Zveřejnili jsme také velmi trefnou esej Umberta Eca, kde charakterizuje 14 příznaků „věčného fašismu“ a konstatuje, že už splnění poloviny z nich oznamuje nový nástup fašismu. Je těžké nevšimnout si některých Ecem popisovaných symptomů, jako jsou kult „tradice“, iracionalismus, nedůvěra v intelektuální svět, prohlašování nesusouhlasu za zradu, volání k boji proti vetřelcům, xenofobie, posedlost spiknutím, rasové či nacionální elitářství, militarismus či šermování vůlí lidu, a to vše mimo jiné jako příznak individuální či sociální frustrace.

Je na každém, zda se mu zdá účelné označovat některé politiky za fašisty či mluvit o fašizaci společnosti. To, že tak většina ultrapravičáků sama sebe neoznačuje, ještě neznamená, že fašisty nejsou či k tomu nemají velmi blízko. Jenže, jak můžeme sledovat v malém českém nevalně páchnoucím politickém rybníčku, projevy reakce jdou napříč parlamentními partajemi, kde nachází společný zájem miliardáři i „komunisté“, k znovuzvolenímu prezidentovi se z jedné strany tulí fašoun Okamura a z druhé nahnědlý socdemák Chovanec.

HNĚDNE TO VŠUDE

Zvolení Donalda Trumpa prezidentem Spojených států předznamenovalo, že nemožné se stalo možným. Naše heslo „Jiný svět je

možný“ tak v této souvislosti dostává nepříjemnou pachut probouzejících se nočních můr, které jsme si nechtěli ani připustit.

Není tedy divu, že v Trumpovi se zhlédly, nebo přinejmenším v něm uviděly velkou naději pro své snažení všemožné ultrapravičácké partičky, z nichž některé nemají problém proměňovat se s hákovými kříži, zatímco další hledají způsoby, jak své neonacistické postoje překrýt libivějším obalem. Když ale nabízený balíček, který se nyní honosí značkou Alt-right, rozbalíte, najdete v něm jen starý „dobrý“ rasismus, mužský šovinismus, občas nějaký ten antisemitismus, antiintelektualismus a odpor vůči všem pokrokovým tendencím a hnutím. A tento balíček vhodili jako zápalnou pumu na nové bojiště, jímž jsou sociální sítě.

Abychom našli nenávislné iracionální führery a mohli si klást otázku, co vede lidi k tomu, aby takovým postavám dávali do rukou moc, nemusíme vůbec přes oceán. Pomineme-li brexitový zkrat, můžeme se podívat hned přes hranice, aby zůstal rozum stát. Stačí sledovat například neuvěřitelnou eskapádu autoritářských, bigotních, antiekologických a xenofobních výroků a činů polské vlády, kterou třímá strana Právo a spravedlnost (PiS).

Během výzkumu motivací polských voličů vyvodil Maciej Gdula závěr, že jim PiS poskytuje nejen určitý pocit povýšení nad zkompromitovanými elitami, ale i nadřazenosti nad slabšími skupinami. Namísto termínu populismus používá raději pojem neoautoritářství, které pracuje s těmito pocity a slibuje vytvoření hrdého národního společenství. Přitom se neoautoritářství opírá o „demokratické principy“, tedy klade důraz na volební účast, dávání hlasu obyčejným lidem a národní nezávislost. Odpovídá to mimo jiné tomu, co jsme již psali v *Existenci* č. 2/2016: „Nacionalismus a rasismus jsou znouzectností pomáhající nacházet důstojnost ztracenou v soukolí sociálního sestupu, kterou má poskytnout právě rasová nebo etnická solidarita spojená s pocitem civilizační nadřazenosti.“

Bylo by však chybou se s velkými nadějemi obracet k západní Evropě, kde jsou mnohé přehlížené oblasti, v nichž žijí lidé, na které dopadly důsledky neoliberální politiky otevřené zájmům finančního kapitálu a oklešťování výdobytků sociálního státu a dlouhých desetiletí sociálních bojů pracujících za svá práva. I zde můžeme pozorovat, jak část zchudlého bílého proletariátu volí proti svým zájmům pochybné reakční štváře či miliardáře.

PRÁCE A NÁROD

Ocitáme se v situaci po kapitalistické krizi 2008, která byla léčena těmi samými lidmi, kteří se na ní podíleli, politikou škrtů a úsporných opatření, což vedlo k dalšímu rozšiřování sociálních nerovností a mimo jiné i ke krizi identity chudnoucí střední třídy. Navzdory současně relativně ekonomické konjunktuře přetrvává pachut ponížení, a tak můžeme reakční tendence sledovat napříč třídami. Od ekonomických elit, které vycitily příležitost realizovat své zájmy bez podílu pro politické lehkoživky, až po zbytky roztržitého proletariátu, jehož část volí proti vlastním zájmům, jen pro falešný pocit, že ukázaly elitám, že jim už nevěří nos mezi očima. To, že volí velmi napravo, ale nemusí hned znamenat, že jsou to nutně všechno přesvědčení xenofobové a rasisti. Důvodem může také být, že nevidí jinou alternativu – buď proto, že ji média ignorují, nebo z jednoduchého důvodu, že se vlastně žádná nenabízí.

Dlouhodobě lze pozorovat absenci levicové politiky. Vždyť parlamentní levice je takřka k nerozeznání od pravice a v devadesátých letech to byly zejména sociálnědemokratické strany, které zavádě-

ly velkou část neoliberálních opatření, jejichž důsledky dnes pociťujeme. A tak jsme svědky toho, že si levice i pravice často vypůjčují rétoriku druhé strany a je jasné, že jejich mediální třenice jsou jen hašteřením jednoho za osmnáct a druhého bez dvou za dvacet, aniž by jakékoliv jejich rozhodnutí mělo vliv na nastavený status quo.

Antikapitalistická levice je neschopná oslovit masy, i když o tom tajně sní, a je zabředlá de facto v netřídní agendě. Rozvoj sociálního státu ji vedl k opuštění tradičního revolučního subjektu, jímž byla dříve nespokojená dělnická třída. Namísto toho obrátila pozornost na práva různých společenských menšin. Tyto boje však nebyly vlastní těm, které nepálily, tzn. především bílým heterosexuálním dělníkům. Na takto „opuštěnou třídu“ se tedy s chutí vrhla národně konzervativní ultrapravice. S dravým nástupem neoliberalismu a tváří v tvář narůstající nejistotě dané rozkladem sociálního státu tak těmto pracujícím zbylo právě jen toto zahnědlé útočiště. Emancipační trendy nové levice tuto část pracujících bílých mužů nejenže neoslovují, ale mohou se k nim vztahovat i vyloženě negativně. Cítí, že o nich samotných se nemluví a není jim dán prostor, bez ohledu na to, že oproti diskriminovaným menšinám mají mnohokrát výhodnější postavení. A tak cizince vidí jako ohrožení vlastních pracovních míst, Romy jako pobírače sociálních dávek, ženy beroucí se za svá práva jako ohrožení vlastní patriarchální role.

UKRADENÝ BOJ PROTI GLOBALIZACI

Současné reakcionářské trendy jsou možná trochu nové v jednom aspektu – údajně antiglobalizační tendenci. Vzhledem k tomu, že protiglobalizační hnutí bylo vždy doménou levice, včetně anarchistického hnutí, jde o jistý paradox. Ale není tomu tak.

Když jsme v závěru devadesátých let byli účastníky alterglobalizačního (což je lépe vypovídající pojem) hnutí, směřovala naše kritika zejména na globalizovaný kapitalismus a jeho projevy (jako zadlužování a vykořisťování chudých zemí; přesuny výroby za levnou pracovní silou, daňovými úlevami a absencí ekologických a bezpečnostních nařízení; financování megalomanských projektů s negativními dopady na přírodu a místní komunity atd.). Zároveň jsme se ale nevzdávali některých aspektů globalizace, jako je komunikačně propojený svět a vytváření účinných nadnárodních protestních platform. Přicházeli jsme tedy s heslem „Za globalizaci solidarity“. Když se demonstrovalo v roce 2000 v Praze proti zasedání Mezinárodního měnového fondu, bylo to v době vrcholné ideologické hegemonie neoliberalismu, skoro všechna média (ve vleku této ideologie) byla proti nám, stejně tak politická reprezentace v čele s tehdejšími premiéry Milošem Zemanem.

Pokud se ale dnes brojí proti globalizaci z reakcionářských pozic, pak musíme kořeny tohoto postoje hledat někde úplně jinde. I když nás tehdy nechtěl skoro nikdo poslouchat, uvědomili si po letech mnozí, že globalizace, kterou tak vítali, nebo ignorovali, zasáhla nemile i je. Jenže tehdy se mluvilo hlavně o dlužích ve třetím světě, a koho by nějaké rozvojové země zajímaly. A tato politika měla do značné míry na svědomí dnešní migrační toky. Reakci je ale vlastní, že nejde po příčinách, ale zaměřuje se na důsledky. A tak dnešní pravicový antiglobalismus není proti globalizovanému kapitalismu. Naopak z dřiny bez odmlouvání dělá jednu z nejvyšších hodnot a namísto toho mu nejvíce vadí právě ona globalizace solidarity. V Česku je zvlášť evidentní v hudrování proti Evropské unii, pro niž většina kdysi hlasovala. Brát rozvojovou pomoc je jakoby samozřejmostí, ale přijmout pár lidí z oblastí zasažených válkami a bídou, to už ne. A problémem není, že taková pomoc má ve formě kvót nepřijemnou institucionální podobu.

Nejměšnější je volání po jakémisi izolacionalismu a údajných národních zájmech, které se ale netýká toku kapitálu, nýbrž jen pohybu lidí. Důsledkem je pak zvýšená míra militarizace, represe a kontroly, a tím pádem i disciplinace pracujících a růst zisků ekonomických elit.

REAKCE VE VLASTNÍCH ŘADÁCH?

Jako vždy je při kritickém přemítání nad společenským vývojem vhodné zabrousit kriticky i do vlastních řad. Jsme zcela imunní proti nacionálnímu blouznění, nebo je nějaký důvod k ostražitosti?

Jednu z debat v rámci anarchistického hnutí určuje hypotéza, že nacionalismus nebo operování s pojmem národa a konstrukcí národní identity může mít i pozitivní konotace, a to v případě ná-

rodně osvobozeneckých hnutí. Aktuálně se tato diskuse vede ve vztahu k dění v Katalánsku a ke snahám o jeho osamostatnění. Sympatie jsou samozřejmě na straně Katalánců proti španělskému státu, který svou tvrdou policejní represí vrhá stíny své frankistické minulosti.

K tématu můžeme doporučit text *Anarchismus a nacionalismus* od Vadima Damiera, který jsme otiskli v *Existenci* č. 3/2017 a v jehož úvodu stojí: „Většina současných anarchistů se drží pozice krajního a důsledného internacionalismu. Tvrdě kritizují instituci národního státu a odmítají existenci národních zájmů. Nejčastěji se negativně vztahují také k národně osvobozeneckým hnutím a vidí v nich především tendenci k vytvoření nového státu, tedy dalšího prostředku útlaču obyvatelstva.“

Někteří čtenáři a čtenářky se možná už setkali s pojmem „anarchonacionalismus“ či „národní anarchismus“. Zní vám to jako protimluv? Taky že je. U nás asi jeho stoupence těžko najdete, ale není tomu všude tak. Tento ideový paskvil vychází především z dílny neonacistů, kteří hledají pro svou starou vizi rasové a národní čistoty nějaký nový obal. Není tedy divu, že se o tomto „směru“ psalo pochvalně například na stránkách bývalých autonomních nacionalistů. Jedním ze základních pilířů anarchistické teorie je myšlenka rovnosti, tzn. rovnosti všech, nejen některých. Stejně tak se naše solidarita neomezuje jen na ty, kteří mají v dokladech napsanou tu „správnou národnost“.

CO DĚLAT?

Období, kdy „řádila reakce“, bylo již mnoho. Důležité je nenechat se znechutit pocitem, že většinu lidí snad už definitivně jeblo. Ač jsme racionalisté, bylo by velmi iracionální myslet si (jak nám to sugerují neoliberálové), že lidé se rozhodují jen a pouze po racionální úvaze. Jsou tu vlivy okolí, médii vytvářená atmosféra, příživované předsudky, falešné informace a manipulace, k tomu výchova k myšlenkové konformitě a absenci kritického přístupu, silný vliv vládnoucí ideologie atd. Je snadné odsoudit všechny šmahem a zalézt si do nějaké bubliny. A je náročné měnit prostředí, podněcovat ke kritickým úvahám, nebýt součástí davu... Je na každém, jakou cestu si vybere.

Politické reakcionářství berme jako výzvu, snažme se mu porozumět. Nepohrdejme lidmi za jejich volbu, ale snažme se něco udělat s tím, aby se začali brát za své skutečné zájmy a aby nehledali ztracenou důstojnost v ponižování slabších, nýbrž v boji proti mocným. Nesklouzneme k pouhé reakci na reakci, ale dál se snažme budovat prostor svobodného soužití a organizování se. Ukažme, že tenhle zkurvenej systém má jinou alternativu než nechat se dál ojebávat, pouze za lépe uzavřenými hranicemi.

CTRL-ALT-DELETE: PŮVOD A IDEOLOGIE ALTERNATIVNÍ PRAVICE

MATTHEW N. LYONS

V rámci tématu tohoto čísla přinášíme úryvek z připravované knihy Matthewa N. Lyonsa *Insurgent Supremacists: The U.S. Far Right's Challenge to State and Empire*.

IDEOLOGICKÉ KOŘENY

Možná jste o nich poprvé slyšeli v létě 2015, kdy při útocích na Trumpovy protivníky v primárkách republikánů zpropagovali urážku „cuckservative“. ¹ Možná to bylo poprvé v srpnu 2016, kdy je Hillary Clintonová veřejně odsoudila jako „okrajový prvek“, který „efektivně ovládl Republikánskou stranu“. Nebo snad pár týdnů po překvapivé porážce Clintonové, kdy byla jejich skupina zachycena na kameru, jak hajlují v reakci na řečníka, který křičel: „Sláva Trumpovi, sláva našemu lidu, sláva vítězství!“

Alt-right pomáhala Donaldu Trumpovi ke zvolení prezidentem a Trumpova kampaň dostala alt-right do zpráv. Toto hnutí bylo ale aktivní dávno předtím, než Trump ohlásil svou kandidaturu, a jeho vztah s Trumpem je složitější, než si mnozí kritici uvědomují. Alt-right je pouze jednou z mnoha nebezpečných sil spojených s Trumpem, ale je z nich svou nechvalností nejproslulejší. Není přesné tvrdit, jak to mnozí kritici dělají, že „alt-right“ je pouze zavádějící kódové slovní spojení, které má zakrýt politiku bílé nadvlády a neonacismu tohoto hnutí. Je to hnutí s vlastní historií a pro ty, které zajímá zdánlivě náhlé oživení krajní pravice v USA, tento příběh stojí za prozkoumání.

Alt-right, zkrácené označení pro „alternativní pravici“, je volně organizované krajně pravicové hnutí, které sdílí opovržení jak liberálním multikulturalismem, tak běžným konzervatismem; víru, že někteří lidé jsou ve své podstatě nadřazení jiným; silnou účast na internetu a osvojení si jistých prvků on-line kultury a sebe prezentace jako něčeho nového, moderního a nerespektujícího. Alt-right má základnu především ve Spojených státech a její ideologie kombinuje bílý nacionalismus, nenávisť k ženám, antisemitismus a autoritářství v různých formách a politických stylech v rozmezí od intelektuální argumentace k násilným invektivám. Bílý nacionalismus utváří těžiště hnutí, ale někteří členové alt-right se zaměřují více na upevnění mužské nadvlády nebo na jiné formy elitářství než rasové.

Alt-right má daleko k formální organizaci, ale ke svému zviditelnění, sjednocení podporovatelů a zacílení na protivníky efektivně využila internetové memes. Mnozí z alt-right se postavili za Trumpovu kandidaturu, přesto zpravidla pokládají stávající politický systém za beznadějný a volají po nahrazení Spojených států jednou nebo více rasově definovanými zeměmi.

Tato zpráva poskytuje přehled historie, přesvědčení a vztahů alt-right s jinými politickými silami. První část sleduje stopy ideologického původu tohoto hnutí k paleokonzervatismu a evropské nové pravici a jeho vývoj od spuštění původního webu *AlternativeRight.com* v roce 2010 Richardem Spencerem.

Druhá část zkoumá hlavní politické proudy, které jsou tvořeny alt-right nebo se s ní překrývají, do jejichž řad patří bílý nacionalisté, členové antifeministické „manosféry“, zastánci mužského kmenového systému, pravicoví anarchisté nebo hnutí neoreakcionářství.

Třetí část se zaměřuje na vztah alt-right k Trumpově prezidentské kampani, včetně debat o politické strategii, on-line politické taktice a jejím vztahu k síti konzervativních podporovatelů a popularizátorů známých jako „alt-lite“.

Závěrečná část obsahuje předběžné úvahy o vyhlídkách alt-right a potenciálních výzvách, kterým budou čelit za vlády Donalda Trumpa.

Při formování rané alternativní pravice hrály klíčovou roli dva myšlenkové proudy: paleokonzervatismus a evropská nová pravice. Paleokonzervativci mohou vysledovat svůj původ ke „staré pravici“ třicátých let 20. století, která byla proti liberalismu tzv. nového údělu, ² a k hnutí America first raných čtyřicátých let, které stálo proti vstupu USA do druhé světové války. Mnozí z America first jsou v různé míře nakloněni fašismu a fašistickým tvrzením o zlovestném židovsko-britském spiknutí. Na začátku padesátých let tento proud podporoval hon na čarodějnice senátora McCarthyho, který rozšířil tažení proti rudým na zástupce tzv. východního centristického establishmentu. ³ Po McCarthyho se America first a pravice proti novému údělu ponořily do širšího konzervativního hnutí „fusionistů“, ve kterém jako pojivo držící různé pravicové směry pohromadě sloužil antikomunismus studené války. Ale když se mezi lety 1989 a 1991 sovětský blok zhroutil, tato antikomunistická aliance se rozpadla a znovu se objevily staré debaty.

V osmdesátých letech se přívrženci staré pravice začali nazývat paleokonzervativci v reakci na neokonzervativce, často bývalé liberální a levicové intelektuály, kteří později získávali v pravicových think-tancích a Reaganově vládě vlivné pozice. První neokonzervativci byli především židé a katolíci, kteří je vytlačili z pozice staré gardy konzervatismu. Neokonzervativci prosazovali agresivní zahraniční politiku rozšiřování americké „demokracie“ po světě a podporovali těsné spojení s Izraelem, ale také upřednostňovali nerestriktivní imigrační politiku a v omezené míře sociální programy. Paleokonzervativci považovali neokonzervativce za uzurpátory a tajné levičáky a v postsovětské době kritizovali vojenské intervence, volný obchod, imigraci, globalizaci a sociální stát. Vystupovali také proti těsnému spojení Washingtonu a Izraele, často způsobem, který měl protizidovský podtón. Paleokonzervativci měli sklon být nesmířitelnými bojovníky za evropskou křesťanskou kulturu a někteří tíhli k bílému nacionalismu, obhajovali společnost, ve které by měli bílí lidé, jejich hodnoty a zájmy vždy otevřeně čelné postavení. Do jisté míry se začali v této době sbližovat s nekompromisními bílými šovinisty.

Tyto postoje málo přitahovaly elity a po Reaganovi byli paleokonzervativci většinou od politické moci odstaveni. Měli však významnou lidovou podporu. Patrick Buchanan získal zdůrazňováním paleokonzervativních témat miliony hlasů v prezidentských primárkách v letech 1992 a 1996. Paleokonzervativci hráli také klíčovou roli v budování protimigrantských a neokonfederačních hnutí v devadesátých letech a ovlivnili hnutí patriotů, které na krátko prudce vzrostlo v polovině devadesátých let okolo obav ze spiknutí globálních elit, které mělo uvalit na Spojené státy tyranickou světovou vládu. Někteří politici, kteří se sami označují za libertariány (jako bývalý člen Kongresu Ron Paul), přijali paleokonzervativní názory na kulturu a zahraniční politiku. Po útocích 11. září 2001 se pozice paleokonzervativců jako politických outsiderů upevnila oživením vojenského intervencionismu a přední roli neokonzervativců ve vládě George W. Bushe.

Další významný předchůdce alt-right – evropská nová pravice (European New Right, ENR) – se vyvíjel jiným směrem. ENR vznik-

la ve Francii na konci šedesátých let a pak se rozšířila do dalších evropských zemí mezi krajně pravicovými intelektuály jako podnět k přepracování fašistické ideologie převážně pomocí přivlastňování si prvků z politické tradice – včetně levicových –, aby se zakrylo fundamentální odmítnutí principu lidské rovnosti. Přívrženci evropské nové pravice prosazovali „biokulturní diverzitu“ proti homogenizaci, kterou údajně přináší liberalismus a globalizace. Tvrdili, že skutečný antirasismus vyžaduje oddělení rasových a etnických skupin, aby se chránila jejich jedinečná kultura, a že skutečný feminismus brání přirozené genderové odlišnosti namísto toho, aby údajně nutil ženy „zbavit se ženskosti“. Autoři z ENR také odmítali princip univerzálních lidských práv jako „strategickou zbraň západního etnocentrismu“, která potlačuje kulturní diverzitu.

Přívrženci evropské nové pravice se odlišují od tradičního fašismu i jinými způsoby. Po porážce Francie antikoloniálními silami v Alžírsku obhajovali spíše antiimperialismus než politickou rozpiřenost a dávali přednost federativní „říši“ regionálně založených, etnicky stejnorodých komunit před velkým centralizovaným státem. Namísto organizování masového hnutí za účelem uchvacení státní moci obhajovali „metapolitickou“ strategii, která by postupně proměňovala politickou a intelektuální kulturu jako předzvěst měnících se institucí a systémů. Namísto tradičních známých fašistických vůdců a ideologů prosazovali obskurní intelektuály dvacátých a třicátých let a pozdější doby, jako jsou italský Julius Evola, němečtí Ernst Jünger a Carl Schmitt nebo rumunský Corneliu Codreanu.

Ve Spojených státech začala ideologie ENR získávat pozornost v devadesátých letech. S paleokonzervatismem souzněla v různých tématech především odporem vůči multikulturním společnostem, imigraci nebílých a globalizaci. V jiných tématech byla tato dvě hnutí ve sporu: přívrženci evropské nové pravice sice reflektovali svoje kořeny v klasickém fašismu, ale v ostrém kontrastu k paleokonzervativcům byli nepřátelsky naladěni vůči liberálnímu individualismu a *laissez faire* kapitalismu a mnozí z nich odmítli křesťanství ve prospěch pohanství. Jakýsi dialog mezi myšlenkami paleokonzervativců a evropské nové pravice byl nicméně pro Američany příslibem rozvoje bělošského nacionalistického hnutí mimo tradiční kruhy neonacistů a Kukluxklanu.

RANÁ LÉTA A RŮST

Pojem „alternativní pravice“ zavedl Richard Spencer v roce 2008, kdy byl vedoucím editorem paleokonzervativního a libertariánského časopisu *Taki's Magazine*. Spojení bylo v časopise použito jako všezahrnující pojem pro celou škálu pravicových hlasů v protikladu ke konzervativnímu establishmentu včetně paleokonzervativců, libertariánů a bělošských nacionalistů. Za dva roky Spencer z časopisu odešel, aby založil „on-line magazín radikálního tradicionalismu“ – *AlternativeRight.com*.

Ke Spencerovi se přidali dva přispívající editoři, jedním z nich byl Peter Brimelow (jehož protimigrantská nadace VDARE projekt sponzorovala) a druhým Paul Gottfried (jeden ze zakladatelů paleokonzervatismu a jeden z mála židů, kteří jsou s ním spojeni). Web *AlternativeRight.com* se stal rychle populárním fórem mezi pravicovými intelektuály, zvláště těmi mladými. Časopis publikoval práce klasického „vědeckého“ rasismu vedle článků od evropské nové pravice nebo o ní, italského krajně pravicového filozofa Juliuse Evoly a postav německého meziválečného konzervativního revolučního hnutí. Byly zde eseje od nacionálního anarchisty Andrewa Yeomana, libertariána a podporovatele Pata Buchanana Justina Raimonda z *Antivar.com*, zastánce mužského kmenového systému Jacka Donovana nebo černošské přívrženky konzervatismu Elizabeth Wright.

AlternativeRight.com vytvořil pevné vazby s množstvím dalších bělošských nacionalistických intelektuálních nakladatelských projektů, které nakonec začaly být spojovány s termínem alternativní pravice. Mezi hlavní partnery patřil VDARE.com; American Renaissance Jareda Taylora, jehož konference přitahovaly jak antisemity, tak pravicové židy; The Occidental Quarterly a jeho on-line magazín *The Occidental Observer*, který v současnosti rediguje přední antisemitský intelektuál Kevin MacDonald; nebo *Counter-Currents Publishing*, které bylo založeno v roce 2010, aby „v Severní Americe vytvořilo obdobu evropské nové pravice“ a „položilo v Severní Americe myšlenkové základy pro bělošský etnický stát“.

V roce 2011 se stal Richard Spencer vedoucím bělošského nacionalistického think-tanku Institutu nacionální politiky (National Policy Institute) a přidruženého vydavatelství Washington Summit Publishers. V následujících letech převedl *AlternativeRight.com* na jiné redaktoři, pak jej zcela ukončil a založil na jeho místě nový on-line magazín *Radix*. (Ostatní redaktoři později znovu založili *AlternativeRight* jako blog.) V porovnání se širokým ideologickým přístupem webu *AlternativeRight.com* byly Spencerovy pozdější subjekty ostřeji zaměřeny na prosazování bělošského nacionalismu. Počínaje rokem 2011 pořádal Institut nacionální politiky řadu konferencí přitahujících publicitu, kde se sešli intelektuálové a aktivisti z různých odvětví hnutí. V roce 2014 se tento think-tank společně s podporovateli ruského teoretika evropské nové pravice Alexandra Dugina podíleli na sponzorování „paneurospé“ konference v Budapešti, i když maďarská vláda Spencera deportovala a Duginovi nedala vízum.

Počínaje rokem 2015 si identitu alternativní pravice osvojila mnohem širší škála autorů a on-line aktivistů. Jak to podávají antifašistické zprávy, „alt-right dnes často znamená na internet zaměřenou skupinu komentátorů, blogů, twitterových účtů, podcasterů a Reddit trolů, kteří všichni kombinují vědecký rasismus, romantický nacionalismus a dekonstrukcionistické neofašistické myšlenky s cílem vytvořit bělošské nacionalistické hnutí, které nemá takřka žádné spojení s neonacisty a Kukluxklanem. Mezi centry této větší a beztvaré alt-right patřili imageboardové weby *4chan* a *8chan*, různé *Reddit* subkomunity, blog *The Right Stuff* a podcasty. Některé nabízejí neonacisticky orientovanou politiku (jako *The Daily Stormer* a *Traditionalist Youth Network*), jiné nikoli (jako *Occidental Dissent*, *The Unz Review*, *Vox Populi* a *Chateau Heartiste*).

Na mnohých stránkách byla politika alt-right prezentována způsobem, který se snažil být co možná nejštvanější, a vzpírala se desetky let starému trendu amerických krajních pravičáků zmírňovat jejich víru v masovou konzumaci. Dříve si antisemitský propagandista Willis Carto a někdejší vůdce Kukluxklanu David Duke udělali kariéru převlékáním fašismu do hávu „populismu“ nebo „konzervatismu“, nyní se přívrženci alt-right sebevědomě vysmívají antifašismu způsobem, jakým se radikálové šedesátých let vysmívali antikomunismu: „Možná že všichni nejsme pořádní fašisty,“ napsal sloupkař z *The Right Stuff* Lawrence Murray v roce 2015, „ale všichni si děláme starosti, jestli jimi být chceme či nikoli.“

Rychlý růst alt-right částečně odrážel trendy v internetové kultuře, kde anonymita a nedostatek osobního kontaktu podporuje rozšíření užívání urážek, šikanování a šovinistické výroky. Je to přímý odraz současného politického vývoje, jako je silný odpor vůči hnutí Black Lives Matter, a především prezidentská kandidatura Donalda Trumpa. Většina přívrženců alt-right podporovala Trumpovu prezidentskou kampaň kvůli jeho protimigrantským návrhům, urážlivé rétorice vůči Mexičanům, muslimům, ženám a dalším a jeho konfliktu s mainstreamovými konzervativci a establishmentem Republikánské strany.

BĚLOŠŠTÍ NACIONALISTÉ, INTELIGENCE A PROSTÝ LID

Původní magazín *AlternativeRight.com* pomáhal stanovit kritéria bělošského nacionalismu alt-right. V textu „Proč je alternativní pravice nezbytná“, publikovaném v roce 2010 krátce po spuštění webu, sloupkař Richard Hoste předložil paleokonzervativní kritiku války proti terorismu a mainstreamových konzervativců spojenou s novým otevřeným důrazem na rasu:

„Člověk by si myslel, že pravděpodobnost většího teroristického útoku bude záviset na počtu muslimů, kterým je dovoleno žít ve Spojených státech. Snížení muslimské imigrace ve jménu boje proti teroru by získalo širokou veřejnou podporu, bylo by zcela praktickým řešením v tom smyslu, v němž by dosazení loutkového režimu v Afghánistánu nebylo, a nevedlo by k zabíjení či mučení kohokoli... Myšlenka, že se nesmí dělat nic pro to, aby se zastavil pochod rozmanitosti, je tak pevně zakotvena v myslích těch, kteří jsou považováni za pravici, že budou bránit americký policejní dohled nad celou planetou, mučení, časově neomezené detence a národ v permanentní válce, ale omezení imigrace či rasovou profilaci nezmní.“

Už nějakou dobu díky neurovědě a studiím o mezirasové adopci víme – když zdravý rozum nepostačoval –, že jedinci se svými vnitřními schopnostmi liší. A stejně tak rasy: bílí a Asijci jsou na vrcholu, černí vespod. Alternativní pravice považuje za samozřejmé, že rovnost šancí znamená v důsledku nerovnosti pro různé třídy,

rasy a dvojí pohlaví. Aniž bychom opomíjeli důležitost kultury, vidíme západní civilizaci jako jedinečný produkt evropského „genofundu“.

O pár měsíců později prohlásil Greg Johnson v *Counter-Current Publishing* následující: „Přežití bílých v Severní Americe a po celém světě je ohroženo velkým množstvím špatných myšlenek a politik: rovnostářství, odmítání biologických rasových a pohlavních rozdílů, feminismus, vyklešťování mužství, rasový altruismus, etnický masochismus a xenofilie, multikulturalismus, liberalismus, kapitalismus, nebělošská imigrace, individualismus, konzumerismus, materialismus, hédonismus, antinatalismus atd.“ Varoval, že bílí lidé nepřežijí, pokud „nebudou pracovat na snížení moci a vlivu židů“ a „na znovuzískání politické kontroly nad životaschopnou mateřskou zemí či zeměmi“.

V roce 2016 Lawrence Murray v návaznosti na rychlý růst alternativní pravice navrhl v *The Right Stuff* souhrn „široké“ filozofie hnutí: nerovnost individuí i populací je „životní fakt“; „rasy a jejich národní podseky existují a soupeří spolu o zdroje, zemi a vliv“; bílí lidé jsou utlačováni a „musí jim být umožněno přiklonit se na svoji vlastní stranu“; muži a ženy mají odlišné role a heterosexuální monogamie je pro přežití rasy rozhodující; „volební právo by mělo být omezené“, protože univerzální demokracie „dává moc těm nejhorším a omezuje nejschopnější“; a „židovské elity celému našemu programu odporují“.

Alfred W. Clark v *Radixu* navrhl lehce odlišné shrnutí. Z jeho pohledu alternativní pravice uznává lidskou biodiverzitu; odmítá univerzalismus; chce odvrátit migraci třetího světa na západ; je skeptická vůči volnému obchodu a ideologii volného trhu; oponuje hlavnímu proudu křesťanství z mnoha různých náboženských hledisek (tradicionalistické křesťanství, neopohanství, ateismus a agnosticismus); a často (ale ne vždy) podporuje Donalda Trumpa. Na rozdíl od Murraie si Clark povšiml, že se alternativní pravičáci neshodnou na „židovské otázce“, ale obecně souhlasí s tím, „že se židé za posledních 150 let neúměrně podíleli na zakládání levičových hnutí“.

Průvrženci alternativní pravice tyto myšlenky prosazovali různými způsoby. Někteří používali umírněně znějící intelektuální tón, který si často vypůjčili z eufemistického jazyka evropské nové pravice hovořící o respektování „odlišností“ a ochraně „biokulturní diverzity“. Například Institut národní politiky prosazoval „identitářství“, pojetí, které se vyvinulo ve francouzské nové pravici a bylo zpopularizováno francouzskou skupinou Bloc identitaire. V roce 2015 vyhlásil esejistickou soutěž Institutu pro mladé autory na téma „Proč jsem identitář“: „Identitářství... se vyhybá národním šovinismu stejně jako nesmyslnému malichernému nacionalismu, který je současným světovým systémem tolerován, ba podporován. To znamená, že identitářství není samo o sobě univerzální hodnotový systém jako levičáctví, monoteismus a většina současných verzí ‚konzervatismu‘. Identitářství spočívá naopak zcela zásadně v odlišnosti, v kultuře jako vyjádření jistých lidí v jisté době... Identitářství uznává *nesouměřitelnou* povahu různých lidí a kultur – a tak se těší na svět skutečné diverzity a multikulturalismu.“

Anti-Fascist News argumentují tím, že různé odnože alternativní pravice používají jiný jazyk, aby se zalíbily jinému cílovému publiku. „*The Right Stuff* se snaží napodobovat agresí a reakční urážky pravicových rozhlasových pořadů jako Rush Limbaugh Show, zatímco *Radix* by velice rád vypadal víc jako trendové žurnály kritické teorie, do kterých chtějí psát mladí absolventi.“ Je to spíš dělba práce než frakční konflikt, mnoho intelektuálních postav alt-right se například objevilo na podcastu *The Right Stuff*.

Průvrženci alternativní pravice, necháme-li stylistické rozdíly stranou, spolu nesouhlasili v důležitých tématech. Jedním z největších bodů sporu bylo to, zda mají bílí nacionalisté pracovat s židy, či alespoň s některými židy. Protižidovští bigoti a tvůrci obětí beránků v hnutí převládali, ale jsou mezi nimi důležité rozdíly a výjimky. Pro menšinu průvrženců alt-right, která se identifikuje s neonacismem, jako např. Andrew Anglin z *Daily Stormer*, je nekompromisní antisemitismus primárním principem. A pro mnoho dalších jsou židé hlavní existenční hrozbou.

Ne všichni průvrženci alt-right souhlasí. *American Renaissance*, jedna z centrálních institucí hnutí, byla průkopníkem bělošského nacionalismu, který odmítá antisemitismus. Vedle publikování židovských autorů byli na událostech *American Renaissance* vítáni židé i antisemiti, pokud nechali stranou své rozepře. Také Richard Spencer opakovaně přijal židovské autory a citoval je jako užitečný přínos hnutí.

Dokonce ani ti, kteří vidí v židech nebezpečný cizí element, je nutně nepovažují za ztělesnění čistého zla. Srbsko-americký autor Srdja Trifković napsal, že „židé“ nepřiměřeně přispěli k úpadku evropské civilizace. Přesto doufal v alianci s židy proti společnému nepříteli – „hnědým, černým a žlutým masám“, jejichž případný útok na židovskou komunitu by mohl „v zuřivosti a rozsahu lehce překonat události let 1942–45“. Podobně popsal židy M. K. Lane pro *Counter-Currents* jako „sebesegregující a kulturně arrogantní lidi, kteří se odmítají začlenit, a když se údajně začleňují, způsobují ještě větší škodu, než jakou dělali před zrušením rasové segregace“. Přesto Lane také doufá, že významný počet židů bude přesvědčen ke spojení s bělošským nacionalismem, protože „když půjdeme ke dnu my, půjdou i oni“. V takovém spojení by bělošští nacionalisté samozřejmě „nemohli připustit, aby se stali loutkami“. Židům „žijícím uprostřed nás... by mohlo být umožněno žít ve vlastních komunitách, v malých počtech se začlenit nebo se přestěhovat do Izraele. Cokoli, jestli se zdrží rozvracení naší společnosti...“

MANOSFÉRA

Zatímco bělošský nacionalismus byl pro alternativní pravici ústřední, patriarchální politika hrála v hnutí stále důležitější a stále jedovatější roli. Původní *AlternativeRight.com* obsahoval řadu pohledů na gender od patriarchálního tradicionalismu po jakýsi kvazifeminismus. Řada mužských přispěvatelů vyjadřovala obavu, že jejich odvětví pravice přilákalo málo žen. Nakladatel a autor románů Alex Kurtagić v roce 2011 prohlásil, že ženy a muži mají odlišné přirozené role, ale že bělošský nacionalismus potřebuje obojí: „Ženy jsou mnohem víc než pečovatelky: obzvláště schopné jsou v networkingu, budování komunity, tvoření obecného souhlasu, dělání více věcí zároveň a v poskytování morální a logistické podpory. Toto vše je nezbytné v jakémkoli hnutí, které zahrnuje práci v komunitě a kde jsou vhodné uživatelsky přívětivé, umírněné, nevýhrůžné formy náboru... Ženy dokážou kolem tvrdého jádra politického aktivismu vytvořit mnohem širší komfortní zónu skrze organizování široké škály komunitních, lidských a na podporu orientovaných aktivit.“

S tím jak alternativní pravice rostla, ustával jistý druh sebekritiky a debat o genderové politice. Nad rámec tradicionalistických tvrzení o nedotknutelnosti rodiny a přirozených genderových rolí přijali průvrženci alt-right silně misogynní ideologii vyobrazující ženy jako iracionální pomstychtivá stvoření, která potřebují a chtějí, aby nad nimi vládli muži, a která by měla být zbavena jakýchkoli politických rolí. Skupina Traditionalist Youth Network prohlašuje, že „ženské biologické pudry jsou v rozporu s nejlepšími zájmy civilizace a... poslední století udělení volebního práva žen a ženské emancipace bylo pro stabilitu společnosti škodlivé“. Skupina však tento postoj zarámovala jako relativně umírněný, protože na rozdíl od jiných pravičáků nevěří, že „ženy jsou v destrukci západní civilizace ústřední“ – jsou prostě jen manipulovány židy. Web *The Daily Stormer* zakázal ženské přispěvatelky a vyzýval k omezení role žen v hnutí a vyvolal tím kritiku ze strany žen na tradičnější diskusní stránce bělošských nacionalistů *Stormfront*. Krajně pravicový blogger Matt Forney tvrdí, že „snažit se ‚zalíbit‘ ženám je nesmysl... není to tak, že by ženy byly [v alternativní pravici] nevítané, jde o to, že nejsou důležité.“

Velkým důvodem pro tento obrat k nekompromisní nenávisti k ženám je to, že se alt-right blíže proplétala s takzvanou manosférou, onlinovou antifeministickou mužskou subkulturou, která v posledních letech rychle narůstá převážně mimo tradiční pravicové sítě. Manosféra (mužosféra) zahrnuje několik překrývajících se kruhů jako například Men's Rights Activists (MRAs), kteří tvrdí, že zákonův systém a média nespravedlivě diskriminují muže; Pickup Artists (PUAs), kteří pomáhají mužům naučit se manipulovat ženy k sexu; Men Going Their Own Way (MGTOWs), kteří protestují proti údajné nadvládě žen tím, že s nimi odmítají navazovat vztahy, a další.

Příznivci manosféry zdůrazňují oběti mužů – falešné přesvědčení, že jsou muži v americké společnosti utlačováni a zbavováni moci feminismem a ženami obecně. To připomíná pojem „obráceného rasismu“, představu, že bílí Američané čelí nespravedlivé diskriminaci, prosazovanou bělošskými nacionalisty od sedmdesátých let 20. století.

Někteří průvrženci manosféry jsou na rodinu zaměřeni tradicionalisti, zatímco jiní oslavují predátorskou sexualitu. Daryush Valizadeh, který píše pro web Pickup Artists *Return of Kings* pod jmé-

nem Roosh V, toto napětí ztělesňuje. Tvrdí, že nukleární rodina s jedním otcem a jednou matkou je nejzdravější jednotkou pro výchovu dítěte a socialismus je škodlivý, protože činí ženy závislými na vládě a odrazuje je od užívání jejich „ženského daru“ ve prospěch „země a manžela“. Přesto Valizadeh také napsal deset příruček pro mužské sexuální turisty s tituly jako *Bang Ukraine* a *Bang Iceland*. Valizadeh nijak nerozebírá svou vlastní nekonzistentnost, ale prohlašuje ve svém článku „Co je neomaskulinita?“, že odstranění patriarchálních pravidel nutí muže „hrát hru“ jako obrannou strategii „s nadějí na nějaký zdánlivě normální vztah“.

Stejně jako alt-right se projevy manoféry pohybují od intelektuálních argumentů k syrovým urážkám, ačkoli dělicí čára mezi nimi je často neostrá. Internetový časopis Paula Elama *A Voice for Men* založený v roce 2009 se stal jedním z nejvlivnějších manoférických webů obsahujících vědomě provokativní články, kde se například tvrdí, že právní systém je tak zaměřený proti mužům, že by porotci u případů znásilnění měli hlasovat pro zproštění viny „i tváří v tvář zdrcujícím důkazům, že obvinění jsou pravdivá“. Elam také „satiricky“ vyhlásil říjen „měsícem oslav násilí na čubkách“ (Bash a Violent Bitch Month) a pobízel muže, aby se bránili proti násilnickým partnerkám.

Průvrženci manoféry tíhnou k prosazování homofobie a trans-fobie, které jsou v souladu s jejich snahami znovu nastolit pevné genderové role a identity. Na stránce *Return of Kings* Valizadeh odsuzoval legalizaci homosexuálních sňatků jako „jednu fázi zdegenerovaného pochodu směrem k pronásledování heterosexuálů jak právně, tak společensky, zatímco mladí lidé přivikají homosexuálnímu životnímu stylu“. Matt Forney na stejném webu upozorňuje, že trans ženy, které mají sex s cis muži, se mohly provinít „znásilněním podvodem“. Současně se některé manoférické weby snaží oslovit homosexuální muže. *A Voice for Men* publikoval sérii článků od Matthewa Lye, které byly později souborně vydány v e-knize *The New Gay Liberation: Escaping the Fag End of Feminism*, kterou Paul Elam popsal jako „šířivé svědectví o feministické nenávisti vůči všemu mužskému“.

Jednou z událostí, která přinesla manoféře veřejnou pozornost, byla tzv. kauza Gamergate. Počínaje rokem 2014 bylo množství žen, které pracovaly v odvětví videoher, či byly kritické vůči sexismu v tomto odvětví, vystaveno rozsáhlým kampaním obtěžování koordinovaným zčásti hashtagem #Gamergate. Podporovatelé Gamergate prohlašovali, že kampaň byla obranou svobody slova a novinářské etiky vůči politické korektnosti, zahrnovala ale proudy misogynních urážek, vyhrožování znásilněním a smrtí, a také zveřejňování osobních informací, které donutilo několik žen z obav o vlastní bezpečnost opustit domov. Kampaň Gamergate převzala všeprostupující systematický vzorec hrozeb a týrání, který je dlouho užíván k umlčení žen na internetu, a vylepšila ho na cílevědomou útočnou zbraň. Gamergate vzápětí silně ovlivnila aktivismus alt-right.

Manoféra a alt-right se začaly výrazně překrývat. Průvrženci obou jsou velmi aktivní ve webových diskusích jako *4chan*, *8chan* a *Reddit* a řada předních lidí z alt-right jsou také aktivní v manoféře. Mnoho průvrženců alt-right přijalo a prosazuje manoférickou verzi genderové politiky.

Mezi těmito dvěma pravicovými hnutími ale existovalo i napětí. Valizadeh začal v roce 2015 budovat propojení s alternativní pravíci, navštívil konferenci Národního politického institutu a rozsáhle citoval z antisemitského Kevina MacDonalda ve zdlouhavém příspěvku o „Škodlivém vlivu židovského intelektuálního a aktivismu na západní kulturu“. Někteří příznivci alt-right reagovali příznivě. Jeden blogger to komentoval tím, že manoféra „nebyla tak stigmatizovaná“ jako bělošský nacionalismus a alt-right, a s nadějí prohlásil, že „jelikož manoféra má velmi široký dosah, je možné, že by mohli jako Roosh a Dalrock [křesťanský průvrženec manoféry] blogeti sloužit jako odrazový můstek přivádějící dříve apatické muže k alternativní pravici. Matt Parrott z Traditionalist Youth Network chválil Valizadeho článek „Co je neomaskulinita?“ jako „mistrovskou syntézu znalosti lidské biodiverzity, radikálního tradiciionalistického principu a zkušeností s pragmatickým moderním randením“.

Vzájemný vztah se ale rychle pokazil zejména kvůli tomu, že Valizadeh je americký Peršan. Přestože Andrew Anglin z *The Daily Stormer* tweetoval, že Valizadeh je „civilizovaný a ctihodný muž“, mnoho bělošských nacionalistů ho odsoudilo jako neblého a nepřítele. Jeden z nich tweetoval, že je „slizký Íránec“, který „jezdí do Evropy, aby pošpinil bílé ženy a psal o tom knihu“. Pro studování Valizadeho záznamů o jeho sexuálním turismu šéfredaktor *Coun-*

ter-Currents Publishing Greg Johnson vyvodil, že Roosh „je buď sexuální násilník, nebo podvodník“ a „že popsat ho jako zastávce znásilnění není jen feministickou hysterií“. Obecněji Johnson napsal, že „bez ohledu na všechny užitek... manoféra kazí muže. Neprosazuje obrození tradičních a biologicky založených pohlavních norem.“ Valizadeh na blogu odpověděl článkem „Alt-right je ve snaze kontrolovat sexuální chování mužů horší než feminismus“.

MUŽSKÝ TRIBALISMUS

Jack Donovan, jeden z prvních přispěvatelů *AlternativeRight.com*, který zůstal aktivní v alt-right, když rostla, předložil související, ale odlišnou verzi ideologie mužského šovinismu. V sérii knih a článků za poslední desetiletí obhajoval patriarchální systém založený na „kmenovém“ přátelství mezi mužskými válečníky. Vychází z evoluční psychologie a tvrdí, že se muži v minulosti organizovali převážně v malé semknuté „bandě“, kde pěstovali skutečnou mužnost a přirozenou nadvládu muže nad ženou. Avšak moderní „globální civilizace vyžaduje zřeknutí se identity lidství jako „jednoho světového kmene“. Kombinace „feminismu, vysokých byrokratů a bohatých“, píše, podporuje mužskou pasivitu a dostává ženy do nadřazených rolí.

Na rozdíl od křesťanské pravice, která tvrdí, že feminismus uvádí ženy v omyl a ty se tak zpronevěřují svým skutečným zájmům, vidí Donovan feminismus jako výraz ženské přirozenosti, která má „muže uklidnit, získat je pro práci doma, pro výchovu dětí a opravu slaměné chýše“. Dnešní údajné feministické spojení s globálními elitami odráží podle Donovana toto: „Ženy jsou vhodnější a jsou lépe obstarávány v moderních globálních a konzumních demokraciích, které prosazují bezpečí, nezávazný sex a nakupování.“

Donovanovým společenským a politickým ideálem je novodobé kmenové uspořádání, které nazývá „bratrstvím“ a v kterém by všichni muži stvrdili svou posvátnou vzájemnou věrnost proti všickému světu. Pozice muže by se zakládala na „hierarchii skrze meritokracii“, ne na bohatství nebo postavení. Od všech mužů by se očekávalo, že budou trénovat a sloužit jako válečníci, a pouze válečníci (tedy žádné ženy) by měli politický hlas. Na rozdíl od křesťanské pravice je v této verzi patriarchální ideologie ústřední a mužské přátelství a rodina jsou pouze okrajové. Příkladem tohoto druhu komunity je odinistická skupina Vlci Vinlandu (*Wolves of Vinland*), ke které se Donovan přidal poté, co v roce 2014 navštívil jejich izolovanou komunitu na venkově ve Virginii. Vlci Vinlandu praktikují skupinové rituály (včetně obětování zvířat) a pořádají zápasy členů, aby prověřili svou mužnost. Vlky také ocenily skupiny bělošských nacionalistů jako *Counter-Currents Publishing* a jeden z jejich členů byl uvězněn za pokus o podpálení černošského kostela ve Virginii.

Donovan napsal, že je nakloněn cílům bělošského nacionalismu, jako je podpora rasového separatismu a ochrana evropských Američanů proti „hluboce zakořeněnému protibělošskému upřednostňování multikulturních ortodoxních názorů“. Bělošský nacionalismus zapadá do jeho přesvědčení, že všichni lidé jsou kmenové bytosti a rovnost lidí je iluze. Na rozdíl od většiny stoupenců alt-right ale není pro Donovana hlavním zájmem či zaměřením rasa. „Má práce je o mužích. Je o porozumění mužskosti a těžkém údělu mužů v moderním světě. Je o tom, co je všem mužům společné.“ Jeho ideál „bratrství“ není kulturně specifický a rád vidí muže jiných kultur, kteří sledují stejné cíle. „Já například nejsem domorodý Američan, ale byl jsem v kontaktu s domorodými Američany aktivisty, kteří čtou *The Way of Men* a spojili se se mnou, aby mi řekli o svém bratrství. K jejich kmenu bych nikdy patřit nemohl, ale v jejich snahách prosazovat mezi vlastními členy mužnost jim přeji úspěch.“

Donovanovy myšlenky silně rezonují s agresivní mužskou pospolitostí raného fašismu, který vzal silné, traumatem utužené vazby, jež si v zákopech vytvořili veteráni první světové války, a přenesl je do pouličních bojůvek, jako byli italští squadristi nebo němečtí Stoßtruppen. Donovan také souhlasně připomínal futuristický fašismus prohlášením jako: „Chceme oslavovat válku – jedinou hygienu světa – militarismus, patriotismus, destruktivní čin anarchistů, krásné myšlenky, které zabíjejí, a pohrdání ženou.“ Není tak překvapením, že přijal pojem „anarchofašismus“ odkazující k „jednotnému mužskému kolektivu... spojenému červenou stuhou krve“.

V alternativní pravici a mezi stoupenci pravice obecně je nejkontroverznější částí Donovanovy ideologie to, že obhajuje a prak-

tikuje „androfilií“, kterou má na mysli lásku nebo sex mezi maskulinními muži. Nenazývá se gayem, odmítá gay kulturu jako zženštilou a ospravedlňuje homofobii jako obranu maskulinity, která je zakořeněná v kolektivních potřebách pro přežití mužských tlup. Jeho verze homosexuality je dovršením priority, kterou muži v jeho ideální tlupě kladou jeden na druhého. „Když se na to podíváte,“ píše, „pokud jde o sex, homosexuálové jsou jen muži bez žen, které jim stojí v cestě.“ Mnoho stoupenců alternativní pravice považuje homosexualitu v jakékoli podobě za nemorální a ohrožující přežití rasy a Donovan byl za svou sexualitu na mnoha webech alt-right pomlouván, ale jeho práce přesto získala v hnutí také širokou podporu. *Anti-Fascist News* zaznamenaly mezi bělošskými nacionalisty širší trend otevřeně homosexuálních autorů (např. James O'Meara) a hudebníků (jako Douglas Pearce z Death in June), přičemž nadále opovrhují kulturou gayů.

PRÁVICOVÍ ANARCHISTÉ

Alternativní pravice tak jako mnoho krajně pravicových proudů ve Spojených státech předkládá vizi státu, který je jak autoritářský, tak decentralistický. Stoupenci alternativní pravice prosazují klasičtí fašistický elitářský a antidemokratický pohled na to, jak má být řízena společnost, a s tím jak hnutí roste, stále víc aplauduje diktátorským postavám jako chilskému Augustu Pinochetovi. Cíl alternativní pravice rozštěpit Spojené státy do etnický odlišných politických zřízení je současně v podstatě decentralistický a je zakořeněný jak ve vizi evropské nové pravice nahradit národní státy federativní „říší“, tak v tradičním paleokonzervativním odporu vůči velké vládě. Autoritářsky decentralistická směs byla posílena dalšími dvěma politickými proudy, které v alt-right měly vliv: pravicovým anarchismem a neoreakcionářstvím.

Jako součást svého plánu spojit řadu opozičních pravicových hlasů vydal server *AlternativeRight.com* článek Andrewa Yeomana, který se označuje za anarchistu a je v organizaci Bay Area National Anarchists (BANA) a Keitha Prestona ze serveru *Attack the System* (ATS). Nacionální anarchismus obhajující decentralizovaný systém „kmenových“ enkláv poprvé zavedl v devadesátých letech Troy Southgate, veterán britského neonacismu. V následujících letech vznikly nacionálně anarchistické skupiny v několika zemích po celé Evropě, v Americe, Austrálii a na Novém Zélandu. První taková organizace ve Spojených státech BANA vznikla v roce 2007 a formálně Southgate zahájil Národně anarchistické hnutí (N-AM) v roce 2010.

Nacionální anarchismus je ideologie bělošských nacionalistů. Tak jako identitářství vychází hlavně z učení evropské nové pravice, že etnický a rasový separatismus je nutný k obraně takzvané biokulturní diverzity. Manifest N-AM prohlašuje, že rasové kategorie jsou základním biologickým faktem a někteří lidé jsou od přírody nadřazení jiným. Nacionální anarchisté také opakuji klasičtí antisemitskou konspirační teorii a stejně jako neonacisti propagují neopohanství a blízkost k přírodě. Nacionální anarchisté ale odmítají klasičtí fašismus kvůli jeho důrazu na silný nacionální stát, centralizovanou diktaturu a spolupráci s velkým byznysem. Požadují namísto toho rozpad společnosti do samosprávných kmenových komunit tak, aby různé kultury, přesvědčení a praktiky mohly koexistovat vedle sebe.

Od rozpadu BANA v roce 2011 nebyli nacionální anarchisté v alternativní pravici nijak významně přítomni, ale Keith Preston, který se označuje za anarchistu, se nadále účastnil fór alternativní pravice, a mluvil například na konferenci Národního politického institutu a na podcastu *The Right Stuff*. Preston je bývalý levicový anarchista, který přešel k pravici v devadesátých letech a založil skupinu American Revolutionary Vanguard (Americký revoluční předvoj), která je dnes známější pod názvem jejich webu, *Attack the System*. ATS spojuje několik pravicových proudů včetně nacionálních anarchistů, libertariánů, bílých nacionalistů, duginistů a dalších, ale Prestonova vlastní ideologie se od těchto všech liší.

Preston stejně jako nacionální anarchisté obhajuje decentralizovanou rozmanitou síť samosprávných komunit, a zároveň odmítá příslib levicového anarchismu odstranit sociální hierarchii a útlak. Autoritářský a šovinistický systém by byl zcela slučitelný s anarchopluralistickým modelem, dokud by fungovaly v malém měřítku. Avšak na rozdíl od nacionálních anarchistů Preston formuluje svůj decentralistický ideál spíše v pojmech individuální svobody volby než kmenového uspořádání a není bělošský nacionalista. Ačkoli Preston souhlasně opakuje některé rasistické představy,

například tvrzení, že neevropští imigranti zničí evropskou civilizaci, zásady jeho filozofie nejsou založeny na rase, ale spíše na obecném nietzscheovském elitářství, které není etnický specifický. Preston sám je běloch, ale několik jeho nejbližších spolupracovníků v užším kruhu *Attack the System* jsou lidé jiné barvy pleti.

Preston pro své zapojení do alternativní pravice předložil několik zdůvodnění. Vidí v tomto hnutí důležitou protiváhu k tomu, co nazývá „totalitární humanismus“ (zřejmě státem vymáhané progresivní hodnoty, tj. politická korektnost), neintervenci zahraniční politiku alternativní pravice a její ekonomický nacionalismus považuje za lepší než to, co obhajují republikánské nebo demokratické strany a s mnoha stoupenci alt-right sdílí zájem o dřívější evropskou „kritiku liberálního kapitalismu a masové demokracie“, čímž má na mysli postavy jako Julius Evola, Carl Schmitt a Ernst Jünger. Alt-right navíc Prestonovi umožňuje uniknout politické izolaci, protože jeho úsilí oslovit levicové anarchisty bylo téměř úplně zavrženo.

Preston je uvnitř alternativní pravice respektovanou postavou a jeho protistátní vize se některým bělošským nacionalistům v hnutí zamlouvá. Francisco Albanese pišící pro *Counter-Currents* například tvrdí, že poskytuje „lepší a nejpoužitelnější možnost pro etnické a rasové přežití“ bělochů v oblastech, kde tvoří menšinu obyvatelstva. Navíc „pouze mimo stát mohou běloši porozumět pravé podstatě komunity a vytvoření společného osudu“. Anarchopluralismus zároveň nabízí potenciální společnou půdu pro bělošské nacionalisty a další kritiky současného uspořádání, jako jsou anarchokapitalisté a jiní „tržní anarchisté“, kteří na webu *Attack the System* pravidelně publikují, stejně jako „libertariánští teokraté“ z organizace Christian Reconstructionist Movement.

Prestonův přístup k politické strategii tyto mosty rozšiřuje. Preston souhlasí s fašisty z Třetí pozice (Third Position), kteří odsuzují jak komunismus, tak kapitalismus a společně s *Attack the System* požadují širší revoluční alianci všech, kteří chtějí zničit americký imperialismus a federální vládu. Uvnitř hranic Spojených států by to obnášelo „panseparatistickou“ strategii sjednocující skupiny napříč politickým spektrem, které chtějí vybudovat samosprávné enklávy osvobozené od federální vlády. *Attack the System* podporoval jako krok tímto směrem řadu severoamerických separatistických kongresů, kde se sešli zástupci z neokonfederální skupiny League of the South, rekonstrukcionismem ovlivnění Christian Exodus, libertariánský Free State Project, zastánci nezávislosti Havaje, levicovější Second Vermont Republic a další.

NEOREAKCIONÁŘSTVÍ

Neoreakcionářství (často zkráceně NRx a známé také jako Dark Enlightenment) je další autoritářský opoziční pravicový proud, který se objevil na internetu v posledním desetiletí a který se překrývá s alternativní pravíci a má na ni vliv. Neoreakcionářství je, stejně jako alt-right a většina manosféry, volně sjednocená škola v principu odmítající rovnostářství s argumentem, že rozdíly v lidské inteligenci a schopnostech jsou převážně genetické, a věří, že kulturní a politické elity neoprávněně omezují rozsah přijatelné debaty. Blogger Curtis Yarvin (pišící pod pseudonymem Mencius Moldbug) poprvé formuloval neoreakcionářskou ideologii v roce 2007, ale podílelo se na ní mnoho dalších autorů. Neoreakcionářství vyzdvihuje uspořádání a obnovu sociální stability, která měla panovat před Francouzskou revolucí, společně se zájmy, jako je transhumanismus, tj. hnutí, které věří, že radikálně „zlepší“ lidské bytí pomocí technologie. Teoretik NRx Nick Land je přední zastánce akcelerationismu, který v jeho verzi učí, že globální kapitalismus vede ke stále rychlejší technologické změně až do bodu, kde umělá inteligence v podstatě nahradí lidské bytosti. Jeden z kritiků napsal, že neoreakcionářství „kombinuje všechny příšerné věci, z kterých člověk podezřívá libertarianismus, s maličkostmi z kultury Pickup Artists, viktoriánským sociálním darwinismem a pouze poloironickými sympatiemi k absolutismu“.

Neoreakcionisté, kteří jsou známí svou tajuplností a mnohmluvnými teoretickými monology, jsou zřejmě většinou mladí, na počítače orientovaní muži a jejich myšlenky se rozšířily zčásti skrze scénu technologických start-upů. Spoluzakladatel PayPal a Trumpův podporovatel Peter Thiel vyslovil několik neoreakčně znějících myšlenek. V roce 2009 například prohlásil: „Už nevěřím, že svoboda a demokracie jsou slučitelné“ a „obrovský nárůst příjmů sociálních dávek a rozšíření volebního práva ženám... učinily z pojmu ‚kapitalistická demokracie‘ protimluv“. Jak Yarvin, tak jeho kolega

z NRx Michael Anissimov pracovali pro společnosti financované podnikatelem Peterem Thielem. To nutně neznamená, že Thiel vědomě financuje neoreakcionářské hnutí, ale ukazuje to na vzájemnou odezvu mezi tímto hnutím a širším technolibertariánským diskurzem Silicon Valley.

Ačkoli stoupenci alt-right s neoreakcionářskými myšlenkami převážně souhlasí a někteří tato dvě hnutí zaměňují, významně se od sebe liší. Alternativní pravice se může, ale nemusí odvolávat na lidovou suverenitu jako na úspěch evropské civilizace a snažit se působit lidově či antielitářsky, oproti tomu všichni neoreakcionáři považují obyčejné lidi za naprosto nevhodné k tomu, aby měli politickou moc – jak napsal teoretik NRx Nick Land, jsou „kvilející iracionální lůzu“. Někteří z NRx obhajují monarchii, jiní chtějí přeměnit stát v korporaci, v které by byly akcionáři intelektuální elity. A naopak neoreakcionáři mohou, ale nemusí převádět svůj genetický determinismus do požadavku rasové solidarity, oproti tomu pro většinu z alt-right je rasa základem pro vše ostatní. Přední neoreakcionáři na rozdíl od většiny stoupenců alt-right nepodporují Donalda Trumpa. Navíc zatímco mnoho lidí z alt-right vyzdvihuje antisemitismus, neoreakcionáři obecně ne a někteří jsou židé nebo mají jako v případě Yarvina židovské i nežidovské předky. Ve slovníku alt-right terminologie na blogu *The Right Stuff* se pojem neoreakcionářství překládá jako „židé“.

Mnoho stoupenců alt-right zároveň považuje neoreakcionářství za spřízněné hnutí, které nabízí mnoho pozitivního. Někteří autoři, například Steve Sailer, se angažují v obou táborech. Gregory Hood z alt-right napsal, že bílý nacionalismus a neoreakcionářství se doplňují: „V minulosti jsem tvrdil, že rasa sama o sobě stačí jako základ pro státní politiku. Avšak když řekneme jen toto, říká to velmi málo o tom, jak přesně tento program uskutečnit. NRx a jeho teoretičtí předchůdci jsou bezesporu jádrem pro pochopení toho, jak funguje společnost a moc.“ Anarchopluralista Keith Preston chválil návrh Michaela Anissimova z NRx vytvořit odtržené enklávy v „nízkopopulačních, udržitelných regionech Spojených států, jako je Idaho“. Neoreakcionářství se samo o sobě zdá být příliš ezotrické, než aby mělo větší politický vliv, ale jeho přínos k ideologii alt-right by mohl být významný.

DISKUSE O POLITICKÉ STRATEGII

Alternativní pravice získala poprvé pozornost mainstreamu skrze podporu prezidentské kampaně Donalda Trumpa. Když zkoumáme vztah alt-right k Trumpovi a jeho prezidentské kampani, několik témat si zaslouží zvláštní pozornost: debaty o politické strategii uvnitř hnutí, jeho dovedné využívání on-line aktivismu a jeho přítazlivost pro širší okruh sympatizantů a popularizátorů, který vesel ve známost jako „alt-lite“.

Poté co stoupenci alt-right přijali Trumpa, následovalo několik let při o tom, zda pracovat uvnitř existujících politických kanálů, nebo je zcela odmítnout. Během této doby sloupkař *American Renaissance* Hubert Collins vyzval bělošské nacionalisty, aby využili volebního procesu a spojili se s mainstreamovějšími protimigrantskými skupinami za účelem udržet bílou populaci USA na co nejvyšším procentu. Gregory Hood z Counter-Currents Publishing oproti tomu prohlásil, že Spojené státy jsou „za reformou“ a politické odtržení je „jediným východiskem“. Velká část alt-right se tomuto tématu vyhýbala, následovala příklad evropské nové pravice a soustředila se na „metapolitickou“ strategii spočívající ve snaze přeměnit širší kulturu. Slovy Lawrence Murraye: „Když myšlenka bělošského nacionalismu zakoření mezi dostatečným počtem lidí, potenciál klást požadavky, demonstrovat a jednat bude oproti současnosti mimořádný.“ Jack Donovan napsal, že Spojené státy jsou na cestě stát se nefunkčním státem, a naléhal na stoupence alt-right, aby „budovali takový druh pevných komunit a sítí schopných lidí, které dokážou přežít zhroutení a zachovají si svou identitu po pádu“. Pro Donovana je toto optimistický scénář: „V zhrouteném státě se vrátíme k pravidlům Divokého západu a Amerika se opět stane místem pro muže, zemí plnou příslibů a možností, které odmění odvahu a důmyslnost, místem, kde muži mohou dát světu nový počátek“.

Otázka, zda pracovat v rámci zavedených politických kanálů, se diskutovala na různých událostech hnutí, přičemž se někteří z alt-right přesouvali z jedné pozice na druhou. Například Richard Spencer v roce 2011 prohlásil, že „republikáni by mohli sjednotit podstatnou většinu bílých voličů tím, že by se soustředili na omezení migrace“. Tato strategie „by zajistila, že budoucí Američané

zdedí zemi, která bude podobná zemi jejich předků“. O dva roky později se ale Spencer podle všeho otočil k republikánské straně zády a vyzýval k vytvoření samostatného bělošského etnického státu v Severní Americe. Prohlásil, že „většina dětí narozených ve Spojených státech nejsou běloši. Proto jakékoli budoucí snahy o omezení imigrace jsou z naší perspektivy bezvýznamné.“ Spencer také tvrdil, že „znovuzavedení ústavy“ (tzn. návrat k aristokratické republice řízené bílými muži vlastníci majetku), které někteří bělošští nacionalisté obhajují, by vedlo jen k podobné nebo ještě horší situaci.

Jedním z přístupů bylo pracovat v rámci systému za účelem jeho oslabení, obhajovat změny, které zní rozumně, ale vyžadují radikální změnu – pravicová verze trockistické strategie přechodných požadavků. Ted Sallis například naléhal na bělošské nacionalisty, aby „vyžadovali místo u multikulturního stolu, u kterého by byli zástupci, kteří skutečně obhajují zájmy bílých, a ne poklonkující moulou“. To by zahrnovalo užívání fašal multikulturalismu ke stížnostem na „legitimní“ případy diskriminace bílých nebo členů jiných dominantních skupin. Cílem by nebylo „reformovat systém. Jedná se o využívání rozporů a slabin systému proti němu samotnému...“.

Stoupenci alternativní pravice do velké míry podporovali Trumpovu prezidentskou kandidaturu právě proto, že se drželi přístupu využívání systému proti němu samotnému. Stoupenci alt-right začali vychvalovat Trumpa v roce 2015 a v polovině roku 2016 mu tleskala většina hnutí. Byla to podpora s výhradou, že Trump není jeden z nich a nepřinese změny, které chtějí. Brand Griffin, který přispívá na blog *Occidental Dissent* pod jménem Hunter Wallace, ke konci roku 2015 doufal, že Trump „vyvolá fatální rozštěpení, které svrhne republikánskou stranu“. Skupina Traditionalist Youth Network prohlásila: „Ačkoli Donald Trump není ani tradicionalista, ani bělošský nacionalista, je hrozbou ekonomické a společenské moci mezinárodního židovstva. Z tohoto jediného důvodu – dokud je pevný v otázkách deportace a imigrace – bychom měli jeho kandidaturu podpořit, protože to můžeme využít k protlačení silnějších pozic ve věci imigrace a identity. Donald Trump není spasitel bílých v Americe, ale hrmí salvami nad ohnutou levicí a židovskou vládou, aby jim řekl, že bílá Amerika se probouzí a že jsme unaveni tím, jak to chodí.“

„Profesor Evola-Hitler“ na stránkách *The Right Stuff* tvrdil, že Trump poruší důležitá tabu v tématech jako omezení imigrace a zrušení práva na občanství novorozencům, poškodil stranickou proizraelskou koalici, posunul stranu blíže k etnickému nacionalismu a „hnutí alt-right poskytl možnost rychle se rozšířit“, ale varoval, že „musíme Trumpa využít, ne mu umožnit, aby využil on nás“.

Ne všichni z alt-right Trumpa podporovali. Příspěvatel do *The Right Stuff* „Auschwitz Soccer Ref“ psal, že by příznivci alt-right neměli Trumpa podporovat, protože dvě z jeho dětí si vzaly židy, což ho činí „přirozeně loajálním“ k Izraeli. Jack Donovan nadnesl, že by prezidentství Hillary Clintonové bylo výhodnější, protože by „zdůraznila skutečnost, že bílý muž není ve vedení země... a že [Spojené státy] už jejich zemi nejsou a nikdy nebudou“. Keith Preston poznamenal, že „úzký vztah alt-right k Trumpovi je zrcadlovým obrazem úzkého vztahu náboženské pravice k Reaganovi, tedy případ povstaleckého, trochu reakcionářského, populistického hnutí, které vzala na projížďku zcela provládní třída centristických politiků motivovaných především osobními ambicemi“. Tyto protitrumpovské hlasy byly však v naprosté menšině.

INTERNETOVÉ MEMY A OBTĚŽUJÍCÍ KAMPAŇ

Způsob, kterým stoupenci alt-right pomáhali Trumpově kampani nejvíce, byl on-line aktivismus. Klíčový příklad je z léta 2015, kdy příznivci alt-right zpropagovali meme #cuckservative, kterým zaútočili na Trumpovy rivaly z republikánské strany jako na zrádce a zpronevěřence liberalismu. Termín „cuckservative“ je spojením slov „konzervativní“ a cuckold (paroháč). Novinář Joseph Bernstein poznamenal: „Tento termín má rasistické konotace. Odkazováním na žánr pornofilů, ve kterých pasivní bílí muži sledují své ženy souložící s černými muži, líčí terč svého útoku jako neschopné obránce bílých lidí v Americe.“ Během týdne, který předcházela první republikánské prezidentské debatě, rozšířili příznivci alt-right po sociálních médiích meme podporující Trumpa a očerňující jeho republikánské rivaly. *Anti-Fascist News* poznamenaly, že tato iniciativa „umožnila posunout rasistický diskurz směrem k ve-

řejnosti a z meme učinit takové obvinění, na které se republikáni budou cítit povinni reagovat“.

Stoupenci alt-right také učinili z on-line obtěžování a týrání účinnou taktiku zastrašování a umlčování oponentů, kterou si vypůjčili přímo z manoférické kauzy Gamergate, o které už byla řeč. Například na jaře roku 2016 byli protitumpovští protestující z Portlandské státní univerzity z anonymních účtů sociálních médií zaplaveni rasistickými, transfobními a antisemitskými zprávami, doxingem a hrozbami znásilněním a smrtí. Vliv manoféry způsobil, že obtěžování ze strany alt-right kladl důraz na sexuální násilí a ponižování žen a dívek, i když byli předpokládány cíli muži. David French píšící pro konzervativní list *National Review* popsal rok trvající proud neustálého on-line týrání, kterým prošla jeho rodina kvůli tomu, že kritizoval Trumpa a alt-right: „Viděl jsem obrázky své dcery v plynové komoře a smějíciho se Trumpa v nacistické uniformě připraveného stisknout knoflík a zabít ji. Viděl jsem její obličej předělaný ve fotoshopu do podoby otroka. Nazývali ji malou negerkou. Alt-right se pustila do mé manželky Nancy a tvrdili, že spala s černými muži, zatímco jsem byl nasazen v Iráku, a že se rád koukám, jak má sex s „černejsima hubama“. Lidé jí posílali pornografické obrázky černochů souložících s bílými ženami a mohli ve fotoshopu dotvořenou postavou, která se na to dívá.“

Dalším příkladem on-line aktivismu alt-right byla kampaň „klín mezi gaye a muslimy“, jak ji nazval Butch Leghorn z *Right Stuff*. V červnu 2016, dva dny potom, co afghánský Američan Omar Mateen zavraždil 49 lidí v gay klubu v Orlandu na Floridě, Leghorn napsal: „Gayové nebudou před násilím muslimů nikdy v bezpečí a liberálové násilí vůči gayům umožní, protože muslimové jsou v pyramidě progresivity na vyšším stupni než gayové... To činí z orlandského případu cenný klín. Tím, že demokraté pustili muslimy do Ameriky, ve výsledku dali přednost muslimům před gayi. Musíme toto téma do veřejnosti vtloukat. Kouzlo meme je skutečné, rozšiřte toto meme. Zatlučte tento klín. Zničte jejich spojenectví.“ Leghorn poskytl několik příkladů diskusních bodů a obrázků k využití, například duhovou vlajku s nápisem „Fuck Islam“.

Jedno z nejdovednějších využití sociálních médií v roce 2016 bylo meme #DraftOurDaughters, které se šířilo na Twitteru týden před volbami. Webová stránka *Know Your Meme* vysvětlovala, že „#DraftOurDaughters je satirický hashtag vypuštěný podporovateli Donalda Trumpa, vybízející ženy, aby se hlásily v kancelářích pro rekruty v rámci přípravy na hypotetický scénář vojenských operací USA, které by údajně zahájila Hillary Clintonová, pokud by se stala prezidentkou Spojených států“. Kampaň zahrnovala řadu falešných předvolebních plakátů Clintonové, z nichž mnoho obsahovalo obrázky žen v uniformách a hesla jako „Hillary se postaví ruské agresi. Postavíte se s ní?“, „Raději zemřu, než bych žila v předsudcích“, nebo „V Bílém domě nebo na půdě Ruska. Boj za rovnost nikdy neskončí“.

#DraftOurDaughters zobrazoval kampaň Clintonové jako propojení feminismu a multikulturalismu s agresivním militarismem. Je-li to docela přesný popis politiky Hillary Clintonové, meme bylo stejně efektivní jako dezinformace nebo satira. Tuto kampaň podporovalo mnoho stránek alt-right jako například *Vox Popoli* a *The Daily Stormer*. Vedle šíření samotných „předvolebních plakátů“ šířili stoupenci alt-right také falešné tvrzení, že na ně naletěla mainstreamová média.

ALT-LITE

S tím, jak alt-right rostla a přitahovala stále větší pozornost, vytvořila si zároveň komplikované vztahy s umírněnější pravicí. Toto hnutí se do značné míry vymezovalo vůči konzervativcům a čerpalo energii z jejich osočování, a někteří konzervativci, například prestižní *National Review*, jim tuto laskavost opláceli. Jiní na sebe ale vzali roli obhájců a podporovatelů alt-right a pomáhali tak šířit mnoho jejich zpráv, aniž plně přijali jejich ideologii nebo jejich cíl etnického státu. Richard Spencer a jeho kolegové začali tento fenomén nazývat „alt-right lite“ nebo zkráceně „alt-lite“. Alt-right spoléhala na alt-lite, že pomůže šířit jejich myšlenky mezi masy, mainstreamovému publiku, ale do různé míry se také dávali na postavy alt-lite s rozhořčením jako na ideologicky nedůvěryhodné oportunisty.

Významným příkladem politiky alt-lite je *Breitbart News Network*. Webová stránka založená v roce 2007 obsahovala senzacechtivé útoky na liberály a liberální skupiny, chválu na populismus Tea Party stavějící se proti silné vládě a agresivní popírání toho, že by

konzervativci byli rasisti, sexisti nebo homofobové. Pod vedením Stevea Bannona, který web převzal v roce 2012, začal otevřeněji svalovat vinu na muslimy a imigranty. V březnu 2016 publikoval web „Vládně konzervativního průvodce po alt-right“ od Alluma Bokhariho a Mila Yiannopoulase, který bez důkazů tvrdil, že většina z alt-right své vlastní rasistické propagandy nevěří, ale jsou to pouze libertariáni snažící se šokovat. Článek pomohl pozvednout profil alt-right a její přijatelnost v mainstreamových kruzích, přesto ho mnoho lidí z alt-right kritizovalo za přehlížení jejich ideologie bělošského nacionalismu.

V následujících měsících se sám Yiannopoulos – velmi otevřený homosexuál s židovským původem a politický performer, který pomlouvá muslimy a ženy a o Donaldu Trumpovi mluví jako o „Taťkovi“ – veřejně s alt-right identifikoval, aby se vmísil do kritiky lidí z alt-right. Steve Bannon mezitím prohlásil *Breitbart* za „platformu alt-right“ a začal publikovat napůl skryté antisemitské útoky na Trumpovy oponenty, zatímco trval na tom, že bělošští nacionalisté, antisemiti a homofobové jsou v alt-right marginální. Richard Spencer byl potěšen, když Donald Trump najal Bannona, aby vedl jeho kampaň, a komentoval to tím, že „*Breitbart* funguje jako „vstupní brána“ k myšlenkám a autorům alt-right“ a že má toto médium „na palubě lidí, kteří nás berou vážně, i když sami k alt-right nepatří“. Brad Griffin na webu *Occidental Dissent* popsal alt-lite jako „v zásadě konzervativní web, který protlačuje materiál alt-right, aby získal čtenost a vyšší výnosy“, a ptá se, „co s námi má sakra společného Milo Yiannopoulos – židovský homosexuál, který se chlubí mezirasovými vztahy s černochy?“

ALT-RIGHT A TRUMPOVO PREZIDENTSTVÍ

Většina z alt-right byla Trumpovým vítězstvím nad Hillary Clintonovou nadšená, ne však proto, že by věřili, že Trump sdílí jejich politiku nebo že přinese změny, které chtějí. Spíše věří, že jim Trumpovo prezidentství přinese „prostor pro činnost“, aby mohli prosazovat svou ideologii a posunout politický diskurz ve svůj prospěch. Na druhou stranu se považují za Trumpovu koalici politického předvoje, která zaujímá nekompromisní postoje, táhnoucí Trumpa dál doprava, a zároveň mu umožňují, aby ve srovnání s nimi vypadal jako umírněný. Slovy Richarda Spencera „alt-right a trumpovský populismus se nyní sblížily takovým způsobem jako levice s demokratickými politiky typu Obamy a Hillary... My a pouze my můžeme říct věci, které Trump říci nemůže... správným způsobem ho kritizovat... a představovat si nový svět, který sám pojmut nedokáže.“ Skupina Traditionalist Youth Network byla konkrétnější: „Nemůžeme ustoupit a neustoupíme z židovské otázky nebo z naší explicitně rasové identity. To v žádném případě. Nebojte se. Ale přidáme se k těm, kteří nejsou v tlačení politiky naším směrem tak radikální jako my.“

Nicméně otázka jak hrát tuto roli předvoje již vyostřila napětí mezi alt-right a jejími sympatizanty a do jisté míry i uvnitř alt-right samotné. Spencer na konferenci Národního politického institutu krátce po volbách zakončil svou řeč zvoláním „Hail Trump, hail our people, hail victory!“ (Sláva Trumpovi, sláva našemu lidu, sláva vítězství!), což mnozí z publika doprovázeli fašistickým pozdravem. Skutečnost, že byla scéna natočena na video novináři, z toho učinila politicky nepřijemný moment. Představitel alt-lite Mike Cernovich absurdně tvrdil, že Spencer jednal ve prospěch vlády, aby hnutí úmyslně zdiskreditoval. Několik dalších sympatizantů, a dokonce dlouholetý přívrženeck alt-right Greg Johnson z *Counter-Currents* Spencerovo chování rovněž kritizovali jako škodlivé.

Je pravděpodobné, že se bude v následujících měsících a letech zvyšovat napětí uvnitř širší trumpovské koalice, která zahrnuje skupiny od alternativní pravice až k mainstreamovým konzervativcům. Ačkoli si Trump zvolil za hlavního стратега a vrchního poradce Stevea Bannona, a dosadil tak někoho, kdo má vazby s alt-right, blízko centru moci, většina jeho ostatních funkcionářů jsou velmi proestablishmentové postavy. Stoupenci alt-right by se mohli v mnoha tématech – od imigrace po Izrael – snadno dostat do opozice. Zakladatel webu *VDare.com* Peter Brimelow varoval, že by se lidé z alt-right mohli vzbouřit, jestliže Trumpova vláda zklame a nebude směřovat tam, kam chtějí.

I kdyby se to stalo, alt-right by nadále vyvíjela významný tlak na Trumpovu vládu, protože ví, jak efektivně mluvit k velké části jeho voličské základny. Alt-right napomohla oživení bělošského nacionalismu a mužské šovinistické politiky ve Spojených státech. Zároveň starší generace krajně pravicových aktivistů vkočila na

panenskou půdu on-line bulletinů jako například *Stormfront*, alt-right využila internet ke všemu od teoretických debat k masovým kampaním cíleného zesměšňování. Když se bělošský nacionalismus v předchozích desetiletích snažil najít masovou podporu, spoléhal především na nepřímý jazyk a eufemismy. Alt-right naopak často předvádí svou nenávistnou ideologii agresivně a sebevědomě. Ačkoli hnutí vnímalo svůj boj o pozici, bylo zároveň poměrně úspěšné ve vytvoření životaschopné kultury „širšího hnutí“, které vítá rozdílné úhly pohledu a pěstuje plodnou výměnu mezi příbuznými ideologickými proudy.

Hnutí alt-right bylo povzbuzeno Trumpovou prezidentskou kampaní a na oplátku pomohlo Trumpovi, přičemž si zároveň zachovalo jasné hranice tohoto vztahu. Na rozdíl od mnohých iniciativ zdola, které se hrnou do volební politiky a dostanou se do pastí, alt-right si zjedнала pozici, kde si zachovává svou vlastní identitu a volnost v manévrování. Jelikož alt-right existuje převážně na internetu, nemá infrastrukturu potřebnou k zahájení gerilové války (jak to učinili nacisti a Kukluxklan v 80. letech) nebo k vytvoření

pseudostátních institucí (jak to udělaly skupiny patriotů v 90. letech a znovu se o to pokoušejí nyní), je ale v silné pozici, kde dlouhodobě usiluje o „metapolitickou“ transformaci politické kultury, čímž pokládá základy pro strukturální změnu a zaměřuje se přitom na vizi bělošského etnického státu.

Anglický originál včetně poznámek a odkazů na literaturu:

<http://www.politicalresearch.org/2017/01/20/ctrl-alt-delete-report-on-the-alternative-right/>. Redakčně kráceno, překlad mn.

Poznámky:

¹ Spojení slov paroháč a konzervativce používané k posměšnému označení těch konzervativců, kteří podle svých radikálnějších kolegů zastávají liberální hodnoty, zaprodávají svůj národ, kulturu, zem...

² New Deal – program zavedený F. D. Rooseveltem během hospodářské krize ve třicátých letech.

³ Eastern Establishment – pojem označující jedince a instituce na severovýchodě USA, kteří mají velkou ekonomickou a politickou moc.

Už v Existenci č. 4/2014 jsme se v souvislosti se sarajevským atentátem dotkli šíře a vývoje přístupu anarchistů k delikátní otázce národně osvobozenického boje, který bývá účelově zahrnován pod nacionalismus. Následující poznámka Mikoly Dziadoka, anarchisty a bývalého politického vězně původem z Běloruska (rozhovor s ním jste si mohli přečíst v č. 3/2017), ukazuje, že chápání této problematiky a diskuse o ní závisí na konkrétním místu a době a že emancipační boj ještě zdaleka neskončil ani v neďalekém Bělorusku.

V poslední době mě hned tři kamarádi postupně požádali, abych napsal o svém vztahu k nacionalismu a jak se časem proměňoval. Když mě požádali, asi je to třeba. A tak píšu.

Můj vztah k nacionalismu? Absolutně odmítavý. Základní důvody jsou dva: zaprvé přesouvá ohnisko lidské solidarity z třídy na národ, což je zpravidla výhodné jen pro jednu elitu a často vede k rozmachu šovinismu, nesnášenlivosti a nepřátelství. Zadruhé nacionalismus neposkytuje odpovědi na aktuální výzvy současnosti: růst nerovnosti, ničení přírody, atomizace a odcizení atd. Jsou i další důvody, ale tyto jsou hlavní. Politický nacionalismus celkově je v nepřátelském vztahu k anarchismu, protože má diametrálně odlišné cíle.

Současně je třeba přiznat, že nacionální otázka a národně osvobozenická hnutí jsou důležitými (a v některých regionech dokonce klíčovými) faktory současné politiky a jen tak je odbýt s tím, že „národy jsou domnělá společenství“, se nedaří. Národně osvobozenická hnutí vyrůstají tam, kde je reálná národnostní diskriminace: zákaz mít vlastní identitu, mluvit vlastním jazykem, rozvíjet vlastní kulturu, mít vlastní školy atd. Národ a jednotlivci mají plné právo bojovat za vše uvedené. Svoboda kulturního sebevyjádření, výběru identity nebo její absence jsou jedním z nejpodstatnějších stavebních kamenů anarchismu. Vezměte si Kurdy, které teď podporují anarchisté po celém světě. Copak je někdo bude odsuzovat za to, že se po staletí útlačku chtějí nazývat Kurdy a nebyť asimilováni Tureckem, Sýrií, Íránem?

Boj za kulturní identitu a proti národnostní diskriminaci může být veden na základě politického nacionalismu, ale může od něj být dostatečně daleko (což je příklad Všeobecného dělnického židovského svazu BUND nebo zapatistů).

Proto se domnívám, že při kritice nacionalismu musíme my anarchisté vyjadřovat kritickou (!) podporu těm národně osvobozenickým hnutím, která nenesou přímo reakční myšlenky (jako islamismus, rasismus apod.).

Pokud jde o běloruský kontext, pak téměř po celou dobu, co jsem politickým aktivistou, jsem podporoval a i teď podporuji boj za uchování běloruského jazyka, kultury, za osvobození Běloruska od

imperialistického a koloniálního útlačku. Považoval jsem se a považuji se stále za Bělorusa – což je určitě zcela přirozené pro člověka, který se narodil a vyrostl v Bělorusku. Přesto jsem se nikdy neoznačoval za nacionalistu a každá moje podpora běloruských témat národně osvobození byla kritická. Jako příklad můžu uvést jedno mé vyjádření staré devět let, které dnes pár lidí (kteří tehdy nebyli ještě ani na horizontu) dost rozčiluje. Jde o to, že skutečně považuji založení Běloruské lidové republiky (1918) za jedno z klíčových dat v naší historii. Ano, v mnohém předurčilo to, že jsme dnes Bělorusové, nikoli Rusové. A jestli je pro mě svátkem 25. březen? Teď spíš ne. Jednak i přes všechny pozitivní aspekty tohoto data je to pořád den založení státu, jednak jsou současné politické poměry a kontext (stát si přivlastnil nacionalistickou agendu při zbrojení a také jednotlivé skupiny se snaží protlačit nacionalismus do anarchistického hnutí) takové, že říkat tomuto datu svátek je politicky krátkozraké a nebezpečné. V roce 2008 byl kontext zcela jiný.

Myslím si ostatně, že jakémukoli myslícímu člověku je zřejmé, že když se řekne „Ať žije Bělorusko!“, nedělá to z člověka nacionalistu, tak jako z něj avatar s áčkem na sítích nedělá anarchistu.

Když to shrnu: od chvíle, kdy jsem se stal anarchistou, se můj názor na nacionalismus se prakticky neměnil. Měnila se jen forma vyjádření mých názorů, symboly a formulace, které jsem považoval za přípustné. To je normální. Vždyť různá slova bývají chápána určitým způsobem podle kontextu, v němž jsou vyřčena, a pokud chci být správně pochopen, přizpůsobuji se kontextu...

Zdroj: <https://mikola.noblogs.org/?p=1269>

JÁ A NACIONALISMUS

MIKOLA DZIADOK

KATALÁNSKÁ NEZÁVISLOST A KRIZE DEMOKRACIE

PETER GELDERLOOS

Jak se krize okolo říjnového katalánského referenda o nezávislosti vyhračuje, obě strany dělají ohromná prohlášení o demokracii, obviňují druhou stranu, anebo přímo prohlašují, že oni jsou ti demokratičtí, zatímco druhá strana je pravý opak. Mezitím si v mediálním stínu dvou největších hráčů – španělské a katalánské vlády – antikapitalistické hnutí splnilo svůj sen o posunu k nezávislosti se záměrem založit nejen nový stát, ale hned nový druh státu. V nevyrovnané válce mezi těmito třemi stranami můžeme porovnávat, jak se liší jejich modely demokracie a politické akce a jakou roli přitom sehrává nacionalismus.

Abychom tak mohli učinit, pojďme nejdříve nastínit historické pozadí. V roce 1978 byla zavedena současná ústava. Franco zemřel, ETA vyhodila jeho pečlivě vybraného následníka do povětří a jedno z největších protestních hnutí světové historie naprosto destabilizovalo režim. Fašismus už nebyl dál na programu, Španělsko se muselo demokratizovat. Fašisté se přestylizovali v Lidovou stranu, i když tato proměna byla možná jen díky části levice, která je byla ochotna uznat jako legitimní sílu. Tato strana se pak přidala k nově legalizované Socialistické straně a byla odměněna tím, že získala přístup k moci, který si udržovala po větší část čtyř desetiletí s pomocí nově založeného hnutí pracujících, kteří se nyní organizovali v legálních odborech a dostávali státní příspěvky, aby si mohli platit úředníky na plný úvazek. Postfašisti vyhráli, protože se jim podařilo udržet si vlastnictví země a nikdo z nich nemusel jít do vězení za organizování mučení, věznění a poprav tisíců lidí na konci občanské války a tisíců dalších pokaždé, když dělnická třída narovnála záda, a to až do posledních dnů trvání starého režimu a „přerodu“ k demokracii. Ne, Hitlerové a Goebelsové Španělska zemřeli v klidu ve svých postelích o mnoho let později.

Asi je zbytečné zmiňovat, že fašistický bezpečnostní aparát zůstal demokratickou vládou naprosto nedotčen. Nyní byl trend takový, že ta část levice a anarchistů, která nepřijala tuto dohodu s ďáblem, byla sledována, vězněna, mučena a někdy i zabijena, jen se jim už neříkalo „rudí“, ale „teroristé“.

Nová ústava byla odhlasována v referendu, jeho průběh měl řadu nedostatků. Lidé vůbec netušili, jakou vládu dostanou. Pro většinu lidí znamenalo „ano“ v otázce, jestli má fašistický režim pokračovat, to samé jako „ne“. Navíc byla volební pravidla změněna v průběhu kampaně, takže v některých provinciích se vyskytlo až 30 % nepřesností, například se někteří lidé objevili ve sčítání dvakrát, jiní vůbec a data ze sčítání lidí se shodovala pouze v 11 z 50 provincií. Ale pokud má statistika nějaký význam, u 58 % voličů se hlasy počítaly a výsledek mluvil výrazně ve prospěch ústavy.

Přestože byla demokracie postavena na mělkých základech, vzestup Socialistické strany a institucionalizace odborů umožnily vládě podplatit dost lidí, kteří mohli být za jiných okolností revolucionáři. Drogy, které najednou začaly proudit do měst, se postaraly o ten zbytek. Mezitím se politické síly národů podřízených španělskému státu – Katalánci, Baskové a Galicijsci – rozhodly podpořit novou ústavu, když už dosáhly splnění požadavku místní autonomie. Jejich jazyky již nebyly ve veřejné správě potlačovány a mohli mít částečnou kontrolu nad svou infrastrukturou a školstvím.

Tendence k centralizaci ovšem nevyhnutelně brzy převládla a madridská vláda začala omezovat svobody regionálních vlád množstvím zákonů, soudních nařízení a výjimek. V roce 2006 bylo v Katalánsku v referendu potvrzeno vyhlášení nezávislosti, díky kterému se udržel duch místní samosprávy. Španělský ústavní soud ovšem zrušil 14 článků v tomto vyhlášení a přepsal dalších 27, čímž potlačil katalánskou vizi samosprávy uvnitř španělského státu.

Tato konstrukce se ovšem zanedlouho rozpadla. Zatímco výrobní sektor po dlouhá léta uklidňoval a zastřešoval své dělníky, na ponížení zaměstnání v sektoru turismu se jaksi zapomnělo. Když se trh zhroutil a vláda zavedla přísná úsporná opatření, zatímco se banky krmily z veřejných fondů, ekonomická mašinerie, která si koupila důvěru většiny lidí v demokracii, přestala fungovat. Represivní

mašinerie, která udržovala nekontrolovatelně živly izolované na okraji společnosti, si zase nebyla schopna poradit s rostoucím počtem naštvaných lidí. Lidová strana (Partido Popular, PP), která byla opět u moci, se navíc otrásla pod náporu korupčních skandálů, které se dotýkaly většiny vedení, a dokonce zasahovaly i do královské rodiny. Nebyly to jen nějaké každodenní skandály, ale ty největší špinavosti a bizarnosti, jaké si jen lze představit. Jeden člověk z vedení PP dokonce několikrát „vyhrál“ v loterii tak, že obdržel výherní losy výměnou za špinavé peníze, které měl tímto způsobem vyprat. Pod tlakem EU byli viníci potrestáni, ale většina z nich ve skutečnosti zemřela těsně před vynesením rozsudku. Mezitím začali španělští státní zástupci pronásledovat katalánské strany podporující nezávislost, přičemž se jim podařilo rozkrýt mnohem organizovanější formu korupce ve straně Convergència (nyní Demokratická strana Katalánska), konzervativní katalánské straně, která po léta účtovala tříprocentní poplatek soukromým společnostem výměnou za výhodné kontrakty.

Španělsko se dostalo do totální krize legitimacy. Čím dál více lidí začalo vzpomínat na zmanipulované referendum z roku 1978. Během hnutí 15M mnoho z nich zdvihalo vlajku Republiky, vlády, kterou během občanské války vyhnal Franco. V roce 2012, před volbami a až po uši v korupčních skandálech, Convergència veřejně podpořila nezávislost Katalánska. Do té doby bylo hnutí za nezávislost terénem malých antikapitalistických a mládežnických skupin, maximálně několika občanských hnutí, která v této oblasti reprezentovala buržoazii. Nyní se stalo masovým fenoménem. Katalánský národní svátek – demonstrace 11. září, kdy se truchlilo nad dobytím Katalánska Španělskem v roce 1714 – býval každoročně největším pochodem v evropském měřítku. V roce 2012 se ho ale účastnilo 1,5 milionu lidí (Katalánsko má 7,5 milionu obyvatel). O měsíc později využila situace Convergència a vyhrála volby.

Společně s ERC (Esquerra Republicana de Catalunya – Republikánská levice Katalánska), středo-levicovou stranou, která také podpořila nezávislost, následně zorganizovali nezávislé referendum a v roce 2015 regionální volby, které nazvali plebiscitem o otázce nezávislosti. V případě vítězství stran podporujících nezávislost mělo jít o mandát k zahájení procesu oddělení od Španělska. Tábor pro nezávislost vyhrál v obou těchto případech, referendum s malou a volby s velkou účastí. To ovšem nezajistilo absolutní většinu koalici pro nezávislost, Junts per Sí (JxSí, Společně pro ano). Ke zformování vlády bylo potřeba spolupracovat s CUP, municipalistickou stranou založenou stejnými antikapitalistickými organizacemi, které předtím vedly hnutí za nezávislost a které byly pro nezávislost ještě radikálnější než dvě největší strany.

(Pro úplnost: JxSí ve volbách vyhrála 62 křesel, CUP 10 a tři strany explicitně proti nezávislosti, včetně dvou stran, které vládly Španělsku od konce diktatury, získaly 52 křesel. Jedenáct křesel připadlo levicové platformě napojené na Barcelona en Comú a Podemose, která měla nevyhraněné postoje na nezávislost. Jinými slovy: 72 pro, 52 proti a 11 ochotných k vyjednávání nebo reformám.)

Nakonec, potom co musela CUP tlačit a popohánět ostatní dvě strany, uspořádala 1. října 2017 katalánská regionální vláda referendum a celý svět mohl následně spatřit obrázky španělské policie, jak mlátí lidi, kteří přicházejí volit.

Na začátku září schválil katalánský parlament zákon nařizující, že nezávislost bude vyhlášena do 48 hodin od pozitivního výsledku referenda. Zákony jsou ovšem pouze papíry a tento byl odložen stranou. Dne 10. října měl katalánský prezident Carles Puigdemont proslov, ve kterém konečně zveřejnil výsledky referenda. Vyhlásil nezávislost, načež vyhlášení okamžitě stáhl, aby otevřel prostor pro další vyjednávání. Byla to stejná taktika jako ve Slovinsku v roce 1990.

Od poloviny září do poloviny října používala katalánská vláda lidové mobilizace a mezinárodní medializaci, aby bránila referendum a uplatnila jeho výsledky, zatímco španělská vláda používala právní a policejní taktiky, aby referendum zablokovala a poté zabránila katalánské vládě realizovat odtržení. Aktuálně uvěznila vůdčí osobnosti dvou nejdůležitějších lidskoprávních organizací, katalánských ekvivalentů Amnesty nebo NAACP.

Není náhoda, že v nadcházející ideové válce je ústřední apel na demokracii. Důvěra v demokracii byla napříč španělským státem podkopána. Lidé povstávali a bojovali proti zavedenému pořádku stále častěji. Kromě radikálních odnoží nevystupovali proti demokracii a zvažovali, co jim demokracie přinesla. Přišli s historicky neopodstatněným prohlášením, že tohle nebyla demokracie, že demokracie je něco jiného.

Politické vůdce na obou stranách lidem nyní slibují zajištění demokracie a na rozdíl od horizontálních nehierarchických hnutí minulých let je lidé odměňují svou pozorností a zaujetím. Z demokracie se zase jednou stala populární podívanou. A jedna z nejnebezpečnějších věcí na tomto vývoji je, že nacionalismus se ukázal jako největší hybná síla participativní demokracie.

Teoreticky by na tom nemělo být nic překvapujícího, demokracie byla vždy nacionalistickou a militaristickou formou vlády; moderní demokracie a národní stát ve skutečnosti sdílí stejné historické kořeny. Dává to dokonalý smysl. Jestliže má být autoritářská vláda legitimizována „lidem“, elity budou bojovat – donutí nás bojovat místo nich – o to, kdo tvoří tento lid a kdo je mimo něj. (Například imigranti neměli v referendu o nezávislosti hlasovací právo.)

To neznamená, že katalánský konflikt je soubojem mezi dvěma symetrickými stranami. V současném kontextu mají španělský nacionalismus a katalánský nacionalismus jen málo společného. V týdnech před referendem a prvních dnech po něm byly největší demonstrace za „španělskou jednotu“ organizovány hlavně neonacisty a fašisty, a dokonce i potom, co se vedení ujaly snesitelnější politické síly, ultras v davu napadali novináře a příslušníky jiných etnik, zatímco masy opěvovaly Franca nebo volaly po zavření katalánských politiků do plynových komor.

Jako obvykle v případě hnutí za osvobození historicky utlačovaných národů pokrývá současná vlna katalánského nacionalismu celé politické spektrum včetně většiny aktivistů za sociální spravedlnost. Případy lidí, kteří hlasovali pro nezávislost a tleskali lidem, kteří přišli hlasovat zabalení do španělských vlajek, byly široce zveřejňované. Jejich ideálem je ale spíš pluralismus než násilné vynucená jednota. Toto hnutí nicméně také vylučuje lidi a stoupence nezávislosti, kteří o sobě prohlašují, že jsou zastánci nenásilí, také bijí nebo umlčují jednotlivce, které nepovažují za součást „lidu“.

Takže čím požadavek demokracie je legitimnější? Technicky má španělská vláda úplnou pravdu, když nazývá katalánské referendum nelegálním. Španělská ústava nepovoluje autonomním regionům provádět referenda o nezávislosti. Umožňuje Ústavnímu soudu rušit protiústavní zákony. A soud udělal právě tohle s referendem a příslušnými zákony.

Další španělská prohlášení jsou slabší. Tvrdí, že katalánská vláda nerespektuje vůli lidu, ale přitom hlasování několik měsíců předtím ukázalo, že většina Katalánců byla jednoznačně pro referendum. A nyní, poté co je zmlátila španělská policie proto, že chtěli jít k volbám, poté co viděli své příbuzné s ranami od gumových projektilů, s rozbitými hlavami a úmyslně zlamanými prsty, lidi vlácené za vlasy a ženy sexuálně napadané šklebicími se fyzily, převážná většina lidí podporuje nezávislost, zatímco předtím byly oba táboř víceméně vyrovnané.

Madridská vláda také kritizovala nesrovnalosti v katalánském referendu, například změny ve způsobu hlasování na poslední chvíli nebo nízkou účast hlasujících (43 %). To je pokrytecké hned z několika důvodů. Nepřesnosti v referendu byly menší než ty v referendu, které zajistilo legitimitu madridské vládě. Je to navíc chabý argument, protože španělská policie dělala, co mohla – razie v tiskárnách, zabavování materiálů a webových stránek, vyhrožování volebním komisím, zatýkání techniků a politiků –, aby referendum znemožnila. Skutečnost, že to katalánská vláda zvládla s tak málo

nesrovnalostmi, je pro ni ve skutečnosti velká výhra, a naopak velký trapas pro španělskou vládu. A skutečnost, že k volbám šlo 2,2 milionu lidí, i když to znamenalo vystavit se policejnímu násilí, když nějakých 300 volebních místností bylo násilím zavřeno, když byli neustále bombardováni ujišťováními o tom, kolik katastrof potká Katalánsko, jestliže se osamostatní, když centrální vláda neustále tvrdila, že veškeré výsledky budou neplatné, je velká výhra pro demokratickou účast. A to říkám jako člověk, který věří, že referendum, a celkově demokracie, je jeden velký podvod.

Model demokracie, který vyznává Lidová strana, je „vláda zákona“, mytická – a ve skutečnosti historicky neosvědčená – myšlenka, že bez striktních zákonů, které každý dodržuje, společnost brzy sklouzne k tyranii a kanibalismu. Abychom měli práva, bezpečnost a život, musíme respektovat vládu zákona. Jediný důvod, proč má dnes Španělsko takovou vládu, jakou má, je ten, že na jednu stranu tady máme fašisty, kteří vyhráli krvavou občanskou válku a dobyli zemi, a na druhou stranu socialisty, kteří si byli dostatečně jisti, že dokážou ovládnout a uklidnit divoké a neovladatelné stávkové hnutí. Současná vláda zákona ve Španělsku je výsledek neetických zákulisních dohod mezi těmito dvěma silami. To je důvod, proč madridská vláda posílá těžkooděnce mlátit staré lidi. Je to dokonale „legální“, ale každý, kdo bere tyto zákony vážně, musí žít v nějaké velmi hloupé pohádce. Ovšem, i když má Španělsko krále, chybí zde nějaký drak nebo příšera, se kterou by se dalo bojovat.

V USA (nebo kterémkoliv osadnickém státě) je vztah mezi zákonem a dobytím ještě zřejmější. Nebo snad někdo zapomněl, jaký typ lidí napsal americkou ústavu? Navíc vztah mezi zákonem a demokracií není výhradní. Diktatury, dokonce i ty fašistické, mají také zákony. Katalánská vláda se nemůže odvolávat na literu zákona, takže místo toho apeluje na ducha demokracie, kterým je participace obyvatel a volební rituál. Pokaždé používali mobilizaci mas k vyrovnání krize legitimacy a pokaždé, když pořádali tento druh voleb, vyhráli. Před prvním říjnem se tisíce lidí napříč Katalánskem organizovaly, aby ubránily volební místnosti, a skoro polovina voličů šla k volbám.

Jak se ale tito voliči rozhodovali? Jak už bylo zmíněno, imigranti byli z hlasování vyloučeni, což je v demokraciích běžná praktika, stejně jako vyloučení lidí mladších 18 let. Je to arbitrárně, kulturně specifické omezení lidství. Jestliže má oddělení Katalánska vliv na celé Španělsko, proč by neměli mít všichni Španělé možnost účastnit se referenda? Na druhou stranu, proč by jeden lid měl rozhodovat o osudu druhého jen proto, že měl štěstí a ovládl ho? A jestliže je to takhle, proč by Španělé žijící na území Katalánska měli mít právo hlasovat o katalánské nezávislosti? Dobyvatelé vždy stěhují populaci, aby ovládnuté etnikum bylo v menšině. Jak může být většinové hlasování relevantním mechanismem pro sebevyjádření tváří v tvář historickým procesům sloužícím ke zničení integrity ovládaných populací? Ve Valencii zatím není žádná možnost referenda o nezávislosti, protože tamní buržoazie je striktně španělská.

Jestliže je katalánsky mluvící lid podřízen Španělsku (a Francii) pouze proto, že prohrál několik válek, proč by měly mít španělské zákony vůbec nějakou váhu a proč by vůbec nějaké referendum mělo být potřeba? Kdyby volili všichni a pouze 40 % podpořilo nezávislost, jen by to odráželo skutečnost, že se španělským institucím během několika posledních staletí podařilo zničit identitu malé, ale absolutní většiny země, kterou dobyli. Nepomáhá potom referendum spíše těm zemím, které jsou lepší na vyvolávání genocid a nucené integrace (např. USA a Francie) a neškodí těm, které jsou v tomhle nováčky?

Vzhledem k tomu, že Katalánci jsou postaveni před otázku odtržení jen proto, že byli vojensky dobyti Španělskem, kdo má právo prohlašovat, že jejich boj za nezávislost není legitimní, dokud se nelegitimizuje symbolickou výhrou v nějakém hlasování?

A jestliže se Katalánsko osamostatní výhrou v referendu, co udělá jako první? Zajistí ústavu, která monopolizuje sílu a suverenitu v jeho teritoriu, popře právo kohokoliv nesouhlasit nebo pořádat vlastní referenda bez povolení shora. Ve výsledku je to tak, že slušní občané jdou volit, aby jejich děti nemohly, aby oni sami nemohli o rok později. Tento model, který apeluje na „ducha demokracie“, je ve výsledku mnohem pokrytečtější než „vláda zákona“.

Každému, kdo se tímto předmětem zabývá, musí být jasné, že volby jsou jen divadlo. Většina lidí nemá pevné idealistické přesvědčení. Výsledky voleb závisí hlavně na mediálním pokrytí v posledním týdnu, na kontextuálních faktorech, které určují, jaké skupiny obyvatel se k volbám dostaví ve vysokých počtech, a na zformulování otázky. Je naprosto běžné, že když se na jednu věc zeptáte dvěma různými způsoby, dostanete dvě různé odpovědi.

A žádná demokracie nikde na světě nenechá lidi, aby si sami určili, které otázky se kladou a jak se kladou. Pořádat jediné, lehce zmanipulovatelné hlasování, aby se vytvořil nový stát, a tím pádem nová struktura společnosti, nedává smysl. Jedině, kdybychom přijali fakt, že volby zde nejsou od toho, aby dávaly lidem skutečnou moc, ale jsou jen přesvědčivým symbolem neexistující moci.

Koneckonců, o tom je i celý proces nezávislosti: symbolika, ohromné divadelní představení. Protože katalánská vláda ví, že španělská vláda nebude vyjednávat, vytvoří politický konflikt, ve kterém vypadá jako „ten hodný“ a španělská vláda jako „ten zlý“. Katalánci nemají armádu, takže nemají žádnou „vládu zákona“. Místo toho mají obrovské jeviště, na kterém předvádí symbolické představení a zajišťují si obrázek demokratické legitimacy v naději, že si jich světoví vůdci – s armádou a ekonomickou silou – všimnou a donutí Madrid vyjednávat.

JxSí naplánovali referendum opravdu mistrovsky. Zajistili volební urny a vytiskli miliony volebních lístků i přesto, že je policie ve velkém zabavovala; klonovali webové stránky a udržovali volební místnosti připojené k internetu i přes zásahy španělského státu. Jen jeden detail zorganizovat zapomněli. Obranu volebních místností. Ta byla zajištěna spontánně stovkami tisíc dobrovolníků, kteří obsadili volební místnosti dva dny dopředu, zajistili hladký chod voleb a přitáhli více lidí, takže policie nemohla ukončit volby jednoduše uzavřením volebních místností. Museli by vyklidit tisícové davy, jednu volební místnost po druhé.

Krajně levicová CUP se ve velkém angažovala v „obraně výbořech“, které vznikly, a zapojilo se dokonce i katalánské anarchistické hnutí s pochybnostmi o volbách, ale připravené postavit se za své sousedy a rodiče proti policii, která je přišla zmlátit. Byl to jakýsi úspěch sebeorganizace, i když se to vše odehrálo tragicky ve prospěch vládnoucí třídy.

A vládnoucí strany se nijak nevyjadřovaly k otázce, jak by se mohly tyto davy chránit před policejním násilím. Nenavrhli žádnou strategii, ani hypotetickou. Zazněl jediný příkaz: že protest musí být nenásilný, což znamená bezbranný. Katalánská vláda nevyšla své policejní složky – Mossos d'Esquadra a Guardia Urbana – na pomoc lidem. Ve skutečnosti měla katalánská policie také za úkol narušovat referendum, a i když toho dne (pro jednu) nikoho nezmlátila, uzavřela každou volební místnost, kterou bránilo méně než 25 lidí. Těžkou práci nechala na španělské policii. A tato policie udělala to, co by udělala každá policie, která má před sebou davy, které neposlouchají její příkazy. Brutálně je zmlátila. Přesně tohle katalánští politici věděli a přesně tohle chtěli. Protože očekávali, že internetem proletí obrázky mladých a starých, polámaných a zakrvavených, které dodají legitimitu referendu, jež všichni mimo Katalánsko považovali za nelegální. A přesně to se stalo.

Apel shora na nenásilí byl zásadní. Kdyby katalánská média a politici nepracovali přesčas, aby propagovali nenásilí a ostrakizovali jakékoliv výjimky, davy by se začaly bránit proti policejnímu násilí, tak jako se to v Katalánsku děje často. Týden před referendem, v odpovědi na repute, už lidé začínali být naštvaní, poškodili několik policejních aut a uvěznili španělskou policii v budově, kde probíhala razie. Politici na několik dní rychle odvolali masové mobilizace, aby udrželi davy pod kontrolou a zabránili jim vzít věci do vlastních rukou. Lidová povstání v Barceloně nebo kdekoli v Katalánsku v předchozích letech již několikrát porazila policii a to jsou katalánští těžkooděnci cvičeni lépe než ti španělští. Kdyby vedení hnutí za nezávislost tolik neprosazovalo nenásilí, davy by vytlačily španělskou policii už 1. října. Kdyby bylo lidem umožněno bránit se, Katalánsko by bylo už nejspíš samostatné nebo vojensky obsazené Španělskem, čímž by Španělsko ztratilo poslední zbytky mezinárodní důvěryhodnosti.

Místo toho vyšší vrstvy šířily na sociálních sítích klepy o tom, že každý, kdo se maskuje, je španělský policejní infiltrátor, který se snaží narušovat demonstraci a kompromitovat Katalánce. Většina lidí tuto informaci přijala, ale poněkud dvojsmyslně. Lidé, kteří udržovali dlouhou tradici maskování se v ulicích, byli zmláceni stoupenci nenásilí. Nenásilné davy tomu klepu zřejmě nevěřily, protože by se nikdy neodvážily zmlátit domnělého policistu; místo toho to přijaly jako spouštěč kolektivní paranoi a jako příležitost lynčovat kohokoli, kdo nezapadá do jejich představ „lidu“, bílého středostavovského davu, který nadšeně následuje své vůdce.

Autoritářský důraz na nenásilí byl důležitý pro politiky, aby mohli udržet kontrolu nad hnutím za nezávislost. Kdyby byla nová země založena lidovým povstáním, lid odpovědný za vítězství by mohl chtít rozhodnout o tom, jak bude nová země organizována. Lidé by byli povzbuzeni nedávnou vzpomínkou na svou sílu a schopnost

a chtěli by tuto sílu použít, jakmile by nová vláda začala prosazovat zákony, které slouží bohatým a škodí všem ostatním. V tomto ohledu bylo velmi důležité, aby byla lidem dána nová země jen jako divákům, místo toho, aby si ji vybudovali sami procesem sebeorganizace a sebeobranou.

Když sociální hnutí dva dny po referendu svolala generální stávku na protest proti policejním represím, politické strany tuto iniciativu převzaly, porušily konsenzus na pořádání shromáždění, kdykoliv byly potřeba, a přitom nutily ostatní strany, aby se držely kompromisů, ke kterým se zavázaly. Bylo jednoduché udělat konsenzus na minutě ticha při průchodu kolem kasáren Guardia Civil. Zatím strany, kterým se dařilo úspěšně manipulovat davy, systematicky vyvolávaly tiché protesty napříč Katalánskem. Žádný vztek, žádné skandování, žádná možnost samostatně vyjádřit svůj názor a žádná možnost konfrontace. Poté, co skončila minuta ticha, byl každý, kdo se pokusil znovu skandovat, násilně umlčen a vyloučen. V takovémto prostředí není prostor pro vyjádření žádného názoru a masy byly proměněny v pouhý symbol pochodu jako součást vládního programu.

Tradice stávky jakožto nástroje pracující třídy byla také převrácena. Vláda udělala, co mohla, aby zabránila jakýmkoliv nepokojům tím, že násilně uzavřela všechna pracoviště, což je ale běžný postup při stávce. Na druhou stranu, bohatá vrstva katalánské společnosti dobrovolně na den zavřela své podniky jako důkaz nacionalistické, mezitřídní jednoty. Katalánské elity udělaly z katalánské policie hrdiny jednoduše proto, že jeden den v roce nemlátila lidi a v přítomnosti toho velkého divadla spousta lidí zapomněla na mučení, vraždy a násilí uplynulých let. V případě, že vyhrají nezávislost, katalánská vláda, policie a další její instituce přejdou krizi legitimacy a setrou skvrnu korupce, úsporných opatření a brutality. Vytvoří se jako výsledek lidové participace, a tím pádem budou moci lépe vylučovat, marginalizovat a utlačovat disidenty.

White-washingová kampaň byla pro katalánské elity tak důležitá, protože hnutí za nezávislost bylo do roku 2012 teritoriem antikapitalistických sociálních hnutí, která chtěla vytvořit úplně nový druh země, mimo NATO a EU, se socializovaným bydlením a lékařskou péčí, a s humánními odpověďmi na témata, která zamořují kapitalistické Katalánsko.

Během několika prvních let „procesu“ hlavní politické strany jednoduše potopily krajní levice. Se svými ohromnými prostředky změnil význam nezávislosti takřka přes noc.

Byly to strany škrťů, reprezentující střední a vyšší třídy. Jejich rétorika se točila kolem myšlenky, že nezávislé Katalánsko bude bohatší, něco jako středomořské Švédsko, jakmile se oprostí od povinnosti finančně podporovat španělský stát. Tytéž chudé, okrajové regiony Španělska, které byly hlavním zdrojem španělské imigrace do Katalánska, vždy užiteční obětí beránci katalánské buržoazie, byly nyní prezentovány jako líní parazité, kteří potápějí Katalánsko. Ale po volbách v roce 2015 tyto strany ztratily absolutní většinu, kdežto CUP se stala hlavní silou. I když měli stále méně hlasů než většina ostatních stran, ocitli se v pozici panovníka, se kterým musel jít do koalice každý, kdo se chtěl prosadit.

Nyní, když hnutí za nezávislost opět dostalo antikapitalistické zabarvení, hlavní politické strany věděly, že budou muset zdvojnásobit své úsilí, aby utišily jakýkoliv náznak rozchodu s neoliberalismem nebo EU a aby zabránily lidovým povstáním, která by znamenala ztrátu jejich kontroly nad procesem. Na druhou stranu, aktivistická základna znovu ožila. CUP byla tou stranou, která bojovala za zdravotní péči zdarma, kvalitní vzdělání a právo na bydlení, stranou, která dělala svá rozhodnutí na lidových plénech. Jakmile začalo být jasné, že CUP, a tím pádem antikapitalistická levice, je pro proces nezávislosti nezbytná, mnohem více lidí začalo uvažovat nad tím, že nezávislé Katalánsko bude kvalitativně lepší než Španělsko. Poslední dva roky nám daly příležitost zhodnotit tuto strategii pro sociální změnu. CUP již byla u moci v několika menších městech, a dokonce i v tak malém měřítku prokázali, že jejich napojení na antikapitalistické principy je proměnlivé. V katalánském parlamentu to bylo totéž. Obdivuhodně se drželi svých zbraní pro symbolické vítězství, vyhnutí předchozího předsedy strany Convergència za jeho korupční skandály, ale vzdali se a odhlasovali neoliberální rozpočet dvou hlavních stran.

A těmto stranám nedělá žádný problém znovu a znovu porušovat dohody, které uzavřely s CUP. Koneckonců, jediná zbraň, kterou CUP má, je zdržet se hlasování a připravit vládnoucí strany o většinu. Když to jednou udělali, nikoli aby získali čas na další vyjednávání, ale cíleně a nekompromisně, všechna média se spojila v jedovaté kampani, ve které je označovali za nezodpovědné ra-

dikály. Struktury přímé demokracie CUP se pod tlakem rychle zlomily a zrušily mandát svého generálního pléna, aby našly vhodné východisko.

Dokonce teď, když dokončují svůj text, španělská vláda připravuje článek 155 v ústavě, který umožňuje pozastavit autonomii katalánské vlády. To by jen prohloubilo katalánskou krizi. Momentálně její vláda tvrdé ruky povzbudila PP – všechny její korupční skandály jsou zapomenuty – a dostala extrémní pravici do ulic se silou, jakou neměla po celá desetiletí. Jestli se PP udrží u moci s podporou středo-levicové Socialistické strany, výsledkem bude omezení katalánské autonomie a prohloubení krize demokracie. Jestliže budou potrestáni za svou brutalitu předčasnými volbami a příklonem k levici – pravděpodobně pomocí koalice Podemos a socialistů postavené na návrhu nějaké ústavní reformy povolující více regionální autonomie a zdání „multinárodního státu“ –, bude krize demokracie o hodně zmírněna a sen o úplné nezávislosti zmařen. Proces již v každém případě vede k extrémní sociální polarizaci, ne mezi těmi nahoře a těmi dole, ale k pravému opaku, scénáři, kterého se antikapitalisté nejvíce obávají, mezi různými národnostmi a politickými identitami, které spojují bohaté a chudé mezi společně protikladným nastavením hranic.

Člověk se musí ptát: co si antikapitalisté z CUP myslí? Tím, že si osvojili starou, ohranou taktiku změny skrze instituce, že brali politiku jako seriózní prostředek zlepšení lidství, se sami stali závislými na jedné ze dvou sil. Poté co vyprovokovali politickou krizi jednostranným bojem za nezávislost, budou moci překonat španělské represe jediné spoléháním na mezinárodní komunitu, jmenovitě na prostřednictví ostatních sil v EU, nebo na lidové povstání.

První možnost, záchrana Evropskou unií, by zřejmě znamenala rozloučení se všemi antikapitalistickými body jejich programu. Aktivistické organizace, které vytvořily CUP, dlouho dělaly kampaně proti inkluzi v EU, která je špatná pro pracující. Ale čím blíže se dostali k moci, tím více drželi v této oblasti jazyk za zuby. Jinými slovy, vítězství by v tomto případě vypadalo stejně jako porážka: politika jako obvykle, nekonečící neoliberalismus, jen by byl tentokrát reprezentován municipalistickou stranou přímé demokracie.

Historický model tohoto scénáře, Slovinsko v letech 1990–1991, je jasně chybný. Evropské síly měly zájem na rozbití Jugoslávie a uznání Slovinska proto, že chtěly přístup k novým trhům. Ve skutečnosti anarchisté v bývalé Jugoslávii vědí, že občanská válka byla připravena jen proto, aby se rozbila dobrá sociální infrastruktura v zemi – ekonomické škrtky kvůli válce – a aby Rusko a EU mohly zhltnout roztržštěné zbytky. Ale Katalánsko je již plně součástí evropského trhu. Proč by evropské bankéře měla zajímat nějaká katalánská nezávislost? Obměkčí je snad menšinové jazyky?

Druhá možnost by mohla být trochu realističtější, dosažení nezávislosti lidovým povstáním, nebýt souhlasu CUP s příkazem nenásilí. Jak jsem ukázal na řadě příkladů v Selhání nenásilí, žádné lidové povstání od konce studené války nesvrhlo vládu striktním nenásilím, pokud nemělo podporu shora. V takovém případě by potřebovali podporu od vedení EU, což nás dovádí zpět k prvnímu příkladu, nebo od španělské vlády, což se nestane. Nenásilná hnutí si vymohla nové volby pouze v případě, kdy měla podporu tisku a byla rozšířena po celé zemi – nebo alespoň v hlavním městě. Vynutit si změnu ústavy nebo dosáhnout nezávislosti odtrženého regionu přesahuje možnosti nenásilí. Většina takových příkladů z historie, třeba lidové hnutí, které svrhlo vládu Německé demokratické republiky, byla ve skutečnosti násilnými povstáními, která měla i nenásilné části.

Tím, že se stala politickou stranou a šla do parlamentu, si katalánská krajní levice dobrovolně oblékla nenásilný kabát. Pouze hnutí, které si udrží vlastní autonomii, může využít celou škálu taktik, jako například squaterské hnutí, které vzniklo během týden dlouhé vzpoury v květnu 2014 a které porazilo katalánskou policii, dostalo na kolena vedení města (tehdy Convergència) a zastavilo vystěhování oblíbeného sociálního centra; nebo vlna generálních stávek organizovaných obvykle lidovými plény ve čtvrtích, mimo jakékoliv instituce, nebo anarcho-syndikalistickými odbory, které opět porazily policii, dočasně paralyzovaly největší města a potrestaly bohaté podnikatele, kteří vykořisťovali své zaměstnance; nebo decentralizovaná síť PAH, která zabránila tisícům vystěhování a otevřela celé bytové domy pro sociální bydlení.

Politická strana se na druhou stranu spoléhá na svůj mediální obraz. To znamená, že je plně závislá na masmédiích, a krajně levicová strana je v takovém případě obzvláště zranitelná. Zatímco pracíkové strany mají prostor volný, levicovým stranám odmítají média poskytnout jakoukoliv podporu, pokud se neprokážou jako

dostatečně dobří vyjednávači, což znamená, pokud se neprodají. Jediné násilí, které může strana použít, je státní násilí.

Když krajní levice zakládala CUP, následovala strategie „jednoty lidu“. Ale bez ohledu na další nepříjemnosti se jim jednoty nikdy dosáhnout nepodařilo. Mocenské zápsy, které se odehrávají těsně pod povrchem, již mnohokrát hrozily, že CUP roztrhají na kusy, a aktivistická základna je soustavně umlčována. CUP ani nereprezentuje celou krajní levici Katalánska. Když už jsme u stran, existuje ještě Catalunya Sí Que es Pot (CSQP), v podstatě amalgám Barcelona en Comú a Podemos. Aktivistická základna je formována z velké části PAH, kteří tím, že jsou z větší části imigranti, nemají přílišný vztah ke katalánské nezávislosti, i když podle mé vlastní zkušenosti s ní často sympatizují. Tento sentiment sice nechává CSQP stranou konfliktu, ale nevysvětluje jejich nerozhodnou pozici v procesu. Ve skutečnosti je hlavní příčinou této nejednoty, nyní nepřátelství, mezi CUP a CSQP politika.

Na jednu stranu Barcelona en Comú vládne katalánskému hlavnímu městu jen v koalici se Socialistickou stranou, a přestože socialisté v minulosti flirtovali s možností ústavní reformy, s postupující krizí se přidali do tábora „vlády zákona“, čímž podpořili agresivní rozhodnutí PP a vynaložili jen málo snahy na jejich zmírnění. Na druhou stranu si Podemos na celostátní úrovni uvědomuje, že katalánská krize má potenciál sesadit PP a posunout španělskou vládu doleva. Zmařená katalánská nezávislost je pro Podemos vstupenkou k moci. Pokud ale Katalánci rychle dosáhnou nezávislosti, dokud je PP u moci, zbytek Španělska se skoro jistě posune doprava a Podemos propásne příležitost. Aktivistická politická strana postavená ze zbytků hnutí 15M ovšem nemůže opakovat lidovému referendu, převtělení přímé demokracie.

Takže se od Pabla Iglesiase až po Adu Colau zachovali jako skuteční politici a hráli na obě strany. Pro mě jsou ze všech politiků ti nejvíce zavrženíhodní, dokonce ještě víc než orwellovský Mariano Rajoy, který se i přesto, že je neomluvitelně autoritářský, držel svých principů, i když mu to kazilo image. Podemos se zastával práva volit a práva na sebeurčení, ale do jedenácté hodiny prohlašovali, že hlasování 1. října je „protest“, místo toho, aby uznali, že podle katalánského zákona to bylo závazné referendum. Ada Colau mlžila do poslední minuty a vyvolávala nejistotu ohledně toho, jestli bude v Barceloně možné volit. A po referendu Podemos nepodpořilo postoj, uznávající mandát pro nezávislost vytvořený referendem, a raději prohlašovali, že se bude vyjednávat. A byli to oni, kdo přinesl návrh – ústavní reforma pro větší regionální autonomii –, který by mohl uspokojit většinu.

Kdyby CSQP dostali svého závazku přímé demokracie tím, že by mobilizovali svou základnu k účasti v referendu, volební účast by byla příliš vysoká na to, aby se dala ignorovat. Přirozené, že CUP jsou znechuceni Podemos a En Comú.

A i když vím, že řada z nich jsou opravdu antikapitalisté, mám se sympatiemi problém. Co čekali? O institucionalizovanou cestu změny se lidé mnohokrát předtím pokoušeli a výsledek byl pokaždé stejný. Není to, jednoduše řečeno, ani pragmatické, ani realistické. Myslím si, že její popularita není nic víc než netrpělivost některých, nedostatek historického vzdělání a představitosti dalších, a hlad po moci těch, kteří vedou ty předchozí směrem k nepříteli růžovému cíli.

Oproti tomu decentralizovaná, sebeorganizovaná hnutí za revoluční změnu nikdy neprohrála v boji za dosažení svých cílů – nebyli nikdy poraženi svým odtržením od reality. Tato hnutí stála velmi zřídka na prahu vítězství. Protože usilují o mnohem radikálnější svobodu a blaho, vedou mnohem složitější boj proti nekompromisním represím státu a mlčícím souhlasem reformistů. Ale jakmile se jim to povedlo, jediný, kdo je mohl zničit, byly části levice hladové po moci.

Mimo oslavní lesk spektaklu je v Katalánsku jiný druh nezávislosti. Je založena na potravinové soběstačnosti, volném přístupu k bydlení a alternativní medicíně, obraně všech jazyků a kultur proti komerčnímu zneužívání a státní homogenizaci, na svobodě pohybu a přeshraniční solidaritě. Tato nezávislost je postavena na velké síti squaterských sociálních center, antikapitalistických klinik a tiskáren, svobodných škol a bydlení, ekologických farem a zahrad. Tato nezávislost nevyhraje v příštích pěti letech, ale ani nezmizí po volbách. Ve skutečnosti se budovala desítky let a několik dalších desetiletí se bude utvářet dál. A směřuje k něčemu skutečnému.

Zdroj: <https://www.counterpunch.org/2017/10/20/catalan-independence-and-the-crisis-of-democracy/>, překlad JK

NACIONALISMUS VE SLUŽBÁCH NOVÝCH AUTORITÁŘŮ

VINCENT KOVÁŘ

Zamyšlení nad rakovinovým bujením reakčních postojů ve společnosti. Otevřeně či lehce skrytě zahalení do hávu jakéhosi novodobého nacionalismu se derou ve střední Evropě k moci novodobí autoritáři. Jaký je sociální a politický kontext jejich úspěchu a co proti němu dělat?

Nacionalistická vlna, které coby antifašisté v posledních letech čelíme, je nová jak svým mezinárodním rozsahem, tak ideovými rysy, které jednotlivá hnutí tohoto „nového nacionalismu“ nesou. To, co je pro antiautoritáře zřejmě nejprovokativnější – vyjma agrese a kolektivní hysterie, jež je s nacionalismem tradičně spjata – je antielitářský tón národovců, který občas působí, že by se mohl dlouhou oklikou vracet od velkých sociálních protestních hnutí odstartovaných zhruba před sedmi lety arabským jarem.

Část energie tehdejšího protisystémového vzepětí jako by se pokřivila a převrátila z někdejších požadavků lepšího a spravedlivějšího světa do zahořklé a nenávislné síly. Tu nyní tvarují různí manipulátoři a samozvaní vůdci tak, aby si utrhlí svůj díl moci a vyvážíli tak tím nejhorším naděje, jež v nás minulé roky budily.

Pokud se chceme novému nacionalismu a z něj vyplývajícím nebezpečím, jako je autoritářství, fašizace a podlomení sil sociálních hnutí, postavit, musíme nejprve pochopit, s čím vlastně máme tu pochybnou čest se utkat.

SLUŠNÝ ČECH A JEHO ZLÉ SNY

I když mluvíme o novém nacionalismu, funkce národa není výrazně jiná než v minulosti. I dnes se ve skutečnosti jedná více o konstrukt politicko-mocenský než etnický či kulturní.

Stejně tak si zachoval i svou dvojitou funkci, která je na straně jedné inkluzivní a budující představu společné identity, na straně druhé exkluzivní a vymezující se proti údajným vnějším nepřátelům.

Skrze inkluzivní funkci umožňuje národní příslušnost svému nositeli řadit se do stabilního společenství s jistou prestiží (daného národa), na kterou dosáhne bez většího ohledu na to, jaká je jeho reálná sociální a ekonomická situace. V rámci jednoho národního mýtu se tak mohou v blažené nacionalistické shodě sejít zaměstnanec sotva schopný zaplatit nájem se svým šéfem, který právě dumá, jak ze svého podřízeného co nejvíc vyždímat.

Národní pojetí společnosti totiž nahrazuje třídu etnicitou, popřípadě přesněji obecnou „slušností“, která se váže především na ochotu pracovat a nevyčítat. Ne náhodou vznikl pojem „slušný Čech“, který mimoděk navazuje na jen mírně odlišné zahraniční koncepty, jako je třeba německý „der besorgte Bürger“.

I když pro vstup do řad „slušných Čechů“ není nezbytně nutné mít české kořeny až po babiččinu sestřenic z druhého kolene, jak ostatně ukazuje i trvající popularita Tomia Okamury, národ funguje i exkluzivně. Když totiž vymezuje kategorii slušnosti, jasně naznačuje, že tak činí kvůli těm, kteří slušní nejsou, slušní být nechtějí, nebo dokonce slušným chtějí atributy jejich slušnosti – práci, poslušnost, patriarchální rodinu atp. – sebrat.

Kromě cizinců se může jednat buď o ty, kteří jsou blíže pomyslnému společenskému dnu a je tedy snadné se proti nim vymezit (tradičně nenávidění Romové, lidé bez domova, drogově závislí, prekarizovaní dělníci původem ze zahraničí), nebo o ty, jež noví nacionalisté řadí ke stávajícím elitám či jejich příznivcům bez ohledu na to, že se může klidně jednat o stejně neprivilegované, vykořisťované anebo protisystémově založené lidi (typicky studenti humanitních oborů, feministky a feministé, queer či lidskoprávní ak-

tivisté, umělci, zaměstnanci neziskového sektoru či některých pomáhajících profesí).

Zosobněním toho, co není slušné, je potom dlouhými staletími ověřený archetyp barbara přicházejícího z dálných krajů zničit nacionalistův národ a civilizaci. Ten našel ztělesnění v postavě uprchlíka, kterému lze – tím spíš, že reálný uprchlík v našich končinách není příliš k vidění – přisoudit prakticky všechny vlastnosti spojené s obrazem barbara.

Je to tedy agresivní, fanatický a nevzdělaný muž útočící na ženy, který disponuje oproti archetypu civilizovaného Evropana ohromnou mocí a schopností rozvrátit civilizaci jen tím, že bude plodit množství stejných dětí. Tento obraz se potom propojil s vlastnostmi dříve projektovanými v rámci anticiganismu do Romů i dalších marginalizovaných skupin – v nacionalistickém narativu je nový barbar tedy také líný, vychytralý a ze všeho nejvíc prahne – samozřejmě kromě krve evropských dětí – po sociálních dávkách.

Protože ale barbar samotný v komplikovanosti a provázanosti světa nepůsobí dostatečně uvěřitelně, musí jej v nacionalistickém vyprávění řídit jednak temné, fanatické a vražedné síly (tj. islám), jednak nějaké to spiknutí globálních elit. To je buď „odhalované“ skrze vyložené fantazmagorické konspirační teorie ukazující na naprostou neschopnost analýzy u jejich tvůrců, či označované jako ideologie slovem znamenajícím původně cosi úplně jiného (které do českého prostoru přinesli pravděpodobně jako první neonacisté): – „neomarxismus“.

Důležité na popsání archetypů a jejich ideologickém propojení je to, že staví „slušného člověka“ do pozice toho, kdo zkrátka chce žít svůj slušný život ve slušném národním státě, ale nemůže, protože na něj útočí všichni ti barbaři-uprchlíci, „parazit“, globalisti a neomarxisti. Ti pochopitelně slouží jako náhražka za obtížnější systematickou a radikální analýzu našeho světa, která by mohla ukázat na reálné příčiny problémů, s nimiž se řadový nacionalisté setkávají. Stručně řečeno, obraz barbara je zajímavější a představitelnější než kapitalismus.

JAK KULTURA VYTLAČILA TŘÍDU

„Když mají vsugerovaný pocit ohrožení, vypadá jejich útok jako sebeobrana,“ zní ve skladbě 2014 od německé antifašistické hiphopové formace Neonschwarz a přesně to vystihuje fungování nacionalistického narativu ve vztahu k reálné politice.

I když se nový nacionalismus tváří jako obranná reakce oněch slušných lidí, je silně agresivní. Není to agrese starého nacionalismu, která se vybíjela na lidech narozených o pár kilometrů dál za pomyslnou čarou státní hranice, ale spíše agrese kulturní, což jsme ostatně už nakousli. Pokud ji chceme pochopit, měli bychom se podívat na neokonzervativní bibli (a jistě ne náhodou jednu z knih, které pokládá za nejinspirativnější Miloš Zeman) *Střet civilizací* od Samuela P. Huntingtona.

Teorie střetu civilizací spočívá v představě, že je lidstvo rozděleno do devíti hlavních celků, mezi kterými dochází podle Huntingtona ke tření a kulturním střetnutím. Ty pak mají být v dnešní době, kterou analogicky se svým liberálním odpůrcem Fukuyamou pokládá za dobu bez velkých ideologií, hlavním zdrojem konfliktů

ve světě. U těch Huntington do budoucnosti odhaduje dvě strany střetu, a to Západ a zbytek světa tvořený především kulturami vycházejícími z islámu.

Střet civilizací je právě tím, co teoreticky zaštiťuje konstrukty národní identity a konfliktu slušných a neslušných. Huntingtonova teorie totiž v důsledku pomáhá racionalizovat nacionalismus a lze ji poměrně snadno roubovat na komplikovanou a vyostřenou geopolitickou situaci, která je z pohledu člověka žijícího na Západě protkaná terorismem muslimských fundamentalistů či dozvuky vývozu demokracie na Střední východ pod křídly bombardérů západních vojsk.

Problém je nejen v tom, že teorie střetu civilizací pomáhá rámovat a sjednocovat jednotlivé místní podoby nacionalismu, ale především v jejím mobilizačním potenciálu a v tom, jak se jí díky možnosti zredukovat ji na poměrně triviální sdělení (typicky „muslimové chtějí zničit Evropu“) podařilo rozšířit.

Zatímco v dřívějších letech to byla spíše progresivní levice, kdo se snažil zmobilizovat proti nadnárodním silám a poskytoval prostor pro vytváření společenství na základě třídy či společného politického zájmu, nyní se mobilizační složkou pro nezanedbatelnou část neprivilegovaných stal právě nacionalismus a představa o střetu civilizací, ve kterém je nutné se postavit za svůj historicko-kulturní okruh. Kvůli tomu dochází k oně absurdní situaci, kdy jsou antikapitalisté a anarchisté svými jinak přirozenými spojenci z řad „hrdinů kapitalistické práce“ mnohdy považováni za politického protivníka, nebo dokonce za aktivní obrannou sílu „neomarxistických“ mocenských elit.

„Když jste nechťeli třídu, máte národ,“ zaznělo v poslední době během diskusí k levicovým liberálům pátrajícím po příčinách současné situace. Ta sice není tak jednoduchá, ale v základu jde o dobrý postřeh. Národovecká hysterie a představa o hroziící islamizaci Evropy se nezjevila ze vzduchoprázdna a do síly dorostla i proto, že zaujala prázdný prostor, který nedokázaly zaplnit progresivní síly radikální a současně srozumitelnou analýzou světového i evropského dění posledních let.

To, co nás pálí, samozřejmě není samotný nový nacionalismus, ale reálná agrese a politická moc, které z něj povstaly.

REÁLPOLITIKA NOVÉHO NACIONALISMU

Nový nacionalismus je úzce spojen s tím, co polský sociolog Maciej Gdula označuje za neoautoritářství. Jeho tváří jsou především populistické strany stavící svůj úspěch na nám již známém agresivním nacionalismu, silném konzervatismu a vykrádání části levicové agendy. Když zůstaneme u Polska, jako dokonalý příklad se nabízí tamější vládnoucí strana Právo a spravedlnost (PiS).

Specifické nejen pro PiS, ale i její zahraniční sestry (jako je maďarský Fidesz a do jisté míry i česká SPD) je to, že čerpají svou legitimitu nikoli z hrozby silou, jako je to zvykem u otevřené fašistických stran, ale ze standardního volebního procesu. V tom jsou úspěšné především kvůli rétorice zaměřené proti stávajícím elitám a nadnárodním organizacím (jako je EU) a tomu, že se prezentují jako hlas umlčované většiny, pro kterou nabízejí alternativu k neoliberalismu v podobě silného národního státu a zúčtování s velmi mlhavě vykreslenými zaprodanci a „vlastizrádci“.

Neoautoritářské strany sice stavějí na volbách, moc, kterou v nich získávají, nicméně chápou jako v podstatě absolutní. Zatímco zavedenými stranami je parlamentní demokracie chápána jako určitý mantinel pro to, co se oficiálně smí, neoautoritáři ji berou spíše tak, že pokud v jejím rámci vyjdou vítězně z voleb, dostávají tím mandát prakticky pro cokoli. To můžeme vidět jak na Fideszu, tak na zmiňované PiS, které se snaží nekompromisně dostat pod kontrolu organizace potenciálně ohrožující jejich moc, ať už se jedná o média či ústavní soud.

To je také agenda skutečně skrytá pod frázemi o přímé demokracii, které si u nás osvojila Okamurova SPD poté, co téma přímé demokracie okopírovala od strany, s níž je jinak na noze – od pirátů. Obdobný postup ostatně neoautoritářské strany volí i v případech jakékoli jiné agendy, která je potenciálně sympatická neprivilegovaným lidem, jejichž vztek se snaží využít.

Dochází tak ke zdánlivě paradoxní situaci, kdy strany obecně označované za krajně pravicové staví na programu, který je frankensteinovsky splácán a oživen z kombinace konzervativního nacionalismu a vymezování se proti těm, kdo jsou na tom nejhůře, konkrétních od levice převzatých sociálních opatření a poměrně náhodných prvků, které mohou být bez větších problémů i ekono-

micky neoliberální. Vrátime-li se k případu polské PiS, máloco bije do očí tak jako její kombinace programu 500+ dotujícího rodiny s více dětmi a tmářských snah o kriminalizaci interrupce, které by – nebýt masivního odporu v podobě „černého protestu“ – již zřejmě prakticky znemožnily i ty velmi omezené možnosti legálních potratů v Polsku.

To je ostatně program, který nám může být dokonalým příkladem neoautoritářské sociální politiky, jež je sice na jedné straně relativně vstřícná k neprivilegovaným (respektive těm neprivilegovaným, kteří mají „správnou“ národnost, pracují a nestaví se aktivně proti režimu), na straně druhé ale ryze antisociální, nebezpečná a odkrývající skutečnou podstatu neoautoritářů. K té je vhodné dodat snad jen to, že prorodinný program 500+ nemá nic společného s ochotou pomoci chudým rodinám, protože jde o podporu „tradiční rodiny“ (rozuměj sezdaného cis-heterosexuálního páru s dětmi) a porodnosti vycházející z neokonzervativní představy o „vymírání Evropy“ a úpadku tradičních hodnot.

KOMU A CO NA TO ŘÍČT

Vlna nového nacionalismu pochopitelně vyvolala reakci v podobě zvýšených antifašistických aktivit a snahy kontrolovat národovcům jak v ulicích, tak na úrovni politické teorie a ovlivňování širšího společenského diskurzu.

I když se nový nacionalismus snaží oslovit hlavně neprivilegované a nespokojené pracující, nedokázal je na svou stranu získat všechny. Kromě politicky angažovaných a ideologicky uchycených lidí, u kterých lze vyšší odolnost vůči národovectví očekávat, zde zůstala řada lidí, kteří hysterii posledních let buď odmítají, nebo se ztotožňují pouze s některým z aspektů nového nacionalismu. Typicky se jedná o sympatie k antielitářské rétorice a ke kritice neoliberalismu, jež si nový nacionalismus vypůjčil od levice.

Většina sympatizantů a voličů neoautoritářských a nacionalistických hnutí tak má relativně daleko k náckům, i když se často vyskytují v jejich okolí. Jejich sympatie k autoritářům nemusí být nezvratná a třeba by ji bylo možné i narušit, kdyby se antifašistům podařilo překročit zeď ignorance pomocí adekvátního jazyka, srozumitelné alternativy a politické práce zdola. Stejně tak je ale nutné si vyjasnit, že je nepřijatelné omlouvat rasistické a fašizující tendence nových nacionalistů tím, že je budeme označovat za frustrované a zmanipulované. Je zcela legitimní a nutné proti nim nekompromisně vystupovat, i když je přinejmenším stejně důležité nový nacionalismus celkově na úrovni teorie odhalovat coby falešnou alternativu.

Také si opět musíme uvědomit, že nový nacionalismus není zdaleka jen spontánním projevem neprivilegovaných, ale že se rozprostírá napříč vrstvami společnosti a jeho prominentní osobnosti patří často právě k těm elitám, které ve veřejných projevech kritizují. Během let se z populistické politiky stal i výborný byznys, jak ostatně ukazuje nacionalistická frakce Evropského parlamentu Evropa národů a svobody (ENF), jejíž sjezd mnozí z nás vyrazili zablovat v půlce prosince. ENF sice stojí programově proti Evropské unii, současně z ní ale čerpá množství peněz ku prospěchu svých lídrů. To je jeden z rozporů, na které je snadné a potenciálně účinné poukázat.

Stejně jako obecně na to, že nacionalistická politika v důsledku není v zájmu ani nyní vlastencích neprivilegovaných, které jejich současní lídři bez výčitek strčí pod kola nejbližší ekonomické krize se stejnou lehkostí, s jakou oni nyní staví své kolektivní sebevědomí na bídě těch, kdo jsou na tom ještě hůř.

PROSTONÁRODNÍ ROZPRÁVKA

CECÍLIE ZDEJŠÍ

Pojem národ, stejně jako nacionalismus (vlastenectví, patriotismus...) je pěkně flexibilní. Podle grantových odborníků prý u nás chudák nacionalismus „často... zcela splývá s nacionálním šovinismem, či přímo neonacismem“, takže se tu politici navzájem obviňují buď z nacionalismu, nebo z ignorování obrany národních zájmů.

ALTERNATIVNÍ BIZÁR

Jakási vlastenecká nacionalistická iniciativa Vlast si svého času spočítala soukmenovce a jejich seznam si dala na fejsbuk. Napočítala 75 partiček, ovšem bulvár se přiklání po konzultaci s materiály ministerstva vnitra k nižšímu počtu a mluví o 42. Je v tom zásadní rozdíl, protože v prvním případě připadalo na jednoho migranta v českých detenčních centrech 1,2 vlasteneckého spolku, kdežto v druhém případě ani jeden celý.

Někteří Führerové podlehl obavám, že tolik vlasteneckých uskupení bude při volbách rozměšovat jednotnou voličskou základnu patriotů, a tak vzniklo mimořádně zajímavě nazvané partajní sjednocení Rozumní. Nová strana se hned při sjednocování zase trochu rozpadala a ti, co se nesjednocovali, zase remcali, že sjednocení tříští vlasteneckou scénu. Ale dopadlo to podle plánu, Rozumní si zaregistrovali logo a postavili i prezidentského kandidáta. Ten možná nejlíp ze všech kandidátů zosobňoval smysl téhle funkce.

Fašounské programy všech těch marginálních národních demokratů, občanů 2011, demokratických zelených nebo slušných lidí, ale i DSSS, D.O.S.T., Hej, občanů! nebo SPO(Z)u, Naštvaných matek, Generace identity atd., které brojí proti nezvladatelnému množství nepůvodního obyvatelstva v západních zemích nebo budují sbory Stráže obrany státu, si dovedeme dost dobře představit. Mluví na rovinu a víme u nich, na čem jsme: Nic než národ, Čechy Čechům, Cizí nechceme, svoje nedáme...

PROTOTYP ČECHA

Peklo začne, když se podíváme do programů stran, které v boji o moc dokážou uspět a vytvořit vládnoucí kliku. Neříkají si sice vlascenci nebo nacionalisté, ale pokud jde o obranu Čechů proti cizím, klidně by mohli.

Vzhledem k omílanému pojetí národa jako společenství, jehož hlásaným hlavním znakem je dnes na prvním místě kolektivní potřeba bezpečnosti (a spojení národní bezpečnost není žádná sprostárna přinejmenším od doby, kdy v zahraniční politice poslušně neolizujeme ruské, ale americké koule), jsou celkem výmluvné právě pasáže volebních programů zdejších vlivných parlamentních stran související s bezpečností a jediným zákonným, tj. státním násilím.

Čistě teoreticky by se dalo očekávat, že se politické subjekty chtivé moci budou k vlastenectví, respektive národní bezpečnosti stavět z pozice zmíněného dualismu: proti, nebo pro. Jenže maximálním projevem explicitního antinacionalismu naší politické scény je zpravidla nanejšť mlčení.

Má to logiku: byla by nejspíš škoda odradit si i jen hypotetického voliče. Tím je Čech, a prototypem Čecha je podle jednoho zahraničního odborníka Miloš Zeman. To je ten, co má silnou vizi, je náročný k sobě i ostatním, je velkorysý, má dar humoru a ironie, umí vycítit atmosféru, zaujmout lidi, plní sliby a je chalupář. Která partaj by se chtěla vzdát hlasů takových oduševnělých občanů? (Vážně, ty neodborné charakteristiky, co se průběžně objevují, píše nejspíš placená hrstka závistivých přivandrovalců – to oni jsou ale lháři, nemocní starci a kolaboranti, ožralové a hulváti, ostudy, psychicky nemocní, patologicky samolibí, zlí, xenofobové a blbové!)

VÍTEZNÝ BIZÁR

V zájmu zachování našeho národa, který je celosvětově známý a jehož území představuje vytouženou Mekku pro všechny cizozemce, partaje neváhají nasadit všechny síly. Prototyp voliče si to žádá. Jejich vlastenecké úsilí přiznané ve volebních programech probeře podle medailových pozic z posledních voleb.

Zlaté ANO plně sdílí obavy našich lidí o bezpečnost a chce posílit bezpečnostní architekturu. K tomu bude omezovat migrační toky hned u zdroje, ale rovněž (naopak ve své domovině) nekompromisně potírat jakékoli formy levicového, pravicového, náboženského nebo protináboženského extremismu. Hospodář chce také vystavět robustní ozbrojené síly a speciálně vycvičené policejní jednotky k územní obraně. Vzhledem k tomu, že třeba takový návrat k základní prezenční službě považuje ANO za stále politicky neprůchodný, dá prostor dobrovolnickým vlastencům: bruselskou směrnici omezující držení zbraní soukromými subjekty přečurá už připraveným zákonem o branných spolcích, který vychází z naší národní tradice spolků a umožní zapojení občanů do obrany země. V programu pochopitelně nechybí potravina (agrobarona Babiše) jako strategická surovina, jejíž nedostatek vytváří velmi významné bezpečnostní riziko. Řepka stokrát jinak.

Stříbrná ODS má v čele člověka s brýlemi, kterého jak známo není slušné uhodit. Nejspíš proto sází na humánnější (střelné) zbraně. Kariéra profesionálního ostrostřelce má být podle ODS tak atraktivní, že v armádě musí dostat šanci každý magor, který chce sloužit naší zemi. Pro tyto vlastence strana opět rozvine korupční nákup armádních zbraní a vůbec zbrojařský průmysl. Fialovci také v národním zájmu podpoří práva běžných držitelů legálních zbraní, odmítnou kvóty pro uprchlíky a budou bojovat proti terorismu (integrováním záchraným systémem). Do země pustí jen ty cizince, kteří budou přínosem (šejka Mohammeda Bin Rashid Al Maktouma, Jeho výstos prince Khaleda Bin Sultan Bin Abdul Azize Al Sauda atd.). Pro volnočasové aktivity občanů prosadí zesílení jejich právní ochrany při obraně obydlí nebo soukromého majetku. Ruce vzhůru.

Nová naděje politické scény po posledních volbách – bronzoví Piráti – píše omezitelně o tzv. racionálním přístupu k migrantům. To znamená, že sice uznávají apriorní právo na život, ale uprchlíky dělí na dvě skupiny: jednak válečné a politické, jednak ekonomické (kterých se tedy jejich návrh na změnu azylové politiky EU rozhodně týkat nemá – asi proto, že umírají postupně a průběžně na chudobu, což je docela jiný politický problém než kulka do hlavy).

A konečně patrioti se vším vsudy. Kdo jiný by ostatně měl jen sršet národovectvím než adept na psychoanalytický divan, který kdysi v televizi prorazil dojemným povídáním o tom, že se v noci pomočoval, protože pro Japonce byl málo Japonce a pro Čechy málo Čech. Okamura a jeho parta nechce tunelování bezpečnosti země, ubrání právo občanů legálně nabývat a držet zbraň. Policajti dostanou víc nábojů a peněz měsíčně a budou hlídat hranice. Občany SPD aktivně zapojí do obrany země, ke které se samozřejmě neodkladně musí začít připravovat armáda. Ta je zatím tak malá, že se i s policií na hranice vejde, ale tlačence nejspíš nastane, až se spustí mládežnický povinný osmítýdenní základní vojenský výcvik. EU pak bude muset naší suverénní otčině přiznat suverenitu, a to v otázce imigrace a vnitřní, vnější a potravinové bezpečnosti. Jinak odcházíme se sushi v ruce a ohněm v srdci.

Disciplinovaná KSČM nechce návrat studené války, a tu horkou by ráda podpořila povinnou brannou a vlasteneckou výchovou (Bu-

duj vlast, posílíš mír!) i vyčleněním peněz na bezpečnost a účinná opatření proti terorismu (Ne kvótám, ano jednotné policii!).

Volbami zpolíčkováná ČSSD se v partajním programu zasadila o národ aforistickým odmítnutím principu povinných přerozdělovacích kvót, mnohoslibně naznačila podporu systému preventivních opatření k zastavení nelegální migrace a naopak konkrétně slíbila, že bude sypat peníze bezpečnostním sborům.

Křesťanská politická láska se drží osvědčené tradice a bude bojovat, cenzurovat, nakupovat, vyučovat, a hlavně eliminovat. Podle programu v tomto pořadí: Bude eliminovat migraci, zavede předmět „Praktická připravenost pro život“ obsahující brannou výchovu a povědomí o národní kultuře. A protože Česká republika je jeden z evropských lídrů v boji s dezinformačními kampaněmi, bude bojovat s islamistickou propagandou a levicovým i pravicovým extremismem. Bude nakupovat zbraně a posílí akceschopnost pohraniční a pobřežní stráže. Bude uvážlivě cenzurovat internet, zvýší kromě národní bezpečnosti i bezpečnost dopravy odstraněním kritických míst (zejména nepřehledných křižovatek) a eliminací rizikových řidičů. Policii podpoří při odhalování pytláctví.

TOP 09 ví, že armádu už máme moderní, takže stačí zvýšit rozpočet na obranu a dokoupit nějaké ty flinty a vrtulníky. Nepřipustí podceňování stávajících i nových hrozeb a nedostatečné financování opatření k jejich eliminaci, ale uznává jen profesionály (mezi něž nepočítá domobranu, ale ani partičku státních úředníků). Strana sama se pak chce věnovat vedle pravicového a levicového extremismu přípravám a snižování rizik islámského extremismu. Tenhle program jim psal extremist.

Starostové přinutí vládnoucí strany, aby šlo konečně dost peněz z rozpočtu na obranu, protože skupina expertů vypracuje koncepci dozbrojování podle nynějších trendů hrozeb. Bezpečnost zajistí zejména nová funkce státního tajemníka pro obranu, ale nejen to – v době letních prázdnin přijdou všeobecné kurzy chování v případě krizí. Stejně jako ODS chce STAN zvláštní armádu, kterou hodlá zvětšit za cenu snížení požadavků pro vstup. S tím souvisí i povinná účast ministrů na vojenských cvičeních. Das ganze tschechische Volk ist eine Simulantenbande!

Konec legrace. Vidíte nějaké zkurvené řešení téhle vlastenecké hysterie?

VLASTENECTVÍ JE TU JEDINÝ PŘIJATELNÝ POSTOJ

MAREK SEČKAŘ

Ukrajina je bezesporu jednou z kolébek anarchismu. Dnes se o ní ale ve světových médiích mluví především v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Donbase, ruskou anexí Krymu a také vzestupem krajně pravicového nacionalismu. O tom, zda tento obraz odpovídá skutečnosti, a také o tom, jak v takových podmínkách přežívá anarchistické hnutí, jsme hovořili s kyjevským anarchistou Tylerem.

Pověz mi nejdřív něco o sobě. Kdo jsi a co děláš?

Je mi dvacet devět let, žiju v Kyjevě a v anarchistickém hnutí působím pod přezdívkou Tyler. V profesním životě jsem pedagog: pracuji především s teenagery na poli neformální výchovy. Vedle toho jsem také členem dvou anarchistických skupin. První se jmenuje Protiautoritářský kolektiv a zabývá se především anarchofeministickou agendou. Druhá skupina se jmenuje Hromada a zabývá se hlavně prosazováním solidarity.

Jak ses k tomu dostal?

Jak už jsem řekl, asi osm let jsem činný v oblasti neformální výchovy. Pracuji hlavně s dětmi a teenagery, pro které organizuju letní tábory a další akce, jejichž cílem je především šířit mezi nimi myšlenky tolerance, smíření a lidských práv. Postupně jsem si ale uvědomil, že práce ve výchově nestačí: má to sice význam pro budoucnost, současně je ale třeba být politicky aktivní i v současnosti. Potkal jsem se s několika anarchisty, především feministy a lidskoprávními aktivisty, a v debatách s nimi jsem dospěl k zjištění, že idea anarchie obecně odpovídá mým představám. Začal jsem se účastnit akcí na podporu lidských práv, a jelikož tato setkání často napadaly různé neonacistické skupiny, brzy se ze mě přirozenou cestou stal aktivní antifašista. Při Majdanu koncem roku 2013 se ukázalo, že antifašismus je velmi široké hnutí, pro které můžeme použít celou řadu nálepek a definic. Mně osobně nejvíc vyhovovalo obecně protiautoritářské východisko, které nejlépe odpovídá na celou řadu složitých otázek, jimž dnes ukrajinská společnost čelí.

Jak bys obecně popsal anarchistické hnutí na dnešní Ukrajině?

V tuto chvíli je zde anarchistické hnutí žel velmi slabé. Je roztržštěné a frustrované. Existuje několik skupin, které fungují zcela odděleně a téměř spolu nekomunikují. V době, kdy jsem se k hnutí přidal, tedy asi v roce 2012, bylo možné mobilizovat na různé veřejné akce (například na prvomájový průvod nebo na antifašistické

mítinky) desítky nebo i stovky lidí. I tehdy sice existovaly mezi skupinami konflikty a rozpory, přinejmenším ale bylo možné najít nějakou společnou půdu a hlavně dostat anarchistickou agendu do ulic. Teď ale v ulicích zcela dominuje krajní pravice. V posledních letech útočí neonacisté na každou anarchistickou demonstraci a často její konání naprosto znemožní. Dnes není možné organizovat jakoukoli akci veřejně a otevřeně na ni zvat lidi. Všechno musí probíhat tiše, v utajení.

Co je podle tebe příčinou tohoto vývoje?

Hlavní důvod je podle mě ten, že anarchistické hnutí nedokázalo dost rychle reagovat na Majdan. Majdan byl obrovský celospolečenský protest, kterého se účastnily miliony lidí, ale anarchisté žel nebyli na náměstí příliš vidět. Sice tam byli jednotliví anarchisté, kteří pracovali třeba jako členové studentských obranných jednotek nebo jako umělci či kulturní aktivisté, nikdo se ale nepokoušel vnést do celé věci anarchistická témata. A s tím, jak se události vyhrocovaly a nakonec začala ruská agrese proti Ukrajině, scénu úplně ovládly různé krajně pravicové živly.

Jak se to konkrétně stalo?

Anarchisté většinou Majdan zpočátku ignorovali, protože byl pro ně příliš „liberální“. Prostor tak zcela ovládly organizované krajně pravicové bojůvky a populistické pravicové strany. Koncem roku 2013 byli navíc lídři jednotlivých anarchistických skupin dost rozhádání (jednalo se hlavně o osobní záležitosti) a nebyli schopni představit anarchistické hnutí jako politický subjekt. Začátkem února 2014 zde byl pokus připojit se k obranným jednotkám Majdanu, tzv. Stovkám sebeobran, to ale znemožnili představitelé krajně pravicové strany Svoboda. I tehdy už asi bylo pozdě, ale stejně si dodnes myslím, že těch asi osmdesát anarchistů mělo i v tu chvíli vytvořit black bloc a zapojit se do bojů s policií, aniž by přitom Majdan legitimizovali.

Říká se, že krajní pravice je dnes na Ukrajině velmi silná a Putin běžně o Ukrajině mluví jako o zemi ovládané fašisty.

Procento lidí, kteří se hlásí ke krajní pravici, jistě není na Ukrajině o nic vyšší než v Rusku. Ale je pravda, že ruská agrese zde krajní pravici legitimizovala a zajistila jí podporu mezi běžnými lidmi. Řada nacionalistů se aktivně zapojuje do obrany země a hodně lidí je vnímá jako hrdiny. Nacionalisté byli na Ukrajině samozřejmě i před válkou, ale nebylo jich tolik a nebyli tak vidět. Svůj podíl na této situaci má také Strana regionů předešlého prezidenta Janukoviče, kterou před Majdanem podporovaly proruské síly a která vnímala Kreml jako svého spojence. Ta ve své rétorice prezentovala opoziční krajně pravicovou stranu Svoboda pod vedením Oleha Ťahnyboka jako svého hlavního protivníka a dařilo se jí vykreslit politickou situaci v tom smyslu, že na Ukrajině existují jen dvě alternativy: buď Janukovič, anebo Ťahnybok. I tato věc napomohla tomu, že v roce 2013 krajní pravice při Maidanu posílila. Strana Svoboda byla najednou vnímána jako legitimní politická síla a její představitelé byli běžně zváni do debat v televizi. A dokonce se objevují i zvěsti o tom, že některé skupiny na krajní pravici financoval přímo Kreml nebo Strana regionů. Už před Majdanem zde tedy byla velmi složitá situace, v níž nešlo ani tak o ideové střety, jako spíš o prostý mocenský boj. A když začal Majdan, nacionalistům se podařilo uzurpovat si roli jediné skutečné opozice, která je ochotna jít do střetů s policií a vzdorovat Janukovičovi i dalším proruským silám. Jak se jako anarchista díváš na Majdan jako takový? Byl to spontánní protest obyčejných lidí, anebo šlo o mocenskou hru,

kteřou rozehrály všechny ty strany a skupiny, o nichž jsi teď mluvil? V jádru to podle mě byl spontánní protest, který začal jako reakce lidí na policejní brutalitu. Když Berkut poprvé napadl pokojné demonstranty, většinou studenty a mládež, vyvolalo to obrovskou reakci a brzy bylo na náměstí půl milionu lidí. Také to šlo mnohem víc do hloubky: mluvilo se nejen o tom, že je potřeba svrhnout Janukoviče, ale také že se musí reformovat celý systém. To se potom změnilo, když scénu opanovaly extremistické strany v čele se Svobodou a obyčejní lidé ztratili hlas. Ale přinejmenším na začátku šlo o široké hnutí, které obsahovalo i jistý sociální aspekt.

Potom je opravdu škoda, že se do něj anarchisté nezapojovali a nepokusili se do něj vnést svá témata.

Naštěstí to není úplně pravda, něco se přece jen dělo. Za největší anarchistický přínos by se dala asi považovat okupace ministerstva školství, k níž došlo v únoru 2014. Začalo to jako čistě studentská akce, která ale brzy přerostla v něco mnohem většího. Na okupaci se podíleli anarchisté a další levicoví radikálové, byla svým charakterem výrazně antifašistická. Drželi jsme ministerstvo asi deset dní. Krajní pravice se sice pokoušela přivlastnit si i tuto akci, ale nám se je podařilo odrazit, stejně jako policii.

O co tam šlo a jaké měla ta akce výsledky?

Hlavním tématem bylo osvobození univerzit od státního vlivu a za přímý důsledek okupace je možné považovat to, že parlament schválil nový školský zákon, který aspoň na papíře poskytuje univerzitám větší autonomii. V praxi to bohužel není tak jednoznačné, protože na Ukrajině má korupce často větší moc než zákony, ten zákon ale existuje přinejmenším jako referenční bod, ke kterému je možné se vztahovat. A taky zásadně omezuje možnost využívat akademickou půdu ke komerčním účelům. Před Majdanem vypadaly ukrajinské univerzity často spíš jako tržiště.

Jak bys popsal postavení anarchistů v kontextu současné Ukrajiny? Mluvil jsi o tom, jak je hnutí slabé a rozdrobené, přitom je ale trvale terčem útoků ze strany pravicových extremistů, kteří na scéně dominují. Co na vás vlastně vidí? Možná nejste tak nicotní.

Řekl bych, že přinejmenším na ideologické úrovni se krajní pravice nemýlí, pokud vidí anarchismus jako svého hlavního a možná jediného nepřítele, jedinou sílu, která stojí ideologicky přesně na opačné straně. Ale současně je to i v tom, že jsme slabí a bezbranní a představujeme tak velmi snadný terč.

Historicky byl ale anarchismus na Ukrajině velmi silný. Je to země, jež mimo jiné dala světu Nestora Machna...

Nestor Machno je dnes vnímán hlavně jako válečný hrdina, jako symbol ukrajinského odporu proti Moskvě, ale jen málokdo ví, že to byl anarchokomunista. Je to významná historická postava, ale jeho dědictví má na dnešní politický život minimální vliv.

Přesto se zdá, že inspiruje lidi napříč politickým spektrem. Slyšel jsem, že dokonce i černo-červená vlajka Právěho sektoru, což je pravicová nacionalistická organizace, odkazuje na vlajku Machnovy Černé armády.

To je omyl, který je bohužel velmi rozšířený. Dokonce i mě to zmátl, když jsem se před lety k anarchistickému hnutí připojil. Nacio-

nalisté ale používají vlajku s horizontálním dělením, což je symbol UPA, ukrajinské povstalecké armády, tedy nacionalistického hnutí z dob druhé světové války. Ta organizace byla krajně rozporuplná, bojovala nejprve na straně nacistů proti Sovětům a později v podstatě proti všem. Někdo tvrdí, že měli v programu i určité levicové prvky, mně se ale nezdá, že bychom mohli toto dědictví jakkoli využít. Rozhodně to nemáme zapotřebí. A pokud jde o ty barvy, v jejich případě to vychází spíše z ukrajinského folkloru. Například na ukrajinských vyšivankách (lidové vyšívané košile) je tato barevná kombinace velmi častá.

K anarchistickému dědictví se ale na Ukrajině hlásí řada politických subjektů, často velmi různorodého směřování. Například politická strana Svaz ukrajinských anarchistů, kterou založil v Oděse Vadim Čornyj.

Tyto skupiny nejsou ve skutečnosti anarchistické. Zakládají je často podnikatelé, kteří se jejich prostřednictvím pokoušejí mobilizovat lidi ze subkultur. Ve volbách spolupracují s nejrůznějšími stranami a směřování je tak roztržité, že vůbec není poznat, o co jim vlastně jde. Jejich vliv je každopádně zanedbatelný. Třeba se jim podaří dát dohromady pár lidí a zorganizovat pochod s černými vlajkami, ale žádný skutečný anarchista s nimi nikdy nespolečně pracoval a zřejmě ani nekomunikoval.

Jedné takové akci se ale přece jen podařilo přitáhnout pozornost. Mám na mysli pochod na památku Nestora Machna, který loni na podzim zorganizovalo ve Lvově hnutí Avtonomnyj opir.

Avtonomnyj opir – což znamená „autonomní odpor“ – je skutečně zajímavá organizace. Když vznikla a začala působit ve Lvově a dalších městech západní Ukrajiny, jednalo se o čistě neonacistickou skupinu přímo napojenou na stranu Svoboda. Měla v programu obvyklou neonacistickou agendu, ale vedle toho usilovala také o zachování historického dědictví ve městech a záchranu starých domů. Zhruba v roce 2010 začala Svoboda stavět své kandidáty do místních voleb a v některých městech pronikla do městských rad. Její politici často rozhodovali právě o bourání historických staveb a jejich nahrazování novými kancelářskými budovami. Tato politika vedla k roztržce a Avtonomnyj opir se zcela osamostatnil. A v průběhu neustálých střetů s touto krajně pravicovou stranou se posouval čím dál víc doleva a dnes má opravdu do jisté míry socialistický program. V jeho řadách jsou dnes i přesídlenci z Krymu, kteří tam vnesli nějaké marxistické myšlenky. Celkově ale tu skupinu nelze považovat za anarchistickou, přestože dnes glorifikují Nestora Machna jako národní symbol a také ho zřejmě využívají k tomu, aby na své akce přitáhli víc lidí.

Vraťme se tedy ke skutečnému anarchistickému hnutí. Pověz mi něco o tom, co děláte a co se děje.

Organizace Hromada, jejímž členem jsem asi rok, zrovna prožívá těžké chvíle. Někteří členové odešli a musíme řešit určité vnitřní konflikty, pořád se nám ale daří nějak fungovat. Organizujeme hlavně akce na podporu solidarity, za poslední rok se jich konalo několik. Taky jsme spustili projekt, ve kterém se snažíme pomáhat jedné škole, která se nachází blízko fronty, snažíme se jí zajišťovat základní potřeby. Na Ukrajině je dnes hodně dobrovolníků, kteří pomáhají uprchlíkům a přesídlencům nebo lidem, kteří dále žijí v šedé zóně podél frontové linie, toto je ale čistě anarchistický projekt a podle toho, co vím, tak i jeden z prvních. Máme taky Anarchistickou knihovnu, což je projekt, který funguje na Facebooku a kde si každý může půjčit knihy od Bakunina, Kropotkina, Gelderloose a dalších anarchistických autorů, většinou v ruštině a ukrajinštině. Také jsme organizovali knižní prezentace, například když vyšel ukrajinský překlad knihy běloruského anarchisty Mikoly Dziadoka.

Proč knihovna nefunguje jako reálné místo, kde by se mohli lidé potkávat?

To by bylo bohužel příliš nebezpečné. Neonacisti by na nás brzo zaútočili, možná hned první den...

Z toho, co říkáš, je jasné, že vás ultrapravičáci opravdu ohrožují. Snaží se hnutí vyvinout nějaké obranné mechanismy?

Opravdu vzniká jeden zajímavý projekt, který se na ten problém částečně zaměřuje. Je to kurz, který vede Yigal Levin, židovský anarchista původem z Izraele. Sloužil jako voják v izraelské armádě a má zkušenost se skutečnou válkou. Zahájil tedy kurz technik přežití v situaci vojenského konfliktu. Učí se v něm základní dovednosti, které potřebuje každý voják nebo partyzán. Cílem je připravit lidi na eventualitu, že by Rusko pokračovalo v agresi proti Ukrajině. Takovou možnost nelze vyloučit a je třeba říct, že události roku 2014 zastihly anarchisty zcela nepřipravené. Teď máme aspoň tento kurz. Celkově je dnes na Ukrajině o takové dovednosti velký zá-

jem, přičemž Yigalův kurz je jediný, na kterém se nepodílejí žádní nacionalisti. Je zcela levicový a antiautoritářský.

Kontrolní otázka. Jak reaguje ukrajinská policie na skutečnost, že anarchisté vedou kurz, ve kterém se učí zacházet s puškami a granáty?

Ten kurz je naprosto legální. Yigal nijak neskrývá, že je anarchist, ale současně zdůrazňuje, že ten kurz je otevřeně vlastenecký. A ti, kdo Yigala znají, dobře vědí, že je to jediné místo, kde se můžou věnovat vojenské tematice, a přitom se nepotkávat s nacisty nebo nacionalisty.

Dobře, zde je tedy cíl jasný: vzdorovat ruské agresi, pokud bude dál pokračovat. Podle toho, co jsi říkal dřív, se mi ale zdá, že hlavním nebezpečím pro hnutí je krajní pravice tady na Ukrajině. Říkáš, že vás napadají, kdekoli se objevíte...

Je naprosto jasné, že nějakou formu obrany před touto hrozbou budeme muset vyvinout, už jen proto, abychom vůbec mohli fungovat jako politický subjekt. V Hromadě je pár lidí, kteří se pokoušejí sestavit cvičenou obrannou jednotku, většina členů o to ale žel nemá moc velký zájem. Rádi se účastní demonstrací a diskutují o knížkách, do toho, aby se naučili prát, se ale nikdo moc nehrne. Samozřejmě ne každý na něco takového má. Ale tato situace má ještě další příčinu. Už skoro dvacet let je hnutí v otázce násilí rozdělené. Na jedné straně jsou zde intelektuálové a lidé z feministických kruhů, kteří prosazují dialog za každou cenu a jakékoli násilí odmítají; a na druhé straně jsou tu lidé z antifašistické subkultury, kteří se neváhají s neonacisty prát, ale zase jim chybí jakékoli intelektuální zázemí. Tyto dvě skupiny spolu téměř nekomunikují. Doufám, že se podaří ten problém vyřešit a že se ty dva přístupy nějak zkombinují. Musíme pochopit, že pokud naši nepřátelé násilí používají, a my ne, nikdy nemůžeme zvítězit. Současně je ale třeba neustále přemýšlet nad tím, kdy může být násilí skutečně užitečné, a používat je jenom v případě nutnosti, tj. na vlastní obranu.

Jedním z hlavních témat tohoto čísla *Existence* je nacionalismus. Toto téma je dnes na Ukrajině velmi aktuální, především v souvislosti s ruskou agresí a vzestupem krajní pravice. Mě teď zajímá především vnitřní konflikt v ukrajinské společnosti. Co je podle tebe jeho hlavní příčinou?

Ukrajinský konflikt je velmi složitý, především je ale tematizován v otázce jazyka. Za Sovětského svazu i ještě před ním byla ruština prosazována na úkor ukrajinštiny a dnes se dá říct, že zhruba polovina ukrajinské populace mluví rusky. Vzpomínám si ale, že když jsem byl mladší, mezi rusky a ukrajinsky mluvícími lidmi nebyly žádné problémy, především ve městě, jako je Kyjev. Konflikt mezi ruštinou s ukrajinštinou je v zásadě umělý a dá se považovat zejména za dílo Strany regionů, která svou proruskou agendu tlačila do extrémů, a nacionalisti na to reagovali podobným způsobem. Od konce devadesátých let se toto téma intenzivně probíralo v televizi, ale nevedlo to k žádnému smíření: naopak, situace byla čím dál vyhrcořenější. Výsledkem je, že dnes si hodně lidí myslí, že rusky mluvící východ a ukrajinsky mluvící západ se nikdy nemůžou pochopit a jsou navzájem neslučitelné.

Jak situaci vnímáš ty osobně?

Pocházím z Kyjeva, a tím pádem je mým rodným jazykem ruština. Ukrajinsky jsem se naučil až ve škole. Současně ale uznávám, že ruština byla Ukrajině vnucena jako jazyk kolonizátorů, a snahy obnovit postavení ukrajinštiny jako jediného oficiálního jazyka země přijímám jako legitimní. Přitom je ovšem jasné, že spousta lidí na Ukrajině zkrátka mluví rusky, je to jejich mateřština, a nemůžou ze dne na den přejít na ukrajinštinu. Ten problém je příliš složitý a nemůže ho vyřešit žádný zákon. Já sám teď mluvím ukrajinsky i rusky.

Jak se s touto otázkou vyrovnává anarchistické hnutí?

Například Hromada – a spolu s ní i jiné skupiny – to řeší podobně. Materiály, které publikujeme, jsou většinou v ukrajinštině, ale někdy taky v ruštině. A především nevnímáme jazyk jako způsob politického vymezení, nýbrž výhradně jako komunikační nástroj. Ve skutečnosti jsou si oba jazyky velmi blízké a navzájem srozumitelné. Pokud se politické otázky nechají stranou, žádný problém vlastně neexistuje.

Anarchistické hnutí je jaksi z definice internacionalistické. Jak se stavíte k problému nacionalismu v současné ukrajinské společnosti?

Pokud jde o nacionalistickou či vlasteneckou agendu v anarchistickém hnutí, po čtyřech letech války je myslím jasné, že ruská agrese představuje ten největší problém, kterému dnes ukrajinská společnost čelí. To musí přijmout každý, kdo chce na Ukrajině žít

a těšit se z relativní svobody, která tady je – zvlášť ve srovnání s Ruskou federací. Taky ale musím dodat, že toto je zde dnes jediný přijatelný diskurz. Ať chceš mluvit o čemkoli, vždycky musíš jednoznačně říct, že se stáváš proti ruské agresi. Jakoukoli jinou pozici by většina lidí zkrátka nepochopila. Je to základní bod, ze kterého musíš vyjít, pokud chceš říkat cokoli dalšího: hovořit o sociálních problémech, kritizovat stát a tak podobně. Krajní pravice totiž nemá o těchto otázkách sebemenší pochybnosti a každý, kdo se nevysloví dost jednoznačně proukrajinsky, okamžitě dostane nálepku proruského separatisty. Přesně to jsme ostatně slyšeli včera na setkání na památku smrti Markelova a Baburové. Všichni lidé, kteří se shromáždění zúčastnili, byli antifašisté, a extremisti je automaticky označili za proruské zrádce.

Fungují dnes nějaké kontakty mezi ukrajinskými a ruskými anarchisty?

To se hodně zkomplikovalo. Před Majdanem a před válkou bylo kontaktů hodně, pořádaly se společné akce, jako třeba koncerty nebo soutěže v bojových uměních. Teď ale došlo k rozdělení a kontaktů je málo. Hodně anarchistů a antifašistů v Rusku zaujalo ve vztahu ke konfliktu neutrální pozici, jenže problém je ten, že taková neutrální pozice ve skutečnosti favorizuje toho, kdo je v konfliktu silnější.

Můžeš to blíže vysvětlit?

Pokud prohlásíš, že jsi proti válce jako takové, bez ohledu na strany, pak se zkrátka vzdáš svého hlasu, z čehož logicky profituje Rusko, které je mnohem větší a silnější. Nejde ale jenom o tohle. Hodně ruských anarchistů přijalo pozici Kremlu, který Ukrajinu prezentuje jako nacistickou zemi, a někteří dokonce vstoupili do jednotek Doněcké a Luhanské lidové republiky. Současně je ale třeba říct, že rozdělení jsou i ruští neonacisté: někteří se v konfliktu přidali k separatistům a jiní zase vstoupili do tzv. Azovského pluku, což je ukrajinská vojenská jednotka, kterou kontroluje krajní pravice. Jinými slovy, je to pěkný zmatek.

Fungují vůbec ještě nějaké kontakty a existuje snaha toto rozdělení překonat?

Jistě existují nějaké kontakty na osobní úrovni, ale nevím o ničem, co by se dělo na úrovni organizací. Myslím, že má-li být navázán smysluplný dialog, ruští anarchisté musí nejprve jednoznačně říct, že nesouhlasí s ruskou agresí proti Ukrajině, a taky v tomto ohledu musí zahájit aspoň nějakou kampaň. Tím by dali najevo skutečnou solidaritu s lidmi, kteří vzdorují imperialistické armádě ruského státu – jejich domoviny.

Vraťme se ještě ke konfliktu mezi antifašisty a krajní pravici přímo na Ukrajině. Jedna událost se dostala dokonce do světových médií. Mluvím o výstavě anarchistického malíře Davida Čičkana, která se konala v Kyjevě loni a kterou neonacisté napadli a zničili. Jednalo se samozřejmě o útok na svobodu uměleckého vyjádření, který povahu tohoto konfliktu myslím velmi dobře vykresluje; vedle toho jsem ale zaslechl i hlasy – dokonce přímo z řad anarchistického hnutí –, že ta výstava byla svým tématem a taky tím, že se vůbec konala, v danou chvíli poněkud nešťastná. Mohl bys mi k tomu něco říct?

Ta výstava se jmenovala Promarněné příležitosti a opravdu se dá říct, že svým tématem byla kontroverzní a rozdělující. Pojímal Majdan jako velký celospolečenský protest, který měl sílu všechno změnit, proměnit celý společenský systém, který se nemusel nutně vyvinout v etnický konflikt, ale mohl naopak přerůst v široké lidové hnutí. Odtud ten titul Promarněné příležitosti. A toto je samozřejmě postoj, který krajní pravice nikdy nemůže tolerovat a který dokonce ani ukrajinská společnost jako taková v tuto chvíli není ochotna přijmout, protože všeobecně přijímaný výklad pojímá Majdan jako národní revoluci proti Rusku a ukrajinským pomahačům Ruska, jako byl například Janukovič. Pro krajní pravici je tato otázka jednou provždy zodpovězena a jakékoli nesouhlasné názory jsou nepřijatelné.

Jak se na tento problém díváš ty osobně? Sám jsi řekl, že ruská agrese je v tuto chvíli pro Ukrajinu problém číslo jedna.

To jsem řekl, ale jako anarchist chci samozřejmě víc. Majdan skutečně skýtal obrovský potenciál. Byla například reálná šance, že vzniknou tzv. pléna Majdanu, lidová shromáždění, která by nahradila ukrajinský parlament, tedy Nejvyšší radu. Parlament je dnes zcela v rukou populistických stran, které prosazují zájmy velkých finančních skupin. Lidé v důsledku této politiky dodnes trpí – a dnes víc než kdy předtím. Majdan tedy skutečně představuje promarněnou příležitost. A ano, my takovou reflexi potřebujeme – už jen proto, abychom mohli jít přístě víc do hloubky a abychom se na to mohli začít připravovat už dnes.

První stávka v historii, o které víme, se odehrála v Egyptě v roce 1166 př. n. l. Možná je načase vzít si z ní příklad, aby u nás přestal kolovat vtíp, že zdejší lidé jsou jako mimoňové vdeční svému padouchovi za to, že je vykořisťuje a sdírá z kůže.

Situace nebyla jednoduchá, ale pracujícím se nakonec podařilo dosáhnout dohody s autoritami, od nichž požadovali jídlo, pití a oblečení prostřednictvím stížnosti, kterou adresovali nejvyšším instancím – vezírovi (nejvyššímu královskému úředníkovi, zastupujícímu faraona v jeho nepřítomnosti) a samotnému faraonovi. Ve stížnosti se uvádí:

„... pracovníci překročili zdi nekropole a volali: ‚Máme hlad už osmnáct dní... Přišli jsme sem kvůli hladu a žizni. Nemáme oblečení, olej, ryby, zeleninu. Napište o tom faraonovi, našemu milostivému pánu, a našemu vezírovi, aby nám dali živobytí!‘“

Pracující hladověli a jídlo, které měli, bylo nekvalitní. Nakonec těmto dávným pracovníkům došla trpělivost a udělali historické rozhodnutí zastavit práci a požadovat mzdu. Začalo to, co můžeme označit za první stávku v historii.¹ Kdy se to stalo? Jak? Jaké to mělo důsledky? A byla to skutečně stávka? Lze vůbec mluvit o stávce v těch dávných dobách?

MÍSTO ČINU A PRACUJÍCÍ

Všichni pracující, řemeslníci i písaři odpovědní za práci na faraonově hrobce žili i se svými rodinami ve vesnici známé dnes jako Deir el-Medina. Tato oblast, kde se nacházely obytné domy, místa modliteb i hrobky samotných pracovníků, byla využívána od 18. do 20. dynastie. Odhaduje se, že tam bylo více než sedmdesát domů, které obývalo sto dvacet pracovníků s ženami a dětmi.

Pracovní kolektiv tvořilo přes šedesát lidí rozdělených na dvě skupiny, každá měla svého mistra, zástupce a jednoho nebo více písařů. Byli tu zedníci, kameníci, malíři, rytci kamenných reliéfů a sochaři. Na všechny práce dohlížel vezír, který tuto oblast občas navštívil osobně nebo sem posílal kontrolu.

Pracovníky najímali v různých městech a vesnicích na egyptském území, kde už plnili dané povinnosti pro autority. Víme, že někteří z nich měli půdu, sluhy a domácí zvířectvo, měli nějaký majetek v místě bydliště. Lidé hrobky, jak se jim tehdy říkalo, byli díky práci, kterou vykonávali, ve styku s předními autoritami Egypta a někteří z umělců měli přímý kontakt s faraonem. Zdá se, že tito lidé měli mnohem vyšší životní úroveň než většina jejich současníků.

Nedaleko vesnice byly hrobky pracovníků a kaple místních bohů.² Za vlády Ramsese II. na území, kde byly umístěny hrobky řemeslníků, začaly práce, v nichž je patrná tendence k monumentálnosti. Šlo o menší kaple s malou pyramidou. Tento typ hrobek byl typický pro velmože Nové říše, kteří stavěli mastaby s pyramidami na vrcholu, aby tak získali duchovní prospěch vyhrazený předtím jen vládnoucí dynastií.

PROBLÉM

I když Egypt stále zůstával bohatou a mocnou říší, 12. století př. n. l. naznačovalo úpadek. Ramses II. z 20. dynastie v letech 1198–1166 př. n. l. vládl zemi s rostoucími problémy. Na hranicích říše bylo nutné potlačit dva pokusy o vpád Libyjců, ze Středozemního moře útočily „národy severu a národy moře“. Korupce a neefektivní zacházení se zdroji podlomily ekonomiku země, která už tak strádala kvůli stavbám monumentálních hrobek v Údolí králů, odčerpávajícím velkou část pracovního potenciálu obyvatelstva. Naddimenzovaná a neustále se rozrůstající státní byrokracie a také neuspokojená poptávka potravin dovedly situaci do krajnosti. A vláda

i život Ramsese III. skutečně skončily spiknutím v jeho harému za účasti vysoce postavených státních úředníků.

S počátkem inflace v posledních letech vládnutí Ramsese III. se systém prací zhroutil v důsledku zadržování výplat.³ Přímým důsledkem celkové situace bylo, že pracovní aktivita řemeslníků (kteří záviseli na centrálních institucích) rostla, ale mzda za ni se stále víc opožďovala.

Hliněné střepy (nalezené v Deir el-Medině) obsahují seznamy produktů, které se pracovníkům dodávaly. Každý den dostávali chléb, pivo, zeleninu, a dokonce i pitnou vodu (když vyschly studny). Některé produkty, jako například fíky, byly málokdy a maso pouze o velkých svátcích. Navíc se pracovníkům dodávalo i oblečení, obuv, hliněné nádoby a nástroje. Průměrná mzda za jeden den činila deset bochníků chleba a dávku piva, přičemž nejstarší mistr mohl dostat až 500 bochníků chleba, který směl vyměňovat za jiné předměty. Mistři a písaři dostávali po 72 pytlích (v každém průměrně 76 litrů) obilí na měsíc, ostatní pracovníci po 52 pytlích.

Jenže nezbytné potraviny nebyly k dispozici včas, a to, co bylo, mělo špatnou kvalitu a ještě s tím úředníci kšeftovali. Jak se píše na hliněných zlomcích:

„Oznamuji svému pánu, že pracuji na hrobkách kněží, což mi poručil můj pán. Pracuji dobře... Nedělám to nepořádně. Oznamuji svému pánu, že jsme zcela zbídačeni... okradli nás o jeden a půl pytle ječmene a místo nich nám dali odpadky.“⁴

A příčin bylo samozřejmě víc: pracující přiměly stávkovat a obsadit některé klíčové budovy centrální moci všeobecné ekonomické podmínky, růst poptávky po spotřebním zboží, korupce a plýtvání.

PRŮBĚH STÁVKY

Podle toho, co se lze dočíst na tzv. Papyru o stávce z období vlády Ramsese III. (dnes je uložen v italském Turíně) a na různých střepech nalezených v Deir el-Medině a uložených v muzeích v Káhiře, Berlíně a dalších městech, začala stávka 10. den druhé doby peret (ta trvala od poloviny listopadu do poloviny března) ve 29. roce vlády Ramsese III. (když mu bylo 62 let, v roce 1166 př. n. l.) kvůli zadržování mzdy v důsledku „nepozornosti“ místodržitele v západních Thébách.

Papyrus o stávce napsaný písařem Amennachtem, který patřil do skupiny stavitelů hrobky Ramsese III.,⁵ svědčí o konfliktu narůstajícím od prvních stížností až k nejostřejším požadavkům. Amennacht (z jehož textu jsme už na začátku citovali) napsal:

„V roce 29, 10. den druhé doby peret. Prolomení pěti zdí nekropole pracujícími, kteří volají: ‚Máme hlad už osmnáctý den!‘ Posadili se v zadní části chrámu Thutmose III. na obdělávaných pozemcích.“

Budeme-li situaci analyzovat pozorně, zjistíme, že když egyptští řemeslníci opustili svá pracovní místa, došli jako protestní průvod k chrámům. Tento průvod byl pro ně velmi důležitý, protože znamenal skutečnou výzvu vládci. V jednom z chrámů jim bylo vydáno padesát chlebů, což pro tak velkou skupinu lidí evidentně nestačilo. Proto druhý den pronikli do chrámu, paralyzovali tamější činnost a oznámili požadavky, o kterých už byla řeč.

Požadovali prostřednictvím písaře své skupiny, který se vydal do chrámu nekropole, kde se uchovávalo obilí, a požadoval vydání přidělu, které si přivlastnili kněží a prostředníci.⁶ Tři auditori a jejich pomocníci vyzvali pracovníky, aby se vrátili, a dali jim „velký slib“. „Můžete se vrátit, protože máme slib faraona,“ řekli jim.“ Bez ohle-

du na sliby řemeslníci celý den zůstali u chrámu a do nekropole se vrátili až na noc.

Druhý a třetí den pronikli za svatou zeď postavenou kolem pohřebního chrámu Ramsese II. a vyhnali vrátné, strážné a pokladníky, kteří nenašli odvahy k setkání se skupinou. Obsazení chrámu Ramsese II. se ukázalo jako mnohem efektivnější než předchozí kroky a přimělo úředníky změnit přístup. Stávkující oznámili:

„Utekli jsme sem před hladem a žízní. Nemáme oblečení, není olej, nejsou ryby, pokrm. Napište o tom faraonovi, našemu milostivému vládci, a napište vezírovi, který nás má na starosti, aby nám umožnili existovat.“

Vedlo to k tomu, že jim byl vydán příděl za předcházející měsíc. Ale pracovníci nepřestali požadovat, aby jim byla vydána stanovená mzda za probíhající měsíc. Druhý den se sešli v „pevnosti nekropole“ (kde byli rozmístěni vojáci) a vymohli si intervenci velitele stráží Mentumose, který přislíbil, že se spolu s nimi vydá k Thutmosovu chrámu:

„Jděte a vezměte s sebou nástroje, zavřete dveře, vezměte si ženy a děti, já půjdu před vámi k chrámu Thutmose III. a do zítřka vás tam posadím.“

Slíbů bylo mnoho, ale problém se tím neřešil. Pracovníci rozbili tábor v pohřebním chrámu Thutmose III. v Medínit Habu na celý den a noc a požadovali to, co jim patřilo. Nakonec dostali příděly i na probíhající měsíc. Když dostali mzdu, situace se uklidnila a vrátili se do práce. Ale ne nadlouho. Během dvou týdnů opět opustili zeď a úředníkům nekropole sdělili:

„Neodejdeme. Řekněte nejvyšším, až přijdou, že jsme překročili zeď nejen kvůli hladu, ale proto, že chceme vystoupit s vážným obviněním – neboť na tomto faraonově místě se jistě páchají zločiny.“

Nepokoje propukly vícekrát, protože opakované sliby nebyly splněny. Byla ohlášena druhá a třetí stávka, pokaždé s požadavkem vydání zadržované mzdy. Vzpoury neustávaly, protože pokračovalo zdržování odměny za práci.

V jednu chvíli vypadalo nadějně pověření Ta („delegáta brigády“ a „písaře Mohyly“), vezíra Horního a Dolního Egypta (mezi jehož povinnosti patřilo dohlížet na spravedlnost v obou oblastech), protože to byl člověk („delegát“) z prostředí protestujících pracovníků a měl s Deir el-Medinou blízké vztahy. Po vzájemné dohodě před příjezdem Taa zastavili práci. Ten jim přislíbil, že situaci vyřeší a skutečně rozhodl, aby byly pracovníkům vydány celé dlužné příděly, ale zakázal jim další stávky pod hrozbou trestu. Jak bychom řekli dnes, označil stávku za nezákonnou. Poslal svého úředníka k úředníkům nekropole s následujícím vzkazem.

„... jestli něco chybí, jak vám to mohu dodat? Když mi říkají ‚ne-rozkrádej naše zásoby‘, pak jsem vezírem, abych dával, ne abych rozkrádal. Není to moje vina. Dokonce ani v sýpkách nic není, ale vám dám, co se najde.“

Hrozba zřejmě zapůsobila. Jenže potraviny nebyly vydány ani jedenáct dní po návštěvě Taa, což vedlo pracovníky k tomu, aby znovu přišli s oznámením: „Máme hlad!“ Nato jim správce Théb vydal padesát pytlů obilí jako zálohu na mzdu:

„Podívejte se, dávám vám těchto padesát pytlů obilí, abyste žili, zatímco faraon vám zásoby nedá.“

Ale tato pomoc od autorit netrvala dlouho. Vezír Ta odjel do Deltu na svátek Sed, aby se obeznámil s problémy, což mělo za následek opětovné zastavení přídělů. Později se ukázalo, že Ta byl zřejmě zapleten do spiknutí proti faraonovi Ramsesovi III. I když výsledek této historie není znám, někteří badatelé říkají, že od této chvíle začaly krádeže v vládcových a soukromých hrobkách, jak uvádí papyrus z pozdější doby:

„16. rok, 22. den třetího měsíce doby záplav (...) Výslech lidí usvědčených z vykrádání hrobek západně od Théb, kteří byli obviněni Pwerem, soudcem západních Théb a náčelníkem stráží, přidělených k velké a slavné hrobce faraona, ať žije miliony let...“

Protože celkové postavení dalších generací pracujících za následovníků Ramsese III. se nelepšilo, je možné, že se řemeslníci rozhodli vykrádat hrobky, a nikdo to nemohl udělat lépe než oni – kteří je stavěli.

HISTORICKÝ VÝZNAM

Není pochyb o tom, že tato stávka vytvořila historický precedens obrovského významu v historii práce a organizování pracujících. Poprvé v dějinách dokázali pracující, aby jim šéfové naslouchali, za pomoci přerušení práce – tedy způsobem, jaký pak mnohokrát použili pracující například v dobách industrializace v 19. století. Sta-

rověký Egypt samozřejmě nebyl industriální ani kapitalistickou společností a to vyvrací názor, že by stávky měly smysl jen v moderní společnosti. Dá se ale v tomto případě mluvit o skutečné stávce? Můžeme tento termín používat v souvislosti s tak dávnou dobou? Nevytváříme tím nějaký anachronismus?

Dnes se termínem stávka podle běžných slovníků rozumí kolektivní, dohodnuté a dobrovolné přerušení práce skupinou pracujících s cílem přimět vedení, aby přijalo jejich podmínky. Takové přerušení musí být dohodnuté a kolektivní, na rozdíl od zastavení práce z jiných důvodů (jako například vynucenou ztrátou zaměstnání). Stávka probíhá, protože autority porušují pracovní podmínky a jednájí proti pracovníkům.

Odpovídá konflikt pracovníků v dobách Ramsese III. kritériím této definice?

- Není pochyb o tom, že přerušení práce bylo dohodnuté a kolektivní, protože se do něj zapojili současně všichni pracovníci, jejich bezprostřední šéfové a mluvčí.

- Všichni požadovali výplaty zadržovaných „mezů“ a zastavovali práci tak často, jak to považovali za nutné, aby upozornili vyšší mocenské orgány státu na problém zdržování výplat a korupci úředníků.

- Kromě materiální otázky si navíc pracující stěžovali na porušování pravidel v dalších situacích, cosi na způsob svatokrádeže, i když nevíme, o co konkrétně šlo.

- Jejich platforma požadavků zahrnovala prvek užívaný jako politická zbraň: obvinění úředníků z podvodu páchaného na samotném faraonovi a vezírovi, a hrozba jejich odhalení.

- Pracovníci tak protestovali proti zneužívání a porušování pravidel a jako metodu používali stávku vsedě před chrámy a také obsazení budov – metody, které byly efektivní.

Opravdu není těch typických znaků dost na to, abychom konflikt egyptských pracujících s autoritami označili za stávku? A co by to tedy bylo?

Kvůli nedostatku informací samozřejmě nelze říct, do jaké míry pracovníci rozvíjeli svou organizaci nebo kolektivní vědomí. Stávku vyvolaly především ekonomické důvody a požadavky ohledně pracovních podmínek. Je ale také zjevné, že během mnoha let existovala koordinace a dohoda mezi pracujícími, což bylo bez pochyby výsledkem toho, že převzali iniciativu do vlastních rukou. Nelze ignorovat ani fakt, že stávky pokračovaly, dokud nezmizela vesnice, která existovala do konce 20. dynastie (v dobách vládnutí Ramsese XI.), v dobách opuštění Údolí králů jako místa královských hrobek (do velké míry v souvislosti s krizí státu a libyjskými vpády). Tak se první stávka stala modelem pro Egypt s dlouholetými důsledky pro tuto zemi.

Není možné s jistotou tvrdit, jestli se reálný vliv stávky dostal za hranice Egypta. Proto nemůžeme ani tvrdit, že první stávka skutečně ovlivnila pozdější konflikty jinde. Ale nezávisle na přímém nebo zprostředkovaném vlivu poskytuje Egypt nejstarší svědectví o boji pracujících za jejich práva.

Zdroj: <http://www.egiptomania.com/historia/huelga.htm>

Poznámky:

¹ S určitostí nelze tvrdit, že byla skutečně první. Možná před ní proběhly jiné, ale nezachovaly se o tom žádné písemné doklady. Je zajímavé, že celý proces má řadu analogií s podobnými událostmi, které se odehrály během staletí na Západě. Po „první“ stávce následovaly další, velmi krátké, a nejvýznamnější z nich proběhly za panování Ramsese IV. a XI. Obec řemeslníků Deir el-Medina silně ovlivnila ekonomický život Egypta za panování Ramsesů, a proto stávky silně působily na růst cen základních produktů. Papyrus o stávce je dnes uložen v muzeu v Turíně a byl pravděpodobně napsán písařem Amennachtem.

² Za panování Ramsese IX. (šestého nástupce Ramsese III.) význam vesnice poklesl a po nástupu následující 21. dynastie a přenesení hlavního města ztratila svůj význam zcela.

³ Vyplácely se primitivní peníze – stříbrné a měděné mince, anebo obilí v adekvátní hodnotě. Užívaly se také potravinové „listky“. Jeden takový byl nalezen v Núbii; jde o barevnou destičku s nápisy ve tvaru bochníčku o průměru 12 cm. Všechny tyto ekvivalenty sloužily jako prostředky směny.

⁴ Zlomek č. 10663, uložený v muzeu v Berlíně.

⁵ Káhira, zlomek č. 25533.

⁶ Zápis o jedné mzdě v Deir el-Medině nám dává představu, z čeho se skládala: „to, co bylo dáno náhradou za výzdobu sarkofágu: látka na šaty v hodnotě 3 seniu, 1 vak s polovinou pytle obilí, podložka a přikrývka v hodnotě půl seniu a bronzová váza v hodnotě půl seniu“.

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ V POVÁLEČNÉ FRANCII

ANDREJ N. SIDOROV

Tímto textem navazujeme na téma zpracované v článku Příběh Voie communiste, uveřejněném v Existenci č. 2/2015. Některé otázky, jako je například participace na oficiálním parlamentním systému za cenu opuštění základních principů anarchismu, se v minulosti vynořovaly opakovaně, a tak není od věci seznamovat se s výsledky jejich řešení napříč historií.

Dvě desetiletí po druhé světové válce se stala dobou úpadku světového anarchistického hnutí. Represe ze strany totalitních režimů ve čtyřicátých letech a zvýšení životní úrovně v poválečném období síly anarchistů oslabily. Nový vzestup anarchismu přišel v době mládežnické vzpoury druhé poloviny šedesátých let. Jedním ze specifíků neoanarchismu období Máje '68 se stala syntéza klasického anarchismu a antiautoritářského marxismu. V padesátých letech vedl pokus uplatnit takovou ideologii k rozkolu a úpadku anarchistického hnutí ve Francii.

Ve válečných letech hnutí odporu se francouzští anarchisté ocitli před volbou bojovat s fašismem v jedné řadě s komunisty a gaulisty, nebo bojovat současně na dvou frontách. A navíc jako v těch nejlepších rodinách byl i tady kostlivec ve skříni – našli se takoví, kteří obhajovali spolupráci s fašisty pod praporem takzvaného integrálního pacifismu. Jak píše soudobý anarchistický filozof Daniel Colson, „určitý počet libertariánů použil heslo pacifistů CGT „Lepší otroctví¹ než válka!“ ve vztahu k nacistům v roce 1938, a toto otroctví skutečně dovedlo mnohé z nich k tomu, že se stali horlivými služebníky Francouzského státu² a nacismu“.³

Takto se část francouzských anarchistů připojila ke kolaborantům, jiní bojovali s fašismem společně s gaulisty a komunisty, a jen někteří se rozhodli vystoupit proti vládě maršála Pétaina a nacismu samostatně a nespojili se s ideovými nepřáteli. Možná, že individuálním připojením se k hnutí odporu a opuštěním kurzu masového protitotalitního a antikapitalistického hnutí ztratili anarchisté historickou šanci.

Pro francouzský anarchismus se období od konce druhé světové války do druhé poloviny šedesátých let stalo epochou „přechodu pouští“. Padesátá léta byla časem intenzivního rozšíření marxismu mezi francouzskými intelektuály. Zároveň se stoupenci klasického anarchismu se objevili neoanarchisté, zastánci syntézy marxismu a anarchismu. Marxistickým proudem, který měl k anarchismu nejblíže, je levý komunismus nebo komunismus dělnických rad. Představitelé tohoto směru kritizovali Lenina a bolševiky za učení o vedoucí roli komunistické strany a chápali Sovětský svaz jako státně-kapitalistickou společnost. Už ve třicátých letech se vydavatel novin *Komunistický dělník* André Prudhommeaux přidal k anarchistickému hnutí. Když byla v říjnu 1944 založena Anarchistická federace, aby sjednotila všechny francouzské libertariány, manželé André a Dori Prudhommeauxovi se stali jejími členy. V listopadu 1946 vydal André Prudhommeaux v levokomunistickém měsíčníku *Spartacus* text napsaný z anarchistických pozic o občanské válce ve Španělsku „Anarchistické Katalánsko 1936–1937: ozbrojení lidu, kdo je CNT a FAI“. A mezi členy Anarchistické federace šířil texty spartakovců a německo-holandské levice.⁴

Jedním ze zakladatelů libertariánského marxismu se stal bývalý trockista Daniel Guérin. V padesátých letech učinil generální sekretář Anarchistické federace Georges Fontenis pokus obrodit takzvaný platformismus. Ještě před válkou vydal Petr Aršinov, spolubojovník Machna, text „Organizační platforma všeobecného svazu anarchistů (návrh)“. „Platforma“ vyzývala k založení anarchistické organizace s jednotnou ideologií v čele s výkonným výborem. Proti platformismu navrhovali francouzský anarchista Sebastien Faure a ruský anarchista Volin takzvanou syntézu. Faure se stavěl za sjednocení všech anarchistů různých proudů v jediné organizaci. Pozice Volina byla jiná: anarchisté se měli pokusit vytvořit společnou ideologii a organizaci na základě následujících principů: anarchistický komunismus jako cíl, anarchosyndikalismus jako metoda a individualismus jako filozoficko-teoretický základ.

Počátkem padesátých let se v Anarchistické federaci sešly tři směry. Fontenis založil uvnitř federace tajnou skupinu Organizace – Myšlenka – Boj (Organisation Pensée Bataille, OPB). Jeho cílem bylo vytvořit z anarchistické organizace centralizovanou platformistickou „stranu“ na základě anarchomarxistické ideologie. Opačnou pozici zaujímal takzvaný anarchohumanisté, kteří vystupovali proti jakékoli centralizaci, tedy i proti přijímání rozhodnutí většinou hlasů. Centristickou pozici zaujímal stoupenci sekretáře pro propagandu Maurice Joyeux. V první polovině roku 1952, kdy se připravoval sjezd Anarchistické federace v Toulouse, si dal Fontenis s Joyeuxem schůzku. Maurice Joyeux vzpomíná ve svých memoárech, jak Fontenis řekl, že Anarchistická federace vyčerpala své zdroje a je nezbytné dodat jí novou sílu. A že jen dva lidé disponují dostatečnou autoritou, aby to uskutečnili – Joyeux a Fontenis. Ostatní jsou „frázisti, zabedněnci, nuly. Těch je třeba se zbavit.“ Federace musí mít dvojí řízení: jedno intelektuální v čele s Fontenise a druhé dělnické v čele s Joyeuxem. Joyeux odpověděl, že nemůže přijímat rozhodnutí za zády lidí, s nimiž možná i nesouhlasí, ale kteří jsou jeho přáteli. „Potom bude válka,“ odpověděl Fontenis.⁵

Sjezd v Bordeaux koncem roku 1952 umožnil Fontenisovi omotat si organizaci okolo prstu. V roce 1953 se postupně zbavil opozice. Členové jeho OPB definitivně převzali kontrolu nad Anarchistickou federací na sjezdu v Paříži (23.–25. května 1953) a v prosinci byla přejmenována na Federaci komunistů-anarchistů (Fédération communiste libertaire, FCL). V předvečer sjezdu zveřejnil Fontenis Manifest libertariánského komunismu, který byl pak přijat sjezdem. Odmítal diktaturu proletariátu a vystupoval za „přímou dělnickou moc“ proti všem směrům, které „jsou více či méně otevřené v rozporu s dělnickým řízením, praxí uskutečnění vlády masovými organizacemi“. Podle francouzského historika Jeana Maitrona představoval Manifest syntézu anarchismu a osobitého leninismu a „spočíval v mezích platformismu, ale za hranicemi tezí Aršinova“.⁶ Poté co byly neaktivnější skupiny Anarchistické federace – skupina Louise Michel a skupina z Bordeaux – vyloučeny, mnohé skupiny na znamení solidarity opustily federaci také. Ve dnech 25. až 27. prosince 1953 proběhl v Zeleném domě na Montmartru ustavující sjezd obnovené Anarchistické federace. Bylo v ní méně lidí než v FCL, a navíc míň mládeže. Bez ohledu na zaujatost ideologa obnovené federace Maurice Joyeux vůči pokusům o syntézu anarchismu a antiautoritářského marxismu byli mezi členy nové skupiny anarchomarxisté André Prudhommeaux a René Lefevre.

V roce 1954 bylo zveřejněno memorandum skupiny Kronštadt, které odhalilo existenci tajné skupiny Organizace – Myšlenka – Boj uvnitř předcházející Anarchistické federace. Byla tu popsána její struktura: „OPB je ilegální stranou, která má vlastní stanovky a deklarované principy. Má členy, kteří jsou v souladu se stanovami přes členství ve federaci především členy OPB. Vstup do organizace probíhá prostřednictvím komunistické strany po prověření minulosti budoucího aktivisty a po doporučení dvou garantů.“⁷ V říjnu téhož roku členové obnovené Anarchistické federace vydali první číslo svého tiskového orgánu *Le Monde libertaire*.

V roce 1955 vytvořila FCL mezinárodní organizaci Komunistická libertariánská internacionála (International Communiste Libertaire, ICL), do které vstoupil anglický kroužek založený Kenem Hawkinsem, jedna menší španělská skupina a italské hnutí Anarchistické skupiny přímé akce.⁸

Poté se Fontenisova federace zúčastnila voleb, zcela v nich propadla a nato udělala stejný neúspěšný pokus zahájit ilegální boj.

V padesátých letech byli francouzští voliči poměrně aktivní a levicové strany měly jejich podporu. Diskuse o problému účasti ve volbách začala otištěním výzvy skupiny z Maisons-Alfort – Alforville (MAA) v interním zpravodaji organizace *Lien*. „Možná bychom měli přehodnotit pojetí absentismu, abychom poznali, jak odporuje základním ideám FCL: třídnímu boji ne na život, ale na smrt, přímé akci?“ psalo se ve výzvě. „Pokud systematicky bojkotujeme volby, neriskujeme nakonec, že ztratíme vliv v dělnické třídě? A naopak, pokud je předvolební boj formou třídního boje, můžeme posuzovat tuto otázku jako věc taktiky, spojenou s okolnostmi sociálního boje?“⁹ V dubnu vyšel v bulletinu program sjezdu s připomínkou otázky možné účasti ve volbách a velký článek soudruha F. (Fontenise?) „Za revoluční praktikismus“. Základní myšlenky článku reprodukoval časopis *Noir & Rouge*:

- a) antiparlamentarismus a revoluční praktikismus;
- b) účast ve volbách, pokud existují reálné podmínky reprezentovat ve volbách revoluční pracující, s určením naší pozice v každém konkrétním případě;
- c) důsledná kontrola zvolených poslanců prostřednictvím organizace;
- d) účast ve volbách musí být jen jednou z forem agitace a v žádném případě nesmí dominovat jiným formám. „Můžeme se účastnit předvolebního boje, mít své představitele v zastupitelstvu nebo na shromážděních a chápat je jako *agitatory*, nikoli zákonodárce... Dá se říct, že taková pozice není reformismem, ale naopak revolučním praktikem.“

Proti účasti FCL ve volbách vystoupily skupiny z Lyonu a Mâconu. Tito opozičníci psali: „Skupina považuje za nutné říct přímo, že text MAA (předvolební boj se stal formou třídního boje!) je podle jejího názoru atentátem na Deklaraci principů FCL, v níž se říká: ‚Specifikum komunistické anarchistické organizace spočívá v tom, že vede boj spolu s utiskovanými a vykořisťovanými masami a *vždy na principech přímé akce*‘. Proto si skupina myslí, že problém účasti ve volbách musí být z programu sjezdu stažen.“

V dnech 28. až 30. května proběhl v Paříži sjezd FCL. Rozhodnutí o účasti ve volbách bylo přijato většinou hlasů. Proti byly skupiny z Lyonu a Mâconu a část pařížských delegátů.

Program FCL pro volby se prakticky nelišil od programů jiných levicových uskupení: boj za vysokou životní úroveň, boj proti válce a kolonialismu, boj za sekulární školy a zájmy mládeže, boj za „svobodu a důstojnost“ žen, boj za zájmy starých lidí.

Lze to hodnotit tak, že účast anarchistů ve volbách odporovala liště a duchu anarchistické ideologie. Myšlenka účasti ve volbách bez cíle získat moc a za účelem propagace anarchistických idejí znamenala dobrovolný přechod anarchistů do pozice marginálů a ztroskotanců – jaký smysl má hlasovat pro uskupení, které neusiluje o to, aby se dostalo do parlamentu?

Ve volbách v roce 1956 navrhla FCL pro šest okrsků v prvním pásmu Seiny deset kandidátů. Hlas jim dal mizivý počet zhruba tří tisíc voličů. V těchto volbách vystupoval Fontenis společně se stalinistou André Martym, vyloučeným z komunistické strany, který se proslavil odsouzením anarchistů a dalších názorových odpůrců za španělské občanské války. To anarchisty od Fontenise rychle odehnalo. Pokus Fontenise a jeho druhů uskutečnit syntézu marxismu a anarchismu vedla nakonec k tomu, že Libertinská komunistická federace, kterou založili, nabyla horších rysů než trockistické skupiny. Podle francouzského badatele Christopa Bourseillera cítili „náklonnost k žákům ‚Starce‘“.¹⁰ Vývoj k „anarchotrockismu“ byl usnadněn i tím, že mezi členy OPB byli také členové Mezinárodní komunistické strany a odpadlíci z Francouzské komunistické strany.¹¹

Pro Maurice Joyeux byl anarchomarxismus „nepřirozenou kombinací, bez perspektivy reprodukce“.¹² Ideolog Anarchistické federace napsal ve svých vzpomínkách, že po diskusích s Fontenisem ho „zarazily nelogičnosti v anarchismu“, ale myslel si, že řešení problémů anarchistického hnutí lze najít „v samotné anarchii“, bez výpůjček z marxistické ideologie, která je anarchismu vnitřně cizí.

Poté ve francouzském anarchismu existovaly tři směry: syntéza, anarchomarxismus a anarchosyndikalismus. Po neúspěchu „platformistické“ reformy, učiněné Fontenise, se Anarchistická federace vyzbrojila teorií syntézy rozpracovanou Volinem a Sebastianem Faurem.

Historie anarchomarxismu rozpadem Federace komunistů-anarchistů neskončila. Stoupenci anarchomarxismu odmítli autoritářství a politikaření Fontenise a v listopadu 1955 založili organizaci Anarchistické skupiny revoluční akce. Tato organizace vydávala časopis *Černá a rudá*.

Bývalý člen skupiny Frank Mintes charakterizoval ideologii neoanarchismu následovně: „Šlo o směs sociálních idejí Bakunina a libertariánských experimentů na Ukrajině a ve Španělsku (vláda pracujících sjednocených do všeobecného pléna, okamžitá odvolatelnost zástupců, pokud je to nutné, neustálá rotace na důležitých postech, odmítnutí politického vedení včetně anarchistického) s tím, co přinesli situacionisté, Reich, Marcuse, v menší míře Machajski (prakticky se neprojevil vliv Bubera, Fromma, Sartra a Camuse), a také americké a německé studentské hnutí. V praxi to znamenalo boj za cíle blízké ostatním tendencím levice, ovšem se zohledněním vlastních specifík, boj za odhalení kapitalistického vykořisťování ve formě zbožního fetišismu a kretenismu života podle principu ‚metro, boulot, dodo‘ (doprava, práce, jídlo), tj. nic jen pro sebe a všechno k osvobození sebe a ostatních.“¹³

V květnu 1967 se od Anarchistické federace odštěpila Anarchistická skupina Nanterre. Tato skupina se skládala ze studentů Univerzity Paříž X. Mladí anarchisté se brzy spojili se skupinou Černá a rudá. Poté se členové Černé a rudé rozhodli změnit strukturu hnutí a založit Skupinu neskupinu. Jeden z členů skupiny vysvětlil toto zvláštní pojmenování následovně: „V obecnějším politickém plánu si experiment Skupiny neskupiny vytkl poměrně vysoký cíl: nabourat klasické pojetí skupiny, ukázat, že je možná nová forma organizace, v níž může a musí být diskuse a neustálá rotace úkolů povinná, *kolektivně* regulovatelná.“¹⁴

Vztahy mezi anarchomarkisty a stoupenci klasického anarchismu nebyly jednoduché. Ideolog Anarchistické federace Maurice Joyeux mluvil o této skupině velmi opovržlivě. „Nemůžu jako někteří jiní říct, že šlo o politické jádro, zvlášť když mnozí z nich následně završili kariéru v politické straně, že usilovali o obsazení Anarchistické federace, aby ji využili ke svým cílům; původně k tomu neměli ani prostředky, ani schopnosti, dokonce neměli ani takovou ideu. Šlo o křiklouny, kteří pro sebe – podobně jako mnozí jiní – krátce předtím objevili ‚anarchii‘, konkrétně ‚anarchii‘ divadla Cocteau, strašidelnou románovou buržoazii, ‚anarchii‘ dějin nebo dějiny anarchie počátku století. Prostě tohle je bavilo.“¹⁵ Nicméně nedostatky neoanarchismu byly pokračováním jeho předností. Amorfnost této ideologie jim na jedné straně umožňovala vidět nové problémy západní společnosti, ale na straně druhé nemohl neoanarchismus čelit nástupu buržoazní ideologie.

Zabýváme-li se libertariánským socialismem ve Francii v předvečer Maje '68, nemůžeme vynechat Situacionistickou internacionálu. Myšlenky situacionistů vznikly ze syntézy tradic evropské umělecké avantgardy a libertariánského marxismu. Po druhé světové válce zůstaly po surrealismu už jen po celé Evropě rozptýlené izolované skupiny disidentů. Z těchto skupin vznikla Situacionistická internacionála. Situacionisty ovlivnily i myšlenky členů skupiny Socialismus nebo barbarství, ve které byl nějakou dobu hlavní situacionistický ideolog Guy Debord.

Ve své knize *Společnost spektaklu* Debord tvrdil, že hlavní hnací silou současného kapitalismu není výroba, ale spotřeba. Třídní nadvláda se od nynějška projevuje především ve formě kultury a ideologie, ne hrubého nátlaku. V podmínkách pasivity, kterou spektakl zrodil, kladli situacionisté důraz na agitaci a propagandu, ne na třídní boj. Situacionistická propaganda používala v boji se spektaklem jeho vlastní znaky a symboly.

Vztahy anarchistů a Situacionistické internacionály byly dost složité a nejednoznačné. Anarchisté byli pro situacionisty „starými levičáky“, brali je jako neschopné pochopit problémy nové epochy a jednat nově.

Anarchisté považovali situacionismus v první řadě za eklektickou bohémskou ideologii: „Marxisté tam najdou kromě jiného historický materialismus, trockisté nutnost permanentní revoluce, anarchisté spontánnost mas, surrealisté teorii spektaklu, stalinisté kult své vlastní elity, nihilisté paroxysmus, politikáři všeho druhu zálibu ve vzboušené taktice.“¹⁶

Zároveň viděl Joyeux u situacionistů dvě myšlenky užitečné pro rozvoj libertariánského socialismu. Zprvu „situacionismus navrhoval obracet se přímo k lidem a ignorovat jejich prostředí, stát a jeho služby, integrované do společnosti spotřeby“. Navíc se situacionisté domnívali, že vztahy ve skupině je třeba budovat tak, aby každý dělal práci odpovídající jeho schopnostem, přičemž tyto schopnosti nemají nikomu přinášet žádné výhody.

Většina veteránů anarchistického hnutí myšlenky situacionistů ignorovala, ale situacionismus ovlivnil mladé anarchisty. Například v prosinci 1966 zveřejnil mladý anarchista Guy Bodson pod pseudonymem Guy Antoin v časopise Anarchistické federace *Monde Libertaire* článek „Co je situacionismus?“. V té době vznikla v Anarchis-

tické federaci skupina Sisyfos ze Saint-Cloud, jejíž členové dychtivě četli situacionisty. Dne 12. ledna 1967 napsali otevřený dopis na podporu Situacionistické internacionály a 6. dubna 1967 opustili Anarchistickou federaci, aby založili Anarchistickou revoluční skupinu, blízkou právě situacionistům.¹⁷

A tak vedl pokus francouzských anarchistů vytvořit syntézu anarchismu a marxismu ke vzniku dvou tendencí v libertariánském hnutí.

První představoval „anarchobolševismus“ Fontenise a jeho stoupenců. Neúspěšně se pokusili proměnit anarchistické hnutí v politickou stranu na základě principů „demokratického centralismu“. Reprezentanty druhé tendence přitahovala v marxismu především filozofická kritika buržoazní civilizace. A jejich myšlenky ovlivnily i další vývoj současného anarchismu.

Autor je historik, působí jako docent na Ekonomickém institutu Irkutské státní technické univerzity. Zdroj: A. H. Сидоров, Анархистское движение во Франции после Второй мировой войны и идеология „анархо-марксизма“ (1945–1968), in Прямухинские чтения 2009 года, Москва 2011, s. 56–62; překlad mb.

Poznámky:

¹ V originále servitude – jeden z významů tohoto slova je ztráta národnostní nezávislosti.

² Oficiální název Francie v době kolaborantského vichistického režimu.

³ Colson Daniel, *Pacifisme integral*, in *Petit lexique de l'anarchisme. De Proudhon a Deleuze*, Paris 2001, s. 227.

⁴ Bourseiller Christophe, *Histoire generale de „l'ultra-gauche“*, Paris 2003, s. 339–340.

⁵ Joyeux Maurice, *Sous les plis du drapeau noir: Souvenirs d'un anarchiste*. Tome II, Paris 1988, s. 135.

⁶ Maitron Jean, *Le mouvement anarchiste en France*. Tome II. De 1914 à nos jours, Paris 1992, s. 92.

⁷ Bourseiller Christophe, op. cit., s. 340.

⁸ Ibid., s. 342.

⁹ Lagant (Christian). La F.C.L. et les élections du 2 janvier 1956, *Noir & Rouge*, č. 9 (zřejmě zima 1957/1958); <http://www.la-presse-anarchiste.net/spip/spip.php?article1171>.

¹⁰ Bourseiller Christophe, op. cit., s. 340.

¹¹ Ibid.

¹² Joyeux M., op. cit., s. 150.

¹³ Frank Mintes v osobním dopise autorovi.

¹⁴ Bourseiller Christophe, op. cit., s. 352.

¹⁵ Joyeux M., op. cit., s. 267.

¹⁶ Joyeux M., *L'anarchie dans la societe contemporaine: une heresie necessaire?* Paris, 1977, s. 115.

¹⁷ Bourseiller Christophe, op. cit., s. 351.

PŘÍPAD SCALE 1978

FOLKERT MOHRHOF

Před čtyřiceti lety došlo ve Španělsku k bombovému útoku, jehož iniciátorem byl policejní provokatér. Policie ho nasaдила do anarchosyndikalistických odborů CNT, které měl pomáhat zdiskreditovat, oslabit a nejlépe úplně zničit. Osvědčená a žel i účinná policejní metoda je nejspíš stará jako policie sama a neměli bychom na to zapomínat.

POŽÁR VE SCALE

V neděli 15. ledna 1978 proběhla v Barceloně demonstrace asi patnácti tisíc pracujících ze CNT (Confederación Nacional del Trabajo, Národní konfederace práce) proti tzv. paktu z Moncloy. Začala v 11 dopoledne a skončila „podle oficiálních policejních údajů“ brzy po jedné. Požár v divadle Scala podle hlášení hasičů vypukl hned ve čtvrt na dvě. Oheň, který způsobily dvě fosforové bomby, zničil budovu divadla a čtyři lidé – Ramón Egea, Juan López, Diego Montoro a Bernabé Bravo, všichni členové CNT – při něm zahynuli. Přes dvě stě lidí ztratilo pracovní místa. Sedmdesát procent členů pracovního kolektivu bylo v CNT.

ZÁPLETKA

CNT začala organizovat v Barceloně první shromáždění začátkem roku 1977. Sám jsem se účastnil masového mítinku 2. července 1977, kde se sešly stovky tisíc lidí. Spolupráce obou odborových svazů – UGT (Unión General de Trabajadores, Všeobecný svaz pracujících) a CCOO (Confederación Sindical de Comisiones Obreras, Syndikalistická konfederace dělnických komisí) – se státem byla stále zjevnější. Parlamentní levice uznala kapitalistický systém i v po-frankistickém období a podpořila přechod od fašistického frankismu k demokracii. Vedlo to k tomu, že první „demokratická“ vláda byla složena z bývalých fašistických funkcionářů a ministrů. Ministrem vnitra se stal Rudolfo Martín Villa, bývalý vůdce falangistického svazu studentů SEU. Jeho otec byl členem CNT a znal veterána CNT a FAI (Federación Anarquista Ibérica, Iberská anarchistická

federace) Diega Abada Santillána, který tehdy žil na penzi v Argentině. Mezi přátele ministra vnitra Villy patřil také Enrique Marcos Battlé a José Cases Alfonso, aktivisté hereckých odborů v Barceloně. Právě tento ministr osobně přivezl v roce 1977 do Barcelony anarchistického veterána Abada Santillána, aby přiměl CNT k nastoupení reformistické linie. Dne 25. října 1977 reprezentanti nejvýznamnějších politických stran, včetně komunisty Santiaga Carrilla a bývalého fašisty Manuela Fragy Iribarnea, podepsali pakt z Moncloy, dokument předcházející nové ústavě. Za dva dny tento pakt schválil parlament. Pokus vlády Adolfa Suáreze zavázat odbory „sociální smlouvou“ vyšel najevo díky odporu UGT a CNT a také různých sekcí CCOO. Přesto o něco později obě odborová centra (UGT a CCOO) podepsala pakt spolu se svazy zaměstnavatelů. Jen CNT ho stále důsledně odmítala.

„NĚMECKÝ MODEL“ A OPERACE POLYP

A jak došlo k názorovému obratu u komunistů a socialistů? Už mezi lety 1975 a 1982 měly nové strany (například socialisté z PSOE v čele se stranickým lídrem Felipem Gonzalesem) podporu německých „demokratů“. Ti kvůli tomu, aby „se zabránili“ hrozbě vlivu komunistů na jihozápadním křídle NATO, dodali do Madridu a Lisabonu kufříky, v nichž bylo zhruba padesát milionů německých marek. Impulzem byl v roce 1974 „pesimistický referát ministra zahraničních věcí USA Henryho Kissingera..., který viděl Španělsko a Portugalsko jako země, kde hrozí převaha komunistů“. Čtyři tehdejší strany Bundestagu se rychle dohodly na nutnosti zasáhnout. Brandt, Genscher, Kohl a Strauß přenechali tuto operaci Polyp západoněmecké rozvědce BND.

Peníze se i sbíraly. Sjedené německé odbory posílaly příspěvky, Američané dolary vyprané ve Střední Americe. Maskovalo se to pomocí stranických fondů, jako byl Fond Friedricha Eberta. Od roku 1983 šla pomoc od spolkového kancléře z CDU Helmuta Kohla prostřednictvím tajných fondů ministerstva zahraničí v rozpočtové položce „tajné výdaje na zvláštní účely“. (*Der Spiegel*, č. 6/2000)

RŮST CNT A ANARCHISTICKÉHO HNUTÍ

Anarchosyndikalistická CNT stále sílila a zahájila společně s některými dalšími odbory boj proti paktu z Monclou. Proto mělo být dělnické hnutí rozbito. „Je třeba udělat konec anarchismu ve Španělsku, nové amnestie už nebudou!“ oznámil ministr vnitra Martín Villa.

INFILTRACE CNT PROSTŘEDNICTVÍM STÁTNÍHO TERORISMU

Jeden z domnělých organizátorů požáru Scaly Xavier Cañadas, který byl odsouzen k dlouhému trestu odnětí svobody, ve své knize obviňuje CNT z toho, že v oné době dávala členské legitimace v podstatě každému. Byla to velká chyba, protože do anarchistických odborů přišli vedle marxistických a leninistických aktivistů nejen trockisté, ale i příslušníci Sociálně politické brigády z Barcelony (všichni vstoupili mezi prvními a byli pracovníky 4. skupiny Brigády kriminálního vyšetřování BIC, odpovědné za pronásledování anarchistů a trockistů v anarchosyndikalistických odborech SOV – Sindicato Oficios Varios). CNT draze zaplatila za to, že neudělala takové infiltraci přítrž. Jen v Katalánsku bylo vydáno 140 tisíc členských legitimací a CNT měla v tomto regionu přes sto tisíc členů. Tento fakt budí pozornost i proto, že infiltrace příslušníků Sociálně politické brigády v Barceloně už v roce 1964 vedla k neúspěchu pokusů o reorganizaci anarchistické FAI.

KATASTROFA PRO CNT

Člen regionálního výboru katalánské CNT Luis Andrés Edo dva měsíce před provokací ve Scale, zorganizované státním terorismem proti CNT, informoval generálního sekretáře CNT Juana Gómeze Casase (člena FAI a od června 1979 generálního sekretáře IWA – Mezinárodní asociace pracujících), Pyrenejského výboru FAI a sekretáře CNT regionu Murcia o policejním špehovi Gambínovi. Dozvěděl se o něm od „obyčejných zatčených“. V Murcii byla díky špiclovi Gambínovi už v roce 1977 prozrazena „ilegální“ skupina FAI čítající 54 osob, které na rozkaz „superkomisaře“ Roberta Conesy nabídl dva kufry se zbraněmi a výbušninami. Mezi zatčenými v Barceloně byl i Luis Andrés Edo.

Casas Edovi řekl: „Takže je to věc FAI, do toho nemůžeme zasahovat. Ale jako generální sekretář CNT můžu informovat FAI, aby přijali odpovídající řešení.“ A dále: „Gambín je v nezávislých odborech místní federace v Murcii. Jestli ho propustí, budeme sledovat, jak se chová, abychom věděli, zda FAI přijala opatření, a pokud zjistíme, že Gambín zůstává členem, pak bude třeba informovat místní federaci.“

Ale bylo to horší: na příkaz komisaře Sandovala, šéfa operativní madridské brigády Legionář odjel Gambín 11. ledna 1978 z Madridu do Barcelony. Doprovázela ho místní sekretář CNT Antonio Marfil.

Později se Gambín přiznal, že jeho nejbližším nadřízeným byl komisař Escudero. Ten byl podřízeným policistou komisaře Roberta Conesy, pravděpodobně nejproslulejšího mistra mučení ve frankistické policii. Ministr vnitra Martín Villa musel osobně chránit svou pravou ruku komisaře Conesu, který odpovídal za pronásledování GRAPO, před obviněním z příslušnosti k vedení GRAPO, tedy ozbrojeného oddílu španělské komunistické (revoluční) strany.

Gambín řekl, že dostával měsíčně 45 tisíc peset za práci infiltrátora CNT a založení ERAT (Ejército Revolucionario de Ayuda al Trabajadores, Revoluční armády na pomoc pracujícím). Tato skupina provedla množství útoků, dokud nebyla zlikvidována během „nezvykle brilantní policejní operace“. Za případ Scala mu stát zaplatil 100 tisíc peset.

Joaquín Gambín byl odsouzen v prosinci 1983 k sedmi letům vězení. Skupina mládeže v čele s Xavierem Cañadasem Gascónem také dostala dlouhé tresty za výrobu molotovů a jejich přinesení na demonstraci CNT 15. ledna 1978.

Neúspěch opatření ze strany FAI (nebo jejich absence), která dostala o Gambínovi informace, byl jen jedním z kousků skládačky boje proti anarchistickému hnutí, vedoucímu k dalším katastrofám pro CNT.

ROZKOL V CNT

„Kacíř“ Luis Andrés Edo, přesvědčený stoupenec přímé demokracie a čtyřicet let stojící v čele skupiny CNT v pařížské emigraci, byl v roce 1978 generálním sekretářem CNT v Katalánsku. Vystřídal ho Enrique Marco Battlé. Za jeho vedení nastal rozkol zinscenovaný v roce 1979 na pátém kongresu CNT v Madridu. Komplicem při něm byl zaměstnanec IBM José Bondia, který se dostal do nejvyšších funkcí v CNT.

Tito „modernizátoři CNT“, kteří přijali demokratické změny a přizpůsobili se evropské koncepci „německého modelu“ SPD, později založili španělskou CGT (Confederación General de Trabajadores, Všeobecná konfederace práce), ve které je dnes víc komunistů a trockistů než reformistických anarchosyndikalistů.

José Bondia utrpěl porážku v roce 1983 na šestém kongresu CNT, protože nařídil bránit právo na historický odkaz CNT proti španělské vládě prostřednictvím advokáta IBM Antonia Garriguese Walkera. Navíc tu byly jeho svévolné politické akce (vedl jednání s vedením PSOE). V roce 2010 pracoval Bondia v latinskoamerickém fondu sociálnědemokratické PSOE.

Antonio Garrigues Walker, tehdy právník a hospodářský expert, předseda největší advokátské kanceláře Španělska, získal časem četné funkce v oblasti zaměstnanectví, stal se zástupcem Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ve Španělsku a evropským předsedou Trilaterální komise založené v roce 1973 Davidem Rockefellerem. Jeho bratr Joaquín Garrigues Walker zaujal post ministra veřejných prací a urbanizace.

MASKOVANÝ GENERÁLNÍ SEKRETÁŘ CNT MARCO BATTLÉ

„Zklamání“ bývalého generálního sekretáře CNT Enrica Marca Battlého v květnu 2005 vrhá dodatečně světlo na infiltraci v anarchistickém hnutí se zjevným cílem rozvrátit CNT. Enrique Marco Battlé přišel odnikud, a přesto se v roce 1976 stal nejprve generálním sekretářem CNT Katalánska a v roce 1979 celé CNT. Dosáhl toho díky falešnému životopisu, kde se uvádělo, že bojoval proti Frankovi a byl vězněn v německém koncentračním táboře. Ten mu přinesl mezinárodní proslulost. Nikdo z nejstarších příslušníků hnutí ho neznal ani pod španělským, ani pod katalánským jménem, nikdo si na něj nemohl vzpomenout, dokonce ani ti, kteří s ním údajně seděli v jednom koncentráku ve Flossenbrücku. On sám vždy popíral, že by byl nabádán k infiltraci CNT.

Ten, kdo by tomu chtěl věřit ve světle událostí státně-politické kampaně na zničení anarchistického hnutí a konkrétně tehdejší CNT, je více než naivní. Historik Bermejo, který odhalil skandál s Battléem, se už dříve podíval nad tím, že „Marco nebyl nikde uváděn v souvislosti s nějakými významnými akcemi protifrankistického odporu“. Ve své době to udivovalo i Luise Andrése Edo, ale vážně to neznepokojovalo nikoho. Anebo to byly ještě plody starých svazků (některých) funkcionářů CNT s falangistickým státem?

Žel v CNT byli i jiní provokatéři a špehové. Vyjmenovat se je pokusil Luis Andrés Edo v knize *CNT na rozcestí*. Její překlad ani třeba do němčiny ovšem není k dispozici.

POUČENÍ?

Hon na čarodějnice, zahájený proti anarchistickému hnutí, organizoval stát v rámci boje s podvrtnými hnutími. Nelze ignorovat fakt, že některé z těchto akcí kryly kolaborantské frakce CNT/FAI (pravděpodobně jako mylně pochopený boj proti oprávněně ne-náviděným komunistům), a tento fakt je velmi bolestný. Ani to, že důkazy státních teroristických aktů jsou stále skryté pod záminkou přechodu k demokracii, nikoho neudivuje. Tím jde o skutečný skandál, který si španělská CNT-AIT a anarchistické hnutí zatím zcela neuvědomily a nevyřešily ho.

Zdroj: <http://syndikalismus.wordpress.com/2010/01/15/der-fall-scala-1978/>

DOKÁŽEME NĚCO DĚLAT, KDYBY NASTALA REVOLUCE?

Rozhovor s bývalým ruským politickým vězněm, teď politickým uprchlíkem Dmitrijem Bučenkovem, akademikem, který má za sebou řadu měsíců ve vazbě a z Ruska se mu podařilo utéct v listopadu 2017 před hrozcím trestem za (velmi problematicky dokazovanou) účast na někdejších protestech proti Putinovi.

Dmitriji, jsi ruský anarchokomunista a do jisté míry opakuješ osud Petra Kropotkina. I ten byl ve vězení, ale za pomoci přátel utekl z Ruska. V zahraničí se seznámil s Bakuninem, který zase znal Marxe. V Pobaltí těžko potkáš lidi takového významu, jako byli Marx, Kropotkin nebo Bakunin, ale solidaritu jsi tam poznal. Řekni nám prosím něco o svých filozofických názorech na společnost a politiku.

Ano, podporu jsem tam pocítil. Děkuji všem, kteří podporovali (a stále podporují) mě i moji rodinu. Pokud jde o filozofický výklad, v postsovětském prostoru dnes v počáteční formě existují tři základní teoretické směry: anarchokomunismus, revoluční socialismus a integrální socialismus. Zdůrazňuji, že nejde o politická hnutí, ale o formu myšlení, existující v zárodečné formě. Já zastávám v tomto ohledu první uvedený. Dnes jsou rozdíly mezi těmito směry relativní. Jestli se spojí, nebo rozejdou, to ukáže doba. Filozofii anarchokomunismu, jak ji rozumím já, jsem vysvětlil v textu „Co je filozofie libertariánského komunismu“, který jsem napsal ve vězení. Dá se najít na internetu.

Můj názor na společnost? Svého času se mi jevily velmi přesné myšlenky amerického historika a anarchisty Howarda Zinna, autora knihy *Dějiny lidu Spojených států amerických*. Píše v ní, že nezkoumá historii společnosti z pohledu Henryho Kissingera, ale z pohledu utlačovaného a porobeného obyvatelstva. Tak se lidé s mými názory dívají na společnost: nikoli očima pánů Lavrova nebo Putina, ale jako ti, které utiskují, jejichž názor je umlčován, s jejichž názorem se nepočítá.

Přítom samozřejmě nadšení nestačí. Lidé zastávající dnes levicově radikální světový názor trochu zaostávají za současným sociologickým a politickým myšlením. Nelze zcela souhlasit s názory současných sociologů už proto, že se mnozí z nich nemohou dohodnout mezi sebou. Přesto je třeba vědět v obecných rysech, čeho bylo dosaženo a jaký užitek nám to může přinést. Je to potřeba kvůli tomu, abychom v levicových pseudoideologických textech na internetu neprovolávali banality. Mnozí příslušníci levice v Rusku si stále vystačí s úrovní humanitních věd starou sto padesát let.

Na druhé straně jsou v Rusku lidé, kteří znají západní, například marxistické, teoretiky, jež neznají ani na Západě. Čtou jejich texty v originále. Jsou tedy dost dobře informováni, ale přitom nemohou nic dělat, a často nechtějí nic nabídnout, co se týče organizování. Tuto trhlinu mezi teorií a praxí je samozřejmě nutné překonat. Jak ses stal anarchokomunistou? Co tě ovlivnilo?

V mém pojetí je anarchokomunismus krátce řečeno samospráva, socialismus, internacionalismus, organizace nestranického typu, revoluční uvědomění. Aby nedošlo na všelijaké otázky na toto téma, prosil bych, abych nebyl „navlákán“ do kabátu minulého století. Nikdy jsme se nevěnovali historickým rekonstrukcím: je nesmysl pokoušet se obrodit bolševismus, anarchismus nebo něco dalšího jako politická hnutí. Anarchokomunismus je nejbližší termín, který vyjadřuje mé názory. Jak si toto hnutí – bude-li někdy – bude říkat, ve skutečnosti nikdo neví.

Jak jsem k tomu dospěl? Věnoval jsem se historii Ruska. První akce, které jsem se účastnil jako jeden z organizátorů, byla demonstrace za zastavení války v Čečensku v roce 2000. Ovlivnily mě události, které proběhly v naší zemi v devadesátých letech. Proč se rozpadl Sovětský svaz? Proč probíhá válka v Čečensku? Co se tam děje? Jde o národně-osvobozenecké hnutí, nebo „řádění terorismu“, jak říkali v televizi? Proč je země bohatá, ale lidé chudí? Kde se v zemi, jež porazila fašismus, vzali fašisti? Byl v SSSR vybudován komunismus nebo ne? A tak dále. Tyto otázky neznepokojovaly jen mě,

ale i mnoho dalších mladých lidí na přelomu dvacátého a jednadvacátého století.

Lenin považoval anarchismus za filozofickou cháttru, i když jak vidíme, ideologii anarchismu tvořila intelektuální elita, aristokracie. Jsou ti některé leninské názory blízké a jak jdou dohromady s anarchismem?

Na Leninovi mi imponuje intelektuální důslednost, rozhodnost, politický talent, vytrvalost. Lenin se pokoušel být současně etatistou i antietatistou, ale zastánce státu v něm přece jen zvítězil.

Otázku, jak jdou Leninovy názory dohromady s anarchismem, je třeba posuzovat v souvislosti s mou předcházející odpovědí. Není nutné kopírovat postoje počátku dvacátého století. Spory o to, co Lenin a bolševici v roce 1917 udělali nebo jak anarchisté v roce 1917 dopadli, považuji za zbytečné. Můžu jen říct, že bolševici v roce 1917 podcenili stát, když ho považovali „jen za nástroj“, a v důsledku toho je pak pohltit.

Tvými idoly jsou Kropotkin a Lenin. Kropotkin kritizoval Lenina, nepřijal revoluci a mluvil o tom, že diktatura strany nemůže porazit kapitalismus, že pro ustavení nového socialistického zřízení je škodlivá, že to bylo za cenu tisíců životů a zpusťování celých oblastí, že se moc postavila dokonce proti těm nejlepším lidem. Kropotkin odmítl ministerský post, který mu navrhoval Kerenskij, protože považoval práci domovníka nebo čističe bot za lepší, poctivější a užitečnější než službu státu. Nakonec ho zklamala revoluce, kterou měl za utopii, moc chápal jako násilí a politiku jako hanebnost. Řešením bylo jen distancovat se od nich. Co si o tomhle myslíš ty? A umíš si představit sám sebe v politice? Chceš ještě dělat v Rusku nějakou revoluci?

Lenin a Kropotkin pro mě nejsou idoly. Jsou to političtí činitelé, ke kterým se vztahuji s úctou a zájmem a jejichž názory považuji v něčem blízké mým vlastním. Kromě nich bych mohl jmenovat desítky revolucionářů, kterých si vážím a kteří jsou mi blízcí.

A různá období života Lenina a Kropotkina hodnotím různě. Například mě velmi deprimuje, že v roce 1918 po návratu do Ruska Kropotkin v podstatě nevstoupil do revolučních událostí jako anarchokomunista. Kvůli pokročilému věku nebo z jiných důvodů nebyl způsobilý konsolidovat celkem početné nebolševické levicové radikální síly. Podívejte se na Machnovy *Vzpomínky*. Celým textem prostupuje jedna a tatáž myšlenka: anarchisté se ukázali jako organizačně slabí a nepřipravení na revoluci.

A stejně tak je to s Leninem: myslím, že když se ocitl v čele rady lidových komisařů v roce 1918, tedy když se stal předsedou sovětské vlády, v určité chvíli začal chápat, že moc sovětů se mění v moc byrokracie, ale z různých důvodů tomu nedokázal zabránit.

Na otázku, jestli si umím představit sám sebe v politice, můžu odpovědět, že ano. V jaké formě, zatím neumím říct. Co se týče otázky, jestli chci dělat v Rusku revoluci – tahle otázka, zdá se mi, není správně zformulovaná v tom smyslu, že revoluce probíhá nezávisle na tom, jestli to někdo chce nebo nechce. Je to sociálně-politický jev. Proto tuto otázku pro sebe stavím takhle: Dokážeme něco dělat, kdyby nastala revoluce? Dělat tak, aby část lidí, která bude nutně do událostí zapojena a bude se obětovat, nepodstupovala tyto oběti zbytečně a ne ve jménu nějakého nového prezidenta? Putina moc nejspíš skončí složitým sociálně-politickým děním, a čím déle bude Putin u moci, tím pravděpodobnější toto dění je. V historii Ruska to tak bylo vždy: po dlouhé autoritářské vládě následovalo období občanské války. Možná se to nestane najednou, ale často to tak bývá.

Nestabilita je samotnou podstatou ruského impéria: zaprvé je to obrovské území, zadruhé se od roku 2014 objevil nový faktor – připojení Krymu. To byla časovaná bomba. Potom, co Putin uteče, a dříve nebo později to stejně udělá, obyvatelé Ruska budou muset za toto dobrodružství zaplatit. Proto otázka nestojí „jak bych mohl něco udělat, aby došlo k revoluci“, ale „co budu dělat, až nastane“.

Na shromážděních anarchistů jsi říkal, že je třeba zopakovat rok 1917, tedy vyzýval jsi k revolučnímu teroru, násilné změně moci. Možná chtěla vláda trochu usměrnit tvé nadšení stoupence revoluce a radikalismu. Co si o tom myslíš? Jaký máš vztah k Levé frontě opozičního politika Sergeje Udalcova? Co máte společného a v čem se lišíte?

Otázka, tak jak ji formuluješ, obsahuje skrytou státní propagandu. Předpokládá, že je nějaký dobrý, správný stát – Ruská federace – a že jsou tu špatní lidé, jako třeba já, kteří vyzývají k revolučnímu teroru.

Zaprvé jsem nikdy nikde k revolučnímu teroru nevyzýval. Zadruhé se teroru věnuje ruský stát – teď a tady. Jedna cesta v antonu na soud úplně stačí, aby bylo všechno najednou zřejmé. Měl jsem dost času sledovat, jak se ruský stát vysmívá svým vlastním občanům. Hlavním teroristou je dnes ruské státní uspořádání, které je každým dnem agresivnější jak v zahraniční, tak ve vnitřní politice.

Jestli „chtěla vláda trochu usměrnit mé nadšení stoupence revoluce“, pak můžu říct, že dosáhli spíše opačného efektu. Člověk, který má svědomí a kterému funguje hlava, a jen trochu by se podíval na ruský stát zevnitř, se nemůže stát jeho stoupencem. Stane se jeho otevřeným nebo skrytým protivníkem. Možná se takový člověk nestane opozičníkem, ale určitě se na věc začne dívat jinak, mnohem kritičtěji.

A kromě toho v tvoji formulaci vidím také zvláštní podtext. Jako by se vycházelo z toho, že vláda věděla, že jsem nebyl na Blatném náměstí při protestech proti Putinovi, ale stejně se rozhodla zavřít mě za účast na nich do vězení. Z toho vycházíme? Vždyť ruská vláda přesně takhle přemýšlí a přesně tak postupuje. Pak tedy promiňte. Ten, kdo takhle přemýšlí a postupuje, nemá právo očekávat dobré vztahy.

K Levé frontě. Po určitou dobu jsme s Levou frontou spolupracovali, byli to naši spojenci. Všeobecně je to tak, že jako levice jsme různorodí, my jsme se třeba stavěli ke zkušenosti SSSR kritičtěji než Levá fronta.

Co ti dala zkušenost s vězením? Jak tě to změnilo? Jak se změnil tvůj vztah k lidem a idealistickým názorům Petra Kropotkina?

Tato zkušenost ještě upevnila věrnost mým názorům. K lidem jsem si vztah nezhoršil, ale možná jsem kritičtější. Kropotkinovy názory, které nazýváš idealistickými, bych tak neoznačoval. Spíš Kropotkin nikdy neaspiroval na roli organizátora, proto existuje obraz jakéhosi dobrého vousatého staříka. Kdyby se rozhodl převzít roli organizátora, omezení celého světa by na něj už navždy házeli špínu jako na kteréhokoli revolucionáře těch dob.

Jak se k tobě jako politickému vězni chovali spoluvězni a dozorcí?

Většina zavřených je proputinská, podporují existující režim.

Projevuje se to ve vězení?

Pro vězně v tom není velký rozdíl, jestli je někdo politický nebo ne. Hlavně aby byl člověk normální. Proputinské nebo protiputinské názory v mase vězňů nemají velký význam. Nejsou kritériem, na jehož základě by se vztahovali jedni vězňové k druhým dobře nebo špatně. Řadovým pracovníkům vězeňské služby je taky fuk, jestli jsem politický vězeň nebo ne. Jen proto, že mi média a obhájci lidských práv věnovali určitou pozornost, střední článek vedení, jak jsem to pochopil, to nějak zohledňoval, ale nijak nápadně.

Co bys změnil v penitenciárním systému? Je třeba zakázat vězňice a proč? Jaký trest bys vymyslel pro ty, kteří tě pronásledovali a zbavili svobody, psychicky tě traumatizovali?

Nevidím sám sebe jako reformátora penitenciárního systému. Kdyby to bylo na mně, zlikvidoval bych vězňice jako typ ústavů. Reformovat je ale potřeba soudně-výšetřovací systém Ruska, když už má být řeč o reformě.

Žádný trest bych vymýšlet nezačal, nejsem zlomyslný maniak a psychicky je u mě všechno v pořádku. Moc, ke které se přísáhl, není věčná a poznají ubohost jiného postavení, a to ne díky mně, ale díky ruskému státu. Ten je dost neodpovědný dokonce i k vlastním poskokům.

Momentálně jsi žadatelem o azyl. Žít izolovaně od obvyklého prostředí může být celkem složité. Navíc si musíš vytvořit nové

vztahy a adaptovat se na novou sociální realitu: na konzumní společnost, sociální darwinismus atd. Mimochodem, kritici nejsou nikde oblíbení a všude se politici chovají k občanům jako k abstraktním lidem. Taký jsou tu jazykové problémy a mnoho jiného. Ne všem se podaří adaptovat a integrovat se. Petr Pavlenskij a Oxana Šalyginová sedí ve francouzském vězení. Jejich performanci s podpálením banky nikdo nepochopil. Petr Pavlenskij si myslel, že Francie je zemí revoluce, ale je to také země, která pronásledovala anarchisty, a třeba Kropotkin tam strávil ve vězení tři roky. Doufám, že si své místo najdeš! Jaké máš vlastně plány v emigraci?

Na „konzumní společnost“ se adaptovat nemusím. V Rusku ve velkých městech je stejná konzumní společnost jako na Západě. Dokonce bych řekl, že ještě horší, protože na Západě mají menší spotřebu vodky. Zatím jsem v Evropě neviděl tak obrovská, dokonce gigantická obchodně-zábavní centra, jaká stojí například v Moskvě.

Plány? Adaptovat se, to neznamená přijmout hodnoty konzumní společnosti, tyhle takzvané hodnoty mi byly vždycky cizí. Nejbližší plány: pokračovat v akademické práci, vydat několik knih. Když jsem byl v domácím vězení, napsal jsem knihu *Způsoby falšování trestních případů v současném Rusku*. Doufám, že se podaří brzy ji vydat. Před uvězněním jsem k tisku připravil ještě jednu knihu, ale už nestihla vyjít. A co dál, to se uvidí.

„AIRSOFT“ ANEB PŘÍPAD TERORISTŮ Z PENZY

Česká policie měla Fénix, ruská si vymyslela tajnou revoluční organizaci.

V úterý 23. ledna se v Petrohradě ztratil antifašista Viktor Filinkov. Za dva dny se našel – tisková služba petrohradských soudů napsala, že byl poslán do vazby a přiznal se, že je v teroristickém spolku, jehož členové „sdílejí anarchistickou ideologii“. Další den se k němu dostali členové komise pro dohled nad dodržováním lidských práv stíhaných a odsouzených lidí, a ukázalo se, že Filinkov byl mučen. Ve čtvrtek 25. ledna se ztratil obyvatel Petrohradu Igor Šiškin, když šel venčit psa. Pes se domů nevrátil sám, ale s ozbrojenými policajty. Šiškin se našel v sobotu na soudě. Novináře na soudní jednání nepustili, Igora zavřeli. Byl zmlácený. Tento policejní postup umožnil jeden z místních soudů ve městě Penza.

Co spojuje Penzu, Petrohrad a anarchisty? Nezávislý ruský mediální projekt *OVD Info* (který vznikl v reakci na masové represe při mítinku 5. prosince 2011), zabývající se politickým pronásledováním v Rusku, zveřejnil 11. prosince 2017 podrobný přehled o perzekucích spojených s „Malcevovou revolucí“. (Tu vyhlásil protiputinovský aktivista Vjačeslav Malcev na 5. 11. 2017, kdy také došlo k masovému zatýkání.) V přehledu bylo popsáno trestní stíhání tzv. teroristického spolku v Penze. Psalo se zde, že případ se týká pěti lidí, z nichž dva jsou anarchisté. Nebyla to zcela přesná informace. Obviněných bylo šest a nikdo z nich neměl nic společného s Malcevem, i když vyšetřování tak možná bylo vedeno. Navíc byli přinejmenším někteří obvinění antifašisté a jeden z nich žil před zatčením v Petrohradě.

17. nebo 18. října byl v Penze zatčen první člověk v tomto případě, Jegor Zorin. Následně zatkli antifašistu Ilju Šakurského a jeho přítele Vasilije Kuksova. Dne 27. října byl zatčen Dmitrij Pčelincev. Začátkem listopadu byl v Penze zatčen Andrej Černov a v Petrohradě Arman Sagynbajev, kterého odvezli do Penzy a dali do vazby. Podle vyšetřovatelů byli všichni členy teroristické skupiny 5.11, která připravovala revoluci v zemi. V době vzniku tohoto článku zůstalo ve vazbě pět lidí, šestý je v domácím vězení. Vyšetřování informovali o psychickém nátlaku, mučení proudem, věšením hlavou dolů a o zbrani, kterou jim příslušníci tajné policie FSB podstrčili.

V airsoftu na rozdíl od paintballu není rating, protože odpovědnost za dodržování pravidel mají sami hráči. Hráč, kterého trefili, je povinen přiznat zásah a hned si nasadit dobře rozpoznatelnou pásku červené barvy, která představuje jeho smrt (nebo zranění) ve hře, a odebrat se na místo určené jako hřbitov (nebo lazaret). V souladu s tím se nehraje kvůli výhře, ale pro požitek z čestné hry. Ptát se na to, kdo zahynul a kdo ne, není obvyklé, protože během samotné hry tyto věci není třeba jinak zjišťovat.

Jako zbraň se užívají napodobeniny s plastovo-keramickými kulíčkami o průměru šest až osm milimetrů. Zbraň je poháněna vzduchem nebo plynovou směsí, nejčastěji se používá elektrická s akumulátorem, ale jsou i manuální.

„Není sporu o tom, že terorismus je špatný,“ říká k případu Kuksovův advokát Alexandr Fedulov, „ale trestejte ty, kteří s ním mají skutečně něco společného, ne všechny popořadě. Taký jsem dřív hrával airsoft. Abych si odpočinul. Taký mám doma airsoftovou zbraň. Na tu není žádné povolení potřeba. Taký jsem večer v parku střílel do terče. Prostě se mi ta hra líbila... A Vasja Kuksov chodil hrát airsoft. Dvakrát si vystřelil z napodobeniny... Při rozhodování o prodloužení [vazby] jsem mluvil asi dvacet minut a jediné slovo se do usnesení nedostalo. Vyšetřovatel čte žádost: „... věnovali se nezákonnému osvojování zběhlosti přežít v lese a poskytování první pomoci.“ Kde je u nás popsána zákonnost takových zběhlostí?! A soudce sedí a přikyvuje. „Chystali se vyházovat do povětří kanceláře Jednotného Ruska, pošty...“ Nesmysly.“

Když 19. října Kuksovova žena Jelena přišla domů z práce, viděla, že tam Vasilij ještě není, i když se měl vrátit dřív než ona. Telefonovala mu na mobil – ten zvonil, ale muž ho nezvedal. Za několik hodin Jelena slyšela, že se někdo snaží klíčem otevřít dveře od bytu. Podívala se kukátkem a uviděla asi deset neznámých mužů, z nichž jeden držel za krk jejího muže. Vasilij sotva stál na nohou. Muži jí sdělili, že přišli z FSB.

Vasilijovy kalhoty a bunda byly roztrhané a umazané od krve, hlavu a nos měl rozbité, jako by s ním mlátili o zem. Podle Jeleny byla prohlídka jen povrchní. Potom se Vasilije zeptali, jestli má auto. Příslušníci FSB přivedli Kuksova a jeho ženu k autu a jemu nařídili, aby otevřel dveře. Kuksov šel k autu a všiml si, že zámek není v pořádku. Na jeho překvapené zvolání někdo z příslušníků hrubě reagoval: „Co tím chceš říct?“ Policie začala prohledávat auto a našla v něm pistoli. Kuksov, který byl do té doby klidný, začal křičet, že mu zbraň podstrčili.

Ve stejný den zatkli Ilju Šakurského. Zpočátku ho podezřívali, že skupinu organizuje, potom ale změnili paragraf na „účast“. Šakurskij organizoval přednášky, úklid parků v rámci ekologických iniciativ, pořádal akce za práva zvířat. Je vegetarián a celkem známá postava v místním levicovém hnutí.

Jeho kamarádka Valerie (jméno je změněno) vypráví, že Šakurskij ještě ve škole posbíral pár spolužáků a společně odjeli čistit řeku Mokšu. Předtím to nikoho nenapadlo, až Ilju. Po nějaké době se ve škole objevili lidé z vedení města Mokšan a policisti. Udělali pro žáky zvláštní třídnickou hodinu, kde povídali, že Ilja je nacist a že jeho vrstevníci se s ním musí přestat stýkat. Těhle historce se Šakurskij a jeho kamarádi antifašisté vždycky smáli.

Na soudě, který 14. prosince projednával prodloužení vazby, seděl Šakurskij z nějakého důvodu v sále, ne v kleci spolu se Sagynbajevem a Pčelincevem. Možná vyšetřovatelé nechtěli, aby Šakurskij komunikoval s ostatními obviněnými. Jednání bylo veřejné. Šakurskij vypadal velmi deprimovaně, na hlavě měl kapuci. Vedle něj seděla jeho matka a celou dobu ho objímala. Na něco se ho ptala, on odpovídal jednoslovně. To nejdelší, co matce řekl, se týkalo svátků: „Mami, určitě ozdob stromeček.“

Podle Fedulova se Šakurskij přiznal. Přiznali se všichni kromě Kuksova, který odmítl odpovídat na otázky na základě ústavního paragrafu 51. Před nějakou dobou se Šakurskij a Pčelincev přátelili, trénovali spolu, sportovali, hráli airsoft. Potom se ale několik měsíců neviděli.

Dmitrij Pčelincev ženě: „Je podlé takhle zacházet s lidmi. Z něčeho tě podezřívají a obviňují, ale pokud to nedokážou, nejsi vinen. Tak proč jsem v tak mizerných podmínkách, ŽE TO násobí trest za to, co jsem neudělal?“

Angelina Pčelincevová muži: „Kašlu na narozeniny, Nový rok, ostatní svátky a všechny potíže, co mám. Jen ty jsi důležitý. Kdybych mohla, byla bych s tebou a prošla tím vším taky. Ale vím, že jsi proti a navíc to není možné. Udělám všechno, co můžu, abych ti pomohla, a ty se kvůli mně netrap, věř mi, že to zvládnu.“

Před zatčením pracoval Pčelincev jako instruktor střelby. Odbornost k tomu získal během služby ve výcvikovém centru Penzenského dělostřeleckého inženýrského institutu. 27. října vyšel Pčelincev brzy ráno z domu, aby se setkal s babičkou. Jeho žena Angelina ještě spala, když se muž vrátil do bytu už v poutech a s příslušníky FSB. Podle ní policie během prohlídky obrátila byt vzhůru nohama a nakonec odnesli osobní telefony a další elektro-

nické nosiče informací a také evidované zbraně – dvě lovecké pušky a dvě plynové pistole. Pak šli k autu. Pčelincevovo auto bylo rozbité, nedávno ho s potížeji převezl k domu. Alarm nefungoval. Příslušníci FSB auto prohlíželi a ve chvíli, kdy je nikdo neviděl, našli pod zadním sedadlem dva granáty. Pčelincev řekl: „Auto bez alarmu, to jste borci.“ Měl tím na mysli, že granáty mu podstrčili.

Ve stejný den Angelině zatelefonovali a řekli jí, že její muž prý chce, aby byla přítomna u výslechu. Když ale přijela na FSB, zjistila, že žádný takový výslech neprobíhá. Čekali tam na ni dva tajní. Během rozhovoru si jeden z nich „významně“ pohrával v ruce se šídlem a začal jí vyhrožovat, že její muž dostane doživotní trest. Říkal, že „je prostě třeba někoho střílet do nohy“, aby Pčelincev přestal odmítat výpověď podle paragrafu 51.

„Taková blbost – tohle je teroristická organizace, která neprovedla jediný teroristický čin ani ho neplánovala,“ říká Pčelincevová. „To znamená, že u soudu nelze říct, že to k nějakému datu plánovali. To nelze říct, protože absolutně nic neplánovali. Jediné, co dělali, že se učili poskytovat první pomoc v polních podmínkách, přežít v lese. To je nezákonné?“

Za pár dní ve vazbě Pčelincev oznámil, že se chystá přiznat vinu. Jeho blízké, kteří si byli jisti Dmitrijovou nevinou, to šokovalo. Na zaplacení advokáta si jeho příbuzní vzali půjčku v bance – advokát Alexej Agafonov požádal o zálohu 150 tisíc rublů (zhruba 50 tisíc korun). Ale bez ohledu na tyto peníze se nijak zvlášť nestaral o potřeby svého mandanta. Docházel za Pčelincevem do vazby a ukazoval mu, kde se má podepsat na papírech, které přinesl vyšetřovatel. Ale mohl se například po dohodě setkat s Dmitrijem před příchodem vyšetřovatele v pondělí a přijít už spolu s příslušníkem FSB v úterý. Když to Dmitrije překvapilo, odpověděl: „Vždyť jsem přišel.“

Dmitrij Pčelincev ženě: „Je to nespravedlivé. Nečestné. Nesprávné. Nesmyslné. Všechny cestičky mého života vedly jen k jednomu. Ty, babička, sestra, rodiče, plno lidí, kteří vědí, že jsem dobrý člověk. Proč teda na všechno, co se se mnou děje, kašlat? Kašlat na člověka, který není nebezpečný, má své radosti i problémy, myšlenky a prožitky. Co to kromě traumatu přinese mně a všem mým blízkým? Dokonce mě to ani neštve, ale strašně trápi. Nemá to náhoda, shoda okolností. Je to prostě něčí nespravedlivá vůle. Nejnesmyslnější sobota. Aspoň jsem se osprchoval, oholil, nechci se podobat tomu, za koho mě mají. Co dělám špatně, Angelino?“

Angelina Pčelincevová muži: „Věřím ti stejně jako celá tvoje rodina a tvoji přátelé. Všichni se o tebe moc bojí a rozumí tomu, co se děje. Je nám to jasné. První měsíc jsem se snažila pochopit, jak je možné TAKHLE zacházet s člověkem, ale potom jsem přestala hledat smysl tohoto. Je jim jedno, jak je tomu, koho tak bezcitně válcují.“

Advokát Agafonov se sešel s Pčelincevovou a zeptal se jí, jestli její muž netrpí přehnanou obrazotvorností. Angelina odpověděla, že na to daná situace asi není nejprůhodnější. Ukázalo se, že Dmitrij řekl advokátovi, že za ním každý den chodí příslušníci FSB a vodí ho do jiných cel na „výslechy“. Jenže podle advokáta se to ve vazbě nemůže dít, protože je to tam zakázané.

Zpočátku Angelině dopisy od muže nechodily, i když jí psal prakticky každý den. Dopisy se hromadily v kanceláři příslušníků FSB, kteří čekali na informace, které od Dmitrije nebo Angeliny potřebovali. Potom Pčelincevová našla ve schránce tlustou obálku, k prasknutí naplněnou všemi mužovými dopisy za celý měsíc. Tehdy vyšlo najevo, že si prakticky od samého začátku stěžoval na Agafonova. Podle Angeliny ho doslova dorazilo, že mu vlastní advokát nevěřil. Seděl přitom v cele sám, zcela izolován a advokát byl jediný člověk, kterému by se mohl svěřit.

„Vzhledem ke vztahu trestních orgánů a soudů na území našeho města je odsoudit i s minimálním množstvím důkazů,“ myslí si Fedulov. „Protože tohle je první takový případ v oblasti a všichni jsou zainteresovaní, je to velká věc: představuješ si, že chytí teroristy. Kterí s dřevěnými pákami, s větvemi běhali po lese. Vasja mi říkal: ‚Viš, čeho jsem se bál? Že někdo uvidí, jak běhám po lese a hraju si na válku. Propadl bych se hanbou.‘ Změna ústavního uspořádání na nějakém území... Na území vesnice Šalušejky, tam mohli tohle uspořádání změnit svými airsoftovými zbraněmi?“

Jednou přišel Pčelincevové dopis od Dmitrije na lístku papíru křivě vytrženém ze sešitu. Na začátku bylo napsáno něco o tom, že muž čte knihu, co má 800 stran a že má svou ženu rád. Tohle ale bylo přeškrtnuté a na konci Dmitrij velmi nejistou rukou napsal: „Nepiš mi, nic mi nenos, odjed' co nejdřív, neptej se na mě, se mnou už všechno skončilo.“ Ve stejném dopise Pčelincev sděloval, že mu

píchají psychotropní látky a dávají tabletky a že je to „horší než smrt“. Žena si myslela, že Dmitrij je mimo a napsala mu odpověď.

„Vzala jsem papír a chvějící se rukou napsala, že všechno bude v pořádku. Pochopila jsem, že i když pro nás to nebyla tak dlouhá doba, pro něj to bylo mnohem horší. Tehdy jeho otec řekl advokátovi Agafonovovi, aby si vzal ze složené zálohy tolik, kolik považuje za nutné, a ostatní aby vrátil. A našli jsme nového advokáta.“

1. prosince, když bylo Pčelincevovi sděleno obvinění, se mohli Angelina a Dmitrij setkat a mluvit spolu. Dmitrij řekl, že požádal o návštěvu ženy, „aby se s ní rozloučil“. Podle něj ho týrali každý den – věšeli ho hlavou dolů, pouštěli do něj proud, i do třísel. Báł se, že ho můžou zabít a zinscenovat sebevraždu. Říkal, že jeho organismus nemusí takové mučení vydržet: „Bojím se, že mi nevydrží srdce a nevyjdu odtud živý. Je to peklo.“ Pčelincev poprosil ženu, aby řekla vyšetřovateli, že se s ní loučí, a pak možná ten den nepřijdou. Angelina si už předem řekla, že nebude před tajnými plakat, proto se držela a snažila se muže povzbudit. Přesvědčovala ho, aby neztrácel naději a počkal, dokud nový advokát něco nevymyslí.

Když jejího muže odvedli, zeptal se jí vyšetřovatel, o čem spolu mluvili. Odpověděla: „Přestaňte Dimu zabíjet.“

Dmitrij Pčelincev ženě: „Neođmítl bych kolonizovat Mars. A ještě lepší by bylo něco vzdálenějšího. Příště opravdu nic nepotřebuju, takže zatím nejedždi. Napišu, kdyby něco. Celkově se držím. Představuji si, jak začneme žít.“

Angelina Pčelincevová muži: „Domluví se s Elonem Muskem, odletíme odtud a víckrát se na tuhle planetu nevrátíme. Počkáme, ano? Ještě stavějí koráb.“

V některých rozhovorech říkali příslušníci FSB, že při prohlídce u Šakurského našli seznam pěti lidí. Jedna dívka, která na něm byla, zůstala na svobodě, všichni ostatní – Zorin, Kuksov, Pčelincev a Černov, i samotný Šakurskij – jsou ve vězení. Přibyl k nim Sagynbajev, který byl v době zatčení v Petrohradě. Ten má vážné zdravotní problémy, potřebuje nepřetržitou lékařskou pomoc, při soudním jednání o prodloužení vazby v prosinci říkal, že stále zvrací.

Zorin je přítel Šakurského, studovali spolu na Penzenské státní univerzitě učitelství fyziky. Zosina zatkl jako prvního a také první vypovídal. Uvedl: „... teroristická organizace zvláštního utajení, propracovávaní v lesích schéma svržení moci...“ Nový rok slavil Zosin na svobodě – z vazby ho propustili do domácího vězení.

Podle verze vyšetřovatelů byla skupina 5.11 založena s cílem přípravy revolučního převratu a svržení moci za využití teroristické činnosti. Kromě ní na území Ruska působily i další podobné skupiny, které všechny společně vstoupily do nějaké jednotné organizace s podobnými cíli a metodami. Členové 5.11 byli zakonspirovaní, měli rozdělené role. Ve skupině prý byl například ženista a spojař. V tomto kontextu bylo podle vyšetřovatelů hraní airsoftu přípravou k teroru.

V tuto chvíli není známa žádná procesní nebo faktická spojitost mezi případy, které souvisejí s „Malcevovou revolucí“, a penzenským případem antifašistů – kromě čísel 5 a 11 v názvu „teroristického spolku“.

Dmitrij Pčelincev ženě: „Světlo tu svítí čtyřiařdvacet hodin. Jestli mě nepustí jako nevinného, tak mě pustí kvůli rozvinutému Alzheimerovi. Je tu tak vlhko, že mě pustí i kvůli tuberkulóze, a taková špína, že mě pustí kvůli žloutence. A kouřím tolik, že mě pustí kvůli rakovině. A dáváte mi tolik čokolády, že mě pustí kvůli cukrovce. Dělam si samozřejmě srandu. Nikdo mě nepustí.“

(V textu byla použita korespondence Dmitrije a Angeliny Pčelincevových.)

Zdroj: <https://ovdinfo.org/articles/2018/01/29/straykbol-penzenskoe-delo-o-terrorizme>

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

NÁSTRAHY A KOUZLA INTERNACIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE

Londýnské setkání mezinárodních sekretářů členských skupin Internacionály anarchistických federací stálo v mnoha ohledech opravdu za to. Pro naši „delegaci“ všechno začalo již na letišti, kde jsme zjistili, že cestování do skoro policejního státu opravdu není nic jednoduchého.

UK Border Force se nás jala řádně prověřit a kromě otázek na bydliště, zaměstnání nebo finanční situaci došlo i na vtipné dotazy typu „jestli máme nějaký extrémní názor“ (do vysvětlování našeho postoje k pojmům, jako je extremismus nebo radikalita, jsme se pro jistotu nepouštěli) nebo „tetování s politickým motivem“. Náš výslech probíhal odděleně, což byla pro nás oba docela nepříjemná situace především proto, že policajti nebyli zrovna moc sdílní, takže jsme netušili, jestli toho druhého právě deportují, nebo už je propuštěn.

Po čtyřech hodinách hloupých otázek mě propustili na svobodu (se slovy: „Omlouváme se za tuhle drobnou nepříjemnost.“). Drama ale ještě chvíli pokračovalo, jelikož mě usměvavý policista vyvedl ven úplně jiným vchodem než tím, před kterým čekal už dost nervózní kamarád. O mém propuštění ho samozřejmě nikdo neinformoval, takže jsme ještě přibližně půl hodiny oba zmateně pobíhali po letišti, než jsme se našli.

Protože byly dvě hodiny odpoledne a ani jeden z nás od rána nic nejedl, nasedli jsme do prvního předraženého autobusu směr město s tím, že najdeme nějakou proletářskou čtyřku a půjdeme se najíst. Toho dne nám ale štěstí evidentně nepřálo. Autobus totiž končil ve čtvrti jako vystřižené z noční můry každého, kdo se kdy setkal s pojmem gentrifikace: ve Stratfordu. První, co nás uhodilo do očí, byl obrovský skleněný obchodák ověšený spoustou vánočních světýlek. S obočím zdviženým doprostřed čela jsme se obrátili na druhou stranu, kde nás čekal výjev možná ještě děsivější. Tam, kde dříve stávaly roztomilé cihlové dělnické domky, se nyní tyčily mrakodrapy různých tvarů a velikostí (většina z nich prázdná), a aby toho nebylo málo, občas mezi nimi vykukoval i nějaký ten stavební jeřáb. Vyrázili jsme směrem od obchodního domu do jakési snobské verze parku, což znamenalo přehnaně upravené trávníky, uhlazené cestičky a sem tam nějaký stromek. Doufali jsme, že po cestě potkáme aspoň stánek s hranolky, ale nic takového tam nebylo. S krajním odporem jsme se tedy vydali přímo dovnitř skleněného chrámu konzumu. Po konstatování, že je opravdu zvláštní mít v obchodním domě ulice, padající umělý sníh a člověka v kostýmu ledního medvěda, který pouští z reproduktoru vánoční koledy, jsme usedli k jídlu a přemýšleli, jak se dostaneme na místo určení. Protože ani jeden z nás neměl mapu, rozhodli jsme se raději utratit poslední peníze za jízdenku na metro a dojet do mnohem sympatičtější části Londýna, kde se setkání odehrávalo, přímo.

Tak začala příjemnější část našeho pobytu: dělnické čtvrti, přátelští soudruzi a soudružky, utužování mezinárodních kontaktů a plánování revoluce. Došli jsme do místního komunitního centra, kde na nás už čekali soudruzi a kamarádi (a soudružky a kamarádky) z britské Anarchist Federation. První večer byl čistě seznamovací. Zatímco jsme všichni společně chystali večeri, postupně přicházeli anarchisté a anarchistky z různých koutů světa. Tak jsme se mohli skamarádit s lidmi z Francie, Německa, Slovinska, Španělska, Řecka, a dokonce i z daleké Brazílie. U vína a chilli sin carne panovala pohoda a pravá mezinárodní solidarita. Ubývání jsme byli v hostelu nedaleko odtamtud.

Druhý den už začala pořádná práce. Řešily se jak klasické administrativní záležitosti, jako počet členských a sprátených organizací (který mimochodem pomalu, ale jistě roste) nebo peněz ve fondu, tak praktičtější věci, jako konání dalšího setkání nebo mezinárodního anarchistického kongresu, pořádání akcí, aktualizace webových stránek nebo psaní článků do časopisu Internacionály. Zjistili jsme, že i když na místní úrovni funguje většina členských organizací výborně, některé věci jsou trochu náročnější na mezinárodní koordinaci. Proto došlo k několika usnesením ohledně interní komunikace a dalších záležitostí, které by měly tyto nedostatky odstranit. Jeden z hlavních závěrů tohoto setkání zahraničních sekretariátů byl, že je potřeba posílit komunikační kanály pro výměnu informací a know-how mezi členskými federacemi.

Jedno z témat, které se (spíš na úrovni volné diskuse) řešilo na podzimním setkání, byl nacionalismus a jeho různé podoby napříč oblastmi, ve kterých členské federace IFA fungují. S trochou štěstí už brzy vyjde první číslo magazínu IFA, který bude obsahovat texty věnující se právě tomuto tématu od různých členských organizací.

Řešila se také situace ve stále autoritářštějším Turecku. Co se mezinárodní solidarity týče, byl odsouhlasen návrh uspořádat internacionální akční týden na podporu argentinského domorodého hnutí odporu, které dlouhodobě bojuje s oděvní korporací Benetton a tamní vládou, která se na novodobé kolonializaci podílí. V této souvislosti připomínáme, že Benetton má prodejnu i v Praze (stejně tak jako se v Praze nachází argentinská ambasáda) a že imaginaci a autonomii se meze nekladou a určitě můžete nějakou akci uspořádat sami.

IFA aktuálně funguje spíš jako platforma pro koordinaci činností různých organizací napříč zeměmi, je ovšem snaha začít ji víc prezentovat veřejně. Z tohoto důvodu došlo k sestavení technické skupiny, která se postará o redesign a znovuspuštění webových stránek.

Druhý den setkání byl zároveň dnem Kropotkinových narozenin, a tak jsme se rozhodli, že je všichni společně večer pořádně oslavíme politickými debatami nad půllitrem Guinnessu a talířem těstovin se zeleninovou omáčkou. V neděli ráno jsme sice byli všichni trochu unavení, ale Kropotkin si to zasloužil.

Nedělní dopoledne bylo věnováno plánování společných akcí v budoucnu. Většina lidí ovšem v neděli odlétala, takže se s prací končilo poměrně brzo. My byli jedni z nich, takže jsme si to namířili k vlakové zastávce a s mírným znepokojením jsme si všimli, že začalo sněžit. S něčím takovým jsme moc nepočítali, takže nám za chvíli pořádně čvachtalo v botách. Větší problém ovšem byl, že se dvěma centimetry sněhu v ulicích a na startovacích drahách nepočítala ani letecká společnost. Seděli jsme na letišti a sledovali množící se oznámení o zrušeních letů. Doufali jsme, že letu do Prahy se sněhová kalamita nedotkne, naše naděje byly ale marné. Náhradní lety a telefonní linka letecké společnosti byly za chvíli přetížené, vyhlídky na brzký přílet domů mizivé a žaludky prázdné. Navíc už bylo poměrně pozdě, takže kamarádi z Londýna a jiných koutů světa nezvedali telefony. Sesypali jsme tedy zbytky tabáku dohromady, zapálili si cigáro a ulehli v letištní hale na podlahu (bylo i celkem zábavné sledovat ještě před chvílí uhlazené, slušné občany s košilích a kravatách, jak se mezi sebou o několik minut později hádají o kus kartonu, na který by mohli složit hlavu, a o exkluzivní místo na lavičce).

Další den byl úspěšnější a nám se povedlo sehnat náhradní let a dovolat se kamarádovi z londýnské Radical Housing Network. Ten nám nabídl ubytování na hausbótu (a zároveň nás trochu zaskvětil

do bytové situace v Londýně, která je ještě mnohem horší než například ta pražská) a pozval nás k sobě na večeři. Jíst smaženou zeleninu s pít chlebem za doprovodu starého anglického, politicky angažovaného ska na příjemně se pohupující vyhráté lodičce, když venku na střechu bubnuje déšť – to za ten zrušený let stálo. Nakonec tedy všechno dobře dopadlo, a i když jsme se dostali domů o tři dny později, jsou naše dojmy převážně pozitivní, a hlavně našim londýnským hostitelům dáváme velký palec nahoru.

A jaké je naše poučení? Že radikální výlety je potřeba dopředu naplánovat, vzít si mapu a peníze, a připravit si pěkné povídání pro cizinecké a protiextremistické oddělení; že sedět na policejní stanici opravdu není nic příjemného; že vyjížďky do zahraničí jsou velmi inspirativní, povzbuzující a rozhodně je můžeme doporučit všem anarchistům a anarchistkám, kteří se cítí vyčerpaní nebo mají pocit, že je všechno marné; a že zahraniční skupiny mají velký potenciál, který spočívá jednak v jejich schopnosti akčně reagovat na jakoukoliv situaci a jednak ve schopnosti dobře propagovat a osvětlovat anarchistické myšlenky. Líbila se nám například grafika a styl britských či řeckých tiskovin, kromě toho oceňujeme jejich upřímnost a radikalitu. (-JAK-)

REVOLUCE NA KLINICE

Letošní podzimní existenční večírek se v několika detailech odlišoval od těch předešlých. Zaprvé se nekonal v prostorách infoshopu Salé. Rozhodli jsme se ho přesunout na Kliniku a podpořit ji tak participací na jejím programu v době, kdy funguje v nejistotě ohledně svého dalšího osudu, jelikož se dá očekávat, že SŽDC, současný vlastník budovy, ji bude chtít zbavit svobodného a samosprávného ducha, který tu již pár let vládne. Další novinkou byla absence společné večeře, která vždy existenčním večírkům v Salé předcházela. Přesto hladovější návštěvníci netrpěli, protože na baru byl připravený plech napečených sladkostí.

Téma večírku, který se konal 16. listopadu, tradičně souznělo s tím, jemuž se věnovalo poslední číslo naší anarchistické revue, tedy Velké říjnové revoluci. Před pár dny jsme si připomněli její sté výročí. Je to dlouhá doba, nevadilo tedy počkat si ještě hodinu od oficiálního začátku debaty, aby se všichni sešli, a mohli jsme disku-

tovat o tom, co pro nás dnes tato historická událost znamená, zda má cenu si ji připomínat a jaká z ní případně plynou ponaučení. Onu hodinku mimo jiné krátila hudební vzpomínka na Wabiho Daňka, který ten den zemřel.

Mluvílo se hned o několika aspektech Ruské revoluce. Předně o iluzi, že by mohl stát postupně odumřít za předpokladu, že budou převzaty struktury stávajícího státu a ten bude dál fungovat pod novým režimem. Každý stát má tendenci potvrzovat a upevňovat svou moc, což byl i případ bolševické strategie, která vedla ve výsledku k nevidanému státnímu teroru a vykořisťování pracujících nikoli už konkrétními osobami, ale systémem s jeho nově vytvořenou hierarchickou strukturou. Dále jsme reflektovali skutečnost, jak z poměrně chaotické a náhodné situace, kterou bylo dobytí Zimního paláce, může vzejít dějintvorný okamžik. V jedné z dílčích debat jsme částečně přešli k tématu následující *Existence*, kterou bychom chtěli věnovat „novému vlastenectví“. Konkrétně tomu, proč v určitých historických etapách, kdy dochází ke krizi stávajících elit, je část společnosti ochotná přijímat rádobylternativy, které její postavení ve výsledku moc nezlepší, a naopak mají potenciál je uvrhnout do ještě většího útlatku a nesvobody.

Ptali jsme se také na to, jak připomínanou revoluci vnímají různé generace a co pro ně znamená. Ukázalo se, že pro ty, kteří navštěvují střední školy, jde vlastně o tabuizovanou událost, o které takřka nic nevědí, a že učitelé se dnes bojí vyjádřit před studenty vlastní názor.

V neposlední řadě jsme pak diskutovali o tom, do jaké míry došlo v souvislosti s Ruskou revolucí ke změnám ve světě a jak inspirovala dělnické boje následujících let, a také o tom, jak kvůli vítězství bolševiků a následné dominanci autoritářských směrů socialismu utrpěla socialistická myšlenka.

Tím jsme se přenesli až do dnešních dnů a situace, kdy takřka neexistuje žádný relevantní levicový projekt, který by nerezignoval na požadavek odstranění kapitalismu a nebyl pouhým správcem kapitalistického pořádku, který možná jen trochu víc přihlíží k potřebám pracujících.

To už nás ale nenechaly pokračovat první tóny ve vedlejší místnosti nastupujících kapel. Existenční večírek opět potvrdil, že má svůj smysl a že je důležité hledat cesty, aby naše publikace měly interaktivní charakter. (-NAF-)

A3

A3 je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace.

A3 – ŘÍJEN 2017

ŠPANĚLSKÁ LEKCE DEMOKRACIE

Prvního října 2017 se v Katalánsku konalo referendum o nezávislosti Katalánska na Španělsku. Záběry, které následně obletěly svět, mohly mnohé zmást. Mohly zmást ty, kteří ještě věří, že západní země jsou demokraciemi, kde svrchovaný lid skrze volební urny rozhoduje o svém osudu. Mohly zmást ty, kteří ještě věří, že stát je tu pro občany; ty, kteří si myslí, že policie pomáhá a chrání; ty, kteří žijí v představě, že když se chovají mírumilovně, nic se jim nemůže stát.

Strážci španělského státního pořádku tvrdě zakročili proti účastníkům referenda, rozbíjeli vchody škol, zabavovali volební ur-

ny a lístky, stejně jako seznamy voličů, blokovali sítě, aby referendum co nejvíce ztížili, ale především mlátili voliče. Mlátili každého, kdo jim přišel do cesty, včetně duchodců a žen či hasičů bránících ostatní před zdivočelou policejní sebrankou. Stovky lidí musely vyhledat lékařské ošetření, lehčí zranění nikdo nepočítal. Lidské řetězy čelily tomuto násilí se skandováním „No pasaran“ (Neprojdou!) – heslem španělských antifašistů třicátých let. Policie, za níž se schovali papaláši z Madridu, v tu chvíli svým chováním připomínala temné doby španělské historie pod rukou fašistického diktátora Franca nebo typickou okupační moc, která zatluče do země každé volání po nezávislosti a svobodě.

Katalánci na státní represí odpověděli masovými protesty a vyhlášením generální stávky. Rozhořel se skutečný boj. A o co vlastně? Říkáji tomu nezávislost, ale jediným reálným cílem bude výměna mocenské elity cizí národnosti za tu, která bude etnicky náležitá.

Tak jako španělský stát teď z principu musí chránit svou existenci, i kdyby měl dosavadní občany Španělska pobít, tak jednou bude vytoužený katalánský stát chránit svou existenci proti... komukoli.

S bojem za samosprávu nebo autonomii pro obyčejné lidi to nemá nic společného. Anarchisté proto mají jasno. „Nikdy se nezapojíme do boje mezi pracujícími kvůli vlasteneckým motivům, které jsou k užtku jen těm, co nám vládou,“ prohlásili katalánští anarchosyndikalisté, aby dali jasné najevo, na čí straně stojí. Východisko je zřejmé a jednoznačné: nacionalismus stejně jako stát ještě nikoho neudělaly svobodným. Nejen podle anarchistů koncepce národa a vlasti může sice sjednocovat, ale také rozděluje. Pro někoho jde o hrdinské vlastenectví, pro jiného o násilný centralistický imperialismus. A to, co někdo může chápat jako antivlastenecký separatismus, je pro jiného vyšším vyjádřením národní identity.

V Katalánsku se touha mít vlastní zemi díky tamější buržoazii i takzvané levici zhmotnila ve snahu založit nový stát – další, s další armádou, další policií, další byrokracií atd., ovšem s jinou vlajkou a jiným jménem. Je to o to absurdnější, že ekonomická moc dnes stejně spočívá v rukou nadnárodních korporací. Komu tedy nový stát prospěje, zvláště bude-li kopírovat buržoazní parlamentní demokracii, která nepriviligovaným novým občanům žádnou moc do rukou nedá? To už vlastně bylo řečeno na začátku. Proto anarchisté (ani ti sociálně-revoluční katalánští) nepodpořili ani požadavek nezávislosti Katalánska, ani referendum, které ho mělo oprávnit. Pro anarchisty existuje jediné oprávněné pojetí vlasti, které kdysi vyjádřil Errico Malatesta: „Moje vlast je celý svět.“

Podporujeme ovšem maximální autonomii co nejmenších celků, protože právě ty mohou zajistit maximální míru participace každého na rozhodování. Tyto celky mohou být organizovány na různých základech – ekonomickém, lokálním, zájmovém... Tedy na tom, co lidi spojuje, na společných sociálních a ekonomických zájmech, na společných vizích. Nacionální hledisko také dokáže spojit, vlastníka a jeho zaměstnance, avšak výsledkem je stále tentýž nerovný vztah podřízenosti, útlaaku a vykořisťování. Řešením, a to nejen „katalánského problému“, jsou federace autonomních společenství, komunit a výrobních jednotek, kde se solidarita neomezuje etnicitou a kde není prostor pro diskriminaci a útlak jedněch druhými. My se bez států a ekonomických elit obejdeme, zatímco oni si nás musí „předcházet“ systémem nikdy nesplněných příslibů, konzumních pozlátek, existenční nejistoty a policejních obušků.

A3 – LISTOPAD 2017

BURŽOAZNÍ REFERENDUM

Podzim je v plném proudu, zastupitelskému principu se dostalo přiměřeného zadostiučinění a odpovědný občan se může vrátit k pracovním povinnostem a nákupní vášni. Škarohlídi se popadají za břicha a baví se politickým bizárem. Na Pankráci sedí lepší lidé než ve Strakovce. Jako anarchisté jsme se neúčastnili divadla předvolebního a nebudeme se účastnit ani divadla povolebního.

Naše politika má své pevné místo na pracovišti, v sousedství, v ulicích. Zastupitelský princip, parlamentarismus, odmítáme. Prosazujeme bezstátní řešení, jelikož ve státu vidíme pouze ochránce korporátní moci, který prosazuje zájmy bankéřů a byznysmenů a kapitalistickému systému dodává punc demokratické legitimacy. (Politická praxe se samozřejmě mění. Dříve potřebovali mít boháči u kormidel státní moci politiky tradičních demokratických stran, dnes se k nim pod maskou boje proti korupci a dalším zlořádům hrnou sami.) Osvojili jsme si svobodné rozhodovací procesy, fungující na principech konsenzu a přímé demokracie. Nemáme vůdce, předsedu, osobnost ani mediálně atraktivní tvář.

Z politického hlavního proudu se opět ozývá volání po přímé demokracii. Opět se zdá být reálné, že dojde k rozšíření instituce referenda a možná i rozšíření instituce přímé volby. Vedle přímé volby prezidenta chtějí někteří politici zavést i přímou volbu dalších funkcionářů. Jako zastánci a notoričtí praktikanti přímé demokracie se k tomuto fenoménu musíme vyjádřit. A na rovinu, radost z něho mít nemůžeme, jelikož není volba jako volba, není referendum jako referendum, zvláště když jeho propagace stojí na šovinistických základech.

Svobodná volba si totiž žádá mnohem víc, než je legislativní ukotvení celostátního referenda a přímé volby a odvolatelnosti funkcionářů. Svobodná volba si především žádá rovný přístup k informacím a prostředkům. Rovný přístup k informacím mimo jiné znamená, že tu na straně jedné nebude masa lidí sloužit jako kr-

mivo pro korporátní moloch a na straně druhé privilegovaní, ať už kapitalisté, byznysmeni, akcionáři, bankéři..., z pracujících ždímající pot a krev, manažeři a šéfové, pokorně vykonávající vůli vlastníků, nebo politici, kteří ráno říkají, co chtějí masy slyšet, a odpoledne vykonávají špinavou práci pro byznys. Rovný přístup k informacím znamená, že tu na straně jedné nebude přetěžovaná třída pracujících, voličů a udělovačů mandátů a na straně druhé třída profesionálních tlučhubů. Establishment se samozřejmě tváří, že volič k informacím rovný přístup má, ale to, že obyčejný člověk nemá na jejich dohledávání, studování a analyzování energií ani čas, ho už nezajímá.

Rovný přístup k prostředkům pak nestrpí, aby masa lidí od rána do večera makala a o víkendu žila na splátky. Stejně tak nestrpí vlastníky výrobních prostředků, kteří nám kradou veškeré výsledky naší práce, aby nás pak opíjeli příležitostně pocukrovaným rohlíkem. V kapitalistickém referendu nevíteří vůle lidu, ale ekonomicky dominantní zájmová skupina. Ten, kdo si zaplatí dostatek informací, odborníků, reklamních spotů, billboardů a internetových trollů.

Prvky přímé demokracie, které se některé parlamentní strany budou snažit do legislativy prosadit, budou natolik okleštěné, že zde o žádné přímé demokracii nemůže být řeč. Je to pozlátka pro disciplinované masy. Je to demokracie buržoazní, v níž pravidla diktují vlastníci, silní ekonomičtí hráči. Ne nadarmo je referendum, pevně zakotvené v systému, oblíbeným nástrojem některých oligarchů či diktátorů, kteří ho rádi využívají k ospravedlnění své moci. Není ani náhodou, že po celém světě vyhrávají buržoazní volby velmi, až nepředstavitelně bohatí lidé. Instituce referenda, přímé volby a odvolatelnosti zakotvená v kapitalistických vztazích nedá lidem kontrolu nad politickou sebrankou, a už vůbec jim neumožní rozhodovat o věcech veřejných. Svobodnou volbou není ani z legrace. Jediné, co přinese, je nebyvalé ospravedlnění existence mafiánské politické třídy a hyenistického přerozdělování prostředků. Nechceme, aby nás někdo prosil o mandát, chceme tvořit agendu! Nechceme chleba, chceme celou pekárnu!

A3 – PROSINEC 2017

RUCE PRYČ OD NAŠICH DOMOVŮ!

Taky vám připadá, že domy, byty, a tak nějak vůbec všechno se čím dál víc vyprazdňuje? A že lidí bez domova, kteří vás na nádraží žádají o nějakou tu pětikorunu, v poslední době výrazně přibýlo?

S tímhle světem musí být opravdu něco v nepořádku, když ti, kterým to v pomyslných peněženkách jen cinká, mohou vlastnit třeba desítky bytů a my, kteří na to prostě nemáme, se můžeme jít leda tak klouzat. Spekulanti s bydlením si nahrabou miliony kupováním a prodáváním domů. Majitelé ubytoven v poklidu a nepozorovaně okrádají ty nejchudší o to málo, co ještě mají, a nechávají nalévat státní příspěvky na bydlení do vlastních kapes. A nadnárodní korporace, které v tom jedou ve velkém bez ohledu na hranice a jakákoli morální kritéria, se všem bez uždření jen vysmívají.

Developeři nám do očí a s úsměvem lžou o tom, jak budou naše města krásná, když budou v jejich spárech. Máte snad pocit, že to tak skutečně je? Spočívá snad krása města v tom, že je jeho centrum zbavováno obyvatel a proměněno v nákupní, kancelářskou či turistickou zónu? Co je užasného na tom, když už náměstí nejsou místy setkávání obyvatel, trávení volného času a sdružování se podle různých zájmů a namísto toho je lidem vyhrazena jako nejlepší způsob trávení volných chvil návštěva některého z obchodních center na okraji? Je snad něco přínosného na tom, že jsou lidé vystěhováváni či různě šikovaní, aby ustoupili plánům na výstavbu kancelářských komplexů nebo domů pro bohaté, které postrádají ducha místa, všechny vypadají podobně sterilně a ve kterých kolikrát stejně skoro nikdo nebydlí? Nemluvě o tom, že poslední zbytky veřejného prostoru jsou různými způsoby privatizovány, neslouží už lidem, ale generování zisku. Stejně tak je postupně ukrájována městská zeleň a lidé žijící v daném místě se nikdo neptá, jak by si představovali okolní prostředí a jeho smysluplné využití, které by respektovalo v první řadě právě jejich potřeby.

Domy, které roky sloužily k bydlení, kultuře nebo komunitnímu životu, nám chátrají před očima. Evidentně je pro někoho výnosnější nechat „nevyhovující“ dům spadnout či zbourat než se o něj náležitě postarat a umožnit v něm nový život. Tisíce lidí jsou dnes v bytové nouzi a jen těžko si mohou dovolit dosáhnout na rostoucí ceny nájmu, o koupi vlastního bydlení ani nemluvě. Jak by

asi mohli lidé s výrazně podprůměrnými příjmy zaplatit 12 tisíc za byt na okraji města? A že by šli bydlet do centra? Vyloučeno! Jestli jste člověk pracující s platem „z ruky do huby“, matka samoživitelka, nezaměstnaný, důchodce atd., můžete se dovolávat, čeho chcete, stejně vám nezbyde než doufat, že zrovna vás nedostanou nepředvídané výdaje a neskončíte na některé z ubytoven či v sociálně vyloučené lokalitě.

Na jedné straně prázdné domy a na druhé lidi v bytové nouzi, bez místa, kde by se mohli setkávat nebo kde by se mohli kulturně vyžít, aniž by jim to provětralo peněženku. Řešením, které by bylo nejlogičtější a nejpraktičtější, jsou squaty (dlouhodobě nevyužívané objekty, které si lidé berou zpět) a autonomní sociální centra, jako třeba pražská Klinika. Ty jsou ale neúprosně ničeny jak spekulanty, tak státem, včetně některých ideologicky zaujatých radních a úředníků. Represivní aparát v čele s policií pak samozřejmě jedná v jejich zájmu a „pomáhá a chrání“ mnohem raději postavení a peníze politických a ekonomických elit než potřeby obyčejných obyvatel města. Díky podobným ostrůvkům naděje, jako jsou právě squaty, se však v srdcích mnoha lidí neustále daří zažehávat touhu po lepším světě, ve kterém už nebudou města pro zisk, ale pro lidi. Nenechme si je vzít! Nikomu přece nesmí jen tak projít, když ze svobodného prostoru udělá sterilní kanceláře.

Lidé se ale naštěstí začínají bránit. Evropská akční koalice pro právo na město a na bydlení například v listopadu odstartovala kampaň s názvem #handsoffourhomes, která má na tento problém (financionalizace) upozorňovat. Lidé z různých míst na světě se organizují, aby zatlačili kapitalistického draka zpět do jeho jeskyně. A my anarchisté a anarchistky nehodláme v tomto zápase zůstat stranou.

A3 – LEDEN 2018

DALŠÍ PROTIVNÁ REALITY SHOW

Říkájí nám, že jde o vážnou věc. Můžeme prý ovlivnit politické směřování České republiky. Navenek se však přímá volba prezidenta, kampaň, která byla spuštěna zhruba před půl rokem a nyní vrcholí, tváří jako další protivná reality show. Robinsonův ostrov získal vážného konkurenta. Překonat Vyvolené nebude brnkačka.

Přímá volba hlavy českého státu nám byla předložena jako element přímé demokracie, díky němuž mohou lidé přímo a svobodně ovlivnit politiku. Nad zaváděním řádně odměřených prvků přímé demokracie do buržoazně demokratického aparátu může jásat jen zcela naivní mysl. Nad jeho výsledky nikdo. S názorem anarchistů a anarchistek na tento fenomén se můžete seznámit v listopadovém čísle našich nástěnných novin. V kostce. Svobodný člověk potřebuje k angažovanému politickému životu prostor. Nemůže trávit svůj aktivní život na komplexně nedemokratickém, respektive autokratickém pracovišti. Rovný přístup k informacím mimo jiné znamená, že má člověk na jejich dohledávání, studování a analyzování čas a energii. Neméně důležitý je rovný přístup k prostředkům, „v kapitalistickém referendu nevíteží vůle lidu, ale ekonomicky dominantní zájmová skupina. Ten, kdo si zaplatí dostatek informací, odborníků, reklamních spotů, billboardů a internetových trollů.“ Finanční limity na kampaň tento problém nemohou vyřešit, existuje tisíc způsobů, jak je obejít. Pokud tedy nejsou splněny dvě základní podmínky uvedené výše, nemůže být o přímé demokracii řeč.

Zastánci těchto odměřených a pro kapitalistický systém zcela neškodných prvků přímé demokracie pomalu prosazují do politické agendy další fenomén. Jeho ideálem je stoprocentní volič a poslušný občan. Tito mírně rebelující politici s podporou trollů a barandovské smetánky na jednu stranu prosazují navýšení počtu volebních příležitostí například v podobě celostátních referend, nebo přímé volby funkcionářů. Zároveň prohlašují, že přímá volba utvrzuje jejich mandát. Podobnými argumenty pak podpírají své úsilí o dehonestaci mimovolebních občanských aktivit. Stroze. Volební účast nakázat. Odbory, nevládní organizace a další emancipační spolky zakázat.

Vybírat vhodného kandidáta na hlavu českého státu chce nervy pevné a spolehlivé jako hromosvod. Snazší by bylo připravit chutnou snídani z kbelíku shnilých jablek. Přímá volba jedné jediné osoby s relativně velkými pravomocemi a extrémní mediální pozorností nejen v české kotlině nepřekvapivě přitahuje exoty všech odstínů podobně, jako když Česko hledá superstar anebo farmář ženu. Profily kandidátů se nemá cenu zabývat. Ve stručnosti tu má-

me zase jednoho hazardního magnáta. Hodně oportunismu támhle a trochu oportunismu tady. Nechybí taky-humanista, za něhož se zuby nehty bijí ostatky státotvorné levice. Vtipný je jistě zástupce zbrojařské lobby bojující proti uprchlíkům. Pak tu najdeme liberála manipulátora z povolání, top manažera a paranoidního blázna. Debatu rozvířil chmaták, co ukradl a do daňových rájů poslal i to, co bylo zabetonované. Nelze zapomenout na hovado, chovatele ovčáckých psů, co se tváří jako chudák, muž z lidu, přičemž v jeho případě trpí nouzí pouze žebříček hodnot.

Sešli se nám reprezentanti dvou mainstreamových politických proudů. Zastánci korporátní moci, buržoazní demokracie a kosmopolitního světonázoru na straně jedné a žoldáci zašlé plutokracie, pionýři přísné (neplést s „přímé“) buržoazní demokracie a šovinistického světonázoru jednadvacátého století. Chcete dnes večer spát v kontejneru, nebo na hnoji? Proti globální korporátní moci ruskou oligarchii. Proti vykonstruovaným procesům nucená zmizení. Proti mediální manipulaci totální oblbování. Namísto ignorance emancipačních hnutí jejich potírání. Jiné alternativy si podle tvůrců čerstvé, privilegované disidentské politiky český občan nezaslouží. Co na to zatvrzelí ochránci statu quo? Liberální demokraté vytahují v boji proti šovinistickému konzervatismu mocné zbraně. Pějí ódy na masmediální průmysl, vskutku objektivní a nestranný zdroj informací; megalomanský obchodní moloch Evropskou unii, jež má být prostorem pro svobodnou spolupráci; a globální armádu NATO, jejíž válečné tažení přehlíží nebo bagatelizují. Do boje proti blbosti vytáhli s negací zdravého rozumu, místo povýšenecké lepenky volnotržní makrónky.

Mysleli jsme si, že super pokrytce Havla a super gaunera Klause překonat nelze. I za jejich funkčních období nebylo cestování snadné a člověk s českým pasem se musel politickým diskusím vyhýbat, nebo se prokazatelně stydět. Za Miloše Zemana jsme raději přestali jezdit do zahraničí úplně, a když se nějaký cizinec u nás objeví, zbývá jen přetáhnout spodní ret přes hlavu a polknout, nebo zavolat policii. Jako anarchisté přicházíme s reformistickými požadavky zřídka. Tentokrát se ale nabízí snadné řešení, zrušit tuhle zpropadenou funkci jednou provždy. Bojkotem voleb vše začíná. „Pořád hledáte vůdce, muže bez viny, ale ti nejsou. Jsou to lidi jako vy. Změní se. Utečou. Zemřou. Nejsou vůdci, jen lidé a silní lidé, tvoří jedinou trvalou sílu.“

TMAVOZELENÝ SVĚT

Antiautoritářské hnutí v Česku se dočkalo bilance tuzemských dvou desítek let radikálních ekologických aktivit, jejímž autorem je anarchista. Knihu Arnošta Nováka Tmavozelený svět vydalo Sociologické nakladatelství (SLON) v roce 2017. Přinášíme k ní jen pár poznámek, protože předpokládáme, že si ji každý přečte, a dobře udělá.

Vždyť třeba loňské nadšené ohlasy na radikální akce hnutí Limity jsme my znamenají, že noví mladí bojovníci a bojovnice mají nejvyšší čas seznámit se s naší novodobou historií radikální ekologie a osvojit si teoretické přístupy ke studiu sociálních hnutí. Zvlášť když tohle všechno přináší člověk „zevnitř“, jehož cílem není nějaký objektivní popis a akademická distance. Přesně naopak.

V teoretické části knihy získáme v kostce všechny potřebné informace o vývoji radikálního environmentálního hnutí v zahraničí a o jeho teoretických reflexích, a zvláštní kapitola se věnuje přímé akci.

Následují dvě rozsáhlé kapitoly mapující „radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989“ – což je ostatně podtitul knihy. S odkazem na Pullmana dává autor do souvislosti zdejší změnu režimu, která byla asi tak radikální, jako může být skutečná revoluce něžná a sametová. Po bezprostředním nástupu někdejšího politického disentu k moci sice „uvolnění a liberalizace poměrů znamenalo, že... protestní strategie se mohly... využívat“, ale byl tu jiný, specifický problém: „Spíše než represím se účastníci vystavovali určitému posměchu či ostrakizaci, protože demonstrace a blokády se považují v české společnosti, v tomto ohledu konzervativní, za něco, co se vymyká běžnému, slušnému a normálnímu chování.“ A tak i zdejší tradiční legrační adorace oficiálních (tj. povolených) institucí časem zrodila byrokratické, a hlavně loajální (nejen) ekologické nevládky. Ostatně ty autentické začaly brzy využívat spíše symbolické akce v očekávání řešení shora, a například Hnutí Duha přijalo prvního placeného zaměstnance už na podzim 1992. Stejně se ale ekonevládky v roce 1995 dostaly na ministerský soupis extremistických spolků. Mejdan skončil, Klaus posvětil ekonomiku, zabalenou do přívlastků civilizovaná, racionální, nejlepší zatím vynalezená. Neviditelná ruka trhu vystrčila environmentalisty kamsi mezi staré struktury. Mediální masáž pak jen utvrdila veřejnost v tom, že každý radikál je nepřitelem svobody.

Aktivisté inspirovaní Západem stihli realizovat několik velkých přímých akcí (Velká Pardubická, Libkovice, Temelín, Šumava), a to napříč „novým disentem“, tedy za účasti nevládek i lidí z širšího antiautoritářského hnutí. Jeho vývoj a nevyhnutelnou proměnu v knize mimo jiné pěkně ilustrují postoje známých notorických dogmatických rozmrdávačů Patočky a Wohlmutha. Slovy autora „značnou roli hrála také vnitřní dynamika environmentálního hnutí“. V reálu – štěpení, byrokratizace (na obou stranách), deradikalizace... V knize vše pěkně podrobně popsáno a rozebráno.

Možná je tohle už za námi a otevírá se – jak spolu s autorem doufáme – „třetí vlna environmentalismu v České republice“. Současné „prolínání ekologického a anarchistického prostředí“ nám tu naději dává.

P. S. Text byl jistě nadstandardní disertací, už proto, že autor zpracovával pro něj opravdu důležité téma. Škoda, že všechna ta jména nakladatelských redaktorů, uvedená v tiráži, jsou tam nejspíš proto, abychom věděli, kdo z nakladatelství si zrovna ten den odhlásil oběd. Do textu se totiž jejich péče nepromítla – zůstal kvalifikační prací, knihou se ani po přeskupení kapitol nestal. A to i přes invenční zásahy typu: „... prohlašuji, že jsem tuto knihu [původně disertační práci] vypracoval samostatně...“ Kde chybělo v disertaci slovo, tam chybí v knížce pořad. Ani buditelské označení ediční řady ve Slonu coby Knihnice to nevylepší. Pracovníkům firmy Slon se dá docela závidět, že se nadřou asi jako státní úředníci a další profesionální posouvači papírů.

Tyhle v podstatě technické nedostatky textu ale čtenář hravě a rád překoná. Jen cena 459 korun nasere.

Arnošt Novák, *Tmavozelený svět. Radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*, Sociologické nakladatelství (SLON), Praha 2017, 348 stran. (-DM-)

SKÁLY LÁMAT

Na konci roku 2017 vyšlo další vydání libereckého HC/punkového zinu *Cerelitida*, který vydává tamní pořadatelka koncertů Petra. Přináší kupu zajímavého čtení, které se netočí jen kolem hudby a koncertů. Jsou tu sice i místy nudné tour reporty kapel, ale je jich málo a kromě jednoho, u nějž vás výčet vypitých piv a snědených

snídaní po jedné stránce začne vyloženě srát, se v nich dají najít i zajímavé momenty.

Nejsilnější stránkou čísla jsou rozhovory. Najdete jich tu hned několik a po přečtení všech je vlastně těžké rozhodnout se, který je nejlepší. Začít můžete třeba rozhovorem s Jitkou z Jako doma.

Po delší odmlce jsme se dočkali dalšího, v pořadí šestého, čísla libereckého zinu Cerelitida. Obsahem dalece převyšuje standard, který by čtenáři mohli od hardcorového zinu očekávat.

Otázky se točí hlavně kolem fungování této organizace, která se zaměřuje na problematiku ženského bezdomovectví. Kromě toho se od Jitky dozvíme něco víc i o tvoření zínů, se kterým má bohatou zkušenost (určitě znáte legendární *Bloody Mary* nebo *Kvér*). Dojde i na situaci holek na pražské hardcorové a obecně radikální politické scéně nebo na sexismus v punku, který podle Jitky sice ve scéně přítomný je, ale „dřív nebo později se [v punku] setkáš s kritikou všech forem útlaku, tedy i sexismu, a pokud nejsi egoistickéj idiota, tak si to v sobě zreflektuješ a poskládáš“. Podle se ní v punku feminismu docela daří.

Dalším zpovídaným je Ruben, sítotiskař z Baskicka, který je autorem parádního motivu na obálce zinu. Tento rozhovor se sice točí hlavně kolem umění a DIY tvorby, ale je řeč taky o hudbě nebo politice. Rozsáhlý rozhovor s Danem z novozélandské kapely Rogernomix se oproti tomu rozbíhá do všech možných směrů. Hudba je zastoupena vyčerpávajícím shrnutím historie novozélandského punku a HC scény, dozvíme se i leccos o ekologické situaci Nového Zélandu a paradoxech deklarované „zelené“ image, kterou se snaží tato destinace nalákat turisty (ty se na neekologičnosti sami podílejí – třeba tím, že na tamní ledovec turisty v krátkých pravidelných intervalech vozí vrtulník). Dozvíme se něco také o akcích na památku Neila Robertse, „anarchistického punka“, který v roce 1982 spáchal sebevražedný atentát na výpočetní středisko. Jeho příběh pak přináší samostatný článek. Feministickou linku rozhovoru kromě otázek na situaci holek v tamní scéně doplňuje překlad rozhovoru s hudebnicí Sarshou, která se mj. jako Maorka zabývá postavením tohoto etnika v novozélandské společnosti.

Do Česka se vrátíme v rozhovoru se Slávou z chomutovské grupy Soya Trash from Hell. Kromě hudby, o které má díky účasti v mnoha kapelách Sláva hodně co říct, se otázky věnují i politické situaci na severu Čech. Dozvíme se třeba, jaké bylo pořádat koncerty ve městě, kde na radnici seděla rasistka Řápková. Její akce „Záchraný kruh“ zaměřená proti tzv. nepřizpůsobivým měla za následek, že skoro na každý koncert přišli policajti a legítimovali návštěvníky nebo prohrabávali distra.

Polskou hudební scénu představuje rozhovor se členy kapely El banda. V něm dostává největší prostor zpěvačka Anna, která se kromě hudby věnuje i mnoha dalším aktivitám, souvisejícím s feminismem. Radikálně vyžívá, dělá angažované umění nebo spolupřádá protesty na podporu Bělověžského pralesa. Texty kapely jsou hodně feministicky zaměřené, mají třeba píseň k tzv. Černému protestu proti zákonu zakazujícímu potrat. „Dočkali jsme se strašných časů, ale minulý rok ukázal, že se dokážeme taky organizovat a jít

si za svým. Ženy si uvědomily, že důležité nejsou nehty nebo teplé večere, ale jejich práva a svoboda. Nevím, co bude, ale ženy neodpouští. Jsem ráda, že se naše píseň stala takovou hymnou Černého protestu,“ říká k tomu Anna.

Za zmínku stojí i obsáhlý text z cest po místech zasažených občanskou válkou v Bosně nebo reportáž o britských přímých akcích proti honům na lišku. A samozřejmě parádní generační zamyšlení Inyho z Gríde, zarámované trháním zubu, jaké stejně intenzivně prožila i část redakce *Existence* při přípravě tohoto čísla. Iny už má něco za sebou, ale nemele jak starej fotr – což uznáte nejpozději, až na vás taky dojde řada. See you in hell.

Zapřísáhlé milovníky hudby musíme ujistit, že jako správný hardcorový zin *Cerelitiða* obsahuje taky mnoho pro ně. V rozhovorech se dá najít několik ryze hudebních otázek, jejichž odpovědi „hardcorový lajk“ přes kupy názvů kapel a různých odnoží rychlé hudby jen těžko louská, hudbě je převážně věnován rozhovor se členy labelu Deadheroes. Na konci zinu pak najdete přes dvě desítky recenzí na nové hudební počiny, doplňuje je jedna recenze na knihu – na *Exodus* od Petra Silajeva.

Redakce *Existence* by si měla při psaní reportů do kvartálu vzít z *Cerelitiðy* příklad. Rubrika reportů z koncertů pořádaných Celerálním cerelem se totiž čte jedna radost. I když bývá občas trochu nudné číst povídání o akcích, na kterých jste nebyli a které se svým průběhem často opakují (viz reporty z demonstrací), tohle rozhodně není ten případ. Peripetie spojené s pořádáním koncertů, kalby s hudebníky nebo přípravy na vaření kotlů veganských gulášů jsou totiž popsané se specifickým humorem a odráží se v nich nadšení podobné akce pořádat i přes častý pocit, že to všechno stojí za hovno.

Podobné nadšení, které už sice neodpovídá „síle skály lámat“, jak popisuje Jitka v rozhovoru své „mladické“ nadšení pro dělání zinu a další aktivity, prostupuje celé tohle číslo. I když si na mnoha místech zpovídání i zpovídající povzdechnou, „že to stojí za prd a vořech“, stejně ve svých aktivitách pokračují. Tak i Petra v úvodníku píše: „Ve Špíně jsem dostala otázku, že jsem to kolikrát chtěla zabalit a vždycky pak stejně vyšlo další číslo. Možná si tu na sebe teď vědomě ušiju bič, ale mám pocit, že tohle číslo rozhodně není poslední a ještě chvíli vám nedám pokoj.“ I když asi bude zase nějaký čas trvat, než se dalšího čísla dočkáme, už teď se na něj těšíme a doufáme, že si udrží vysoko nastavenou úroveň.

Cerelitiða č. 6, 150 stran, 100 Kč. Objednávejte na e-mailu: c_ml.hc@email.cz (-BR-)

NAKLADATELSTVÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE VYDALO: KÁCHA IN MEMORIAM

„Čím jsem starší, tím víc jsem anarchista,“ říkával prý mezi válkami Michael Kácha, který ostatně ještě za protektorátu chodil po hospodách a prodával své staré anarchistické tisky z doby Rakouska. Vryl se do paměti řady osobností, které ho znaly, a nezapomínáme na něj ani dnes. Michaela Káchu jsme po letech připomněli textem v anarchistické revui *Existence* a drobnou brožurkou vydanou u příležitosti 75 let od jeho smrti. Letos ho připomínáme prostřednictvím textů jeho soupoutníků a těch, na které za svého života zapůsobil natolik, že mu nezapomněli věnovat vzpomínku, když zemřel, nebo ještě v letech následujících.

60 stran A6, doporučený příspěvek na pokrytí nákladů 35 Kč

NAKLADATELSTVÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

4/17 VELKÁ ŘÍJNOVÁ

Velká ruská revoluce • Max Ščur: Sto let etatismu • Fjodor Drugov: Útok na zimní palác • Anna Garasjevová: V nejkřutější zemi • Emma Goldmanová: Mluvila jsem s nimi • Rudolf Rocker: Sociální demokraté a anarchisté • Marek Sečkař: Balada o Saccovi a Vanzettim • Exarchia – prostor pro městský odpor • Javasp a řecký anarchohiphop • Baumanovi Cizinci před branami ...

3/2017 POTŘEBUJEME UTOPIE

Novinky z Utopie • Z náměstí Anarchie po třídě Svobody • Utopistika podle Wallersteina • Utopie před Utopií • Kropotkinova sociální utopie • Kurdský komunismus • Amsterdamský mezinárodní sjezd anarchistů • Anarchismus a nacionalismus • Rozhovor s Mikolou Dziadokem • Graeberova Utopie pravidel ...

2/2017 OCHRÁNCI POŘÁDKU

Počátky policie • O původu zákonů • Sedm mýtů o policii • Rozhovor s Igorem Ševcovem • Gladio • Kriminalizace života v USA • Pryč s narkostátem! • John Olday • Anarchisté za Pinochetovy diktatury • Zelení • Francie: prohráli všichni • Běloruští anarchisté • Konspirace piva ...

1/2017 MÝTUS PRÁCE

Deset dogmat o práci • Management otročiny • Uberizace • Mytologie práce • Práce v historických proměnách • Tyranie hodin • Chvála zahálky • Stojící skála • Bez šéfů • Anarchismus v NDR • Alternativa kibuců • Jak pomáhat vězněným ...

KOMIKSOVÁ EDICE

SV. 2 ANARCHIX

SV. 3 CLASS WAR COMIX

SV. 4 KDYŽ ZAČALA NOC

SV. 5 LIKVIDÁTOR

SABATÉ — MĚSTSKÁ GUERRILLA VE ŠPANĚLSKU

MARIKANSKÝ MASAKR

JEDU DO MAGADANU

ANARCHISTICKÁ PUBLICISTIKA 1990 — 2013

TÁBOR SMRTI LETY

BŮH A STÁT

DĚJINY ANARCHOSYNDIKALISMU

VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA

NEVIDITELNÉ VRAŽDY

HISTORIE ANARCHISMU NA KAVKAZE

MICHAEL KÁCHA 1874 — 1940

SOCIÁLNÍ PROTESTNÍ HNUTÍ V 21. STOLETÍ

UKRAJINA 2013 — 14: POHLED ANARCHISTŮ

ŽIDOVSTÍ ANARCHISTÉ V NEW YORK CITY

ZÁPISKY ANTIGLOBALISTY

ŠPANĚLSKÁ IDEA SVOBODY

PO STOPÁCH ADAMITŮ

ANARCHISMUS V PALESTINĚ A IZRAELI

DENÍK KONFIDENTA

PŘÍBĚHY STARÉHO ANTONIA

KÁCHA IN MEMORIAM

**AKTUÁLNÍ PŘEHLED O VŠECH VYDANÝCH PUBLIKACÍCH
A DALŠÍCH MATERIÁLECH, STEJNĚ JAKO SEZNAM
DISTRIBUČNÍCH MÍST NALEZNETE NA WEBOVÉ STRÁNCE
NAKLADATELSTVI.AFED.CZ**